

RAPALA VMC

CORP.

TILINPÄÄTÖS 2016

RAPALA VMC OYJ

TILINPÄÄTÖS 2016

Hallituksen toimintakertomus	2
Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut	6
Toiminnan laajuus ja kannattavuus	6
Osakekohtaiset tunnusluvut	7
Konsernitilinpäätös, IFRS	8
Konsernin tuloslaskelma	8
Konsernin laaja tuloslaskelma	8
Konsernin tase	9
Konsernin rahavirtalaskelma	10
Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista	11
Konsernitilinpäätöksen liitetiedot	12
Tunnuslukujen laskentakaavat	46
Emoyhtiön tilinpäätös, FAS	47
Emoyhtiön tuloslaskelma	47
Emoyhtiön tase	48
Emoyhtiön rahavirtalaskelma	49
Emoyhtiön liitetiedot	50
Riskienhallinta	57
Osakkeet ja osakkeenomistajat	59
Hallitus ja johto	61
Hallituksen toimintakertomuksen sekä tilinpäätöksen allekirjoitus	62
Tilintarkastuskertomus	63

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS

MARKKINAYMPÄRISTÖ

Markkinatilanne oli haastava koko vuoden erityisesti suurilla markkinoilla Yhdysvalloissa, Venäjällä ja Ranskassa, ja myynti laski edellisvuotisesta. Konsernin suurimmilla markkinoilla Yhdysvalloissa alkuvuoden verkkainen myynti vaikutti koko vuoteen. Venäjän vaikea markkinatilanne vaikutti edelleen voimakkaasti myyntiin, mutta viimeisellä vuosineljänneksellä myynti Venäjällä elpyi ja vahvistunut rupla kohensi hieman markkinatilannetta. Myynti Ranskassa oli alavireistä johtuen kiristyneestä kilpailutilanteesta ja varautuneesta markkinasentimentistä. Useilla markkinoilla muutokset ja epävarmuus saivat vähittäismyyjät ostamaan varovasti.

Suotuisat loppukesän ja alkusyksyn säät paransivat kesäkalastusvälineiden myyntiä, mutta eivät kuitenkaan riittävästi korvata alkukesän huonoa myyntiä. Konsernin talvikalastus- ja talviurheiluvälineiden myyntiä haittasivat epäsuotuisat talvikelit.

TUNNUSLUKUJA

MILJ. EUR	2016	2015	2014
Liikevaihto	260,6	278,2	273,2
Liikevoitto ennen poistoja ja arvonalentumisia (EBITDA)	14,1	28,1	30,0
Liikevoitto	7,2	21,0	22,9
suhteessa liikevaihtoon, %	2,8	7,6	8,4
Vertailukelpoinen liikevoitto	18,8	25,3	20,9
suhteessa liikevaihtoon, %	7,2	9,1	7,6
Voitto ennen veroja	2,2	14,2	15,7
Tilikauden tulos	-2,0	8,1	10,2
Osakekohtainen tulos	-0,08	0,17	0,24
Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	67,6	68,4	65,6
Henkilöstön lukumäärä keskimäärin, henkilöä	2 829	3 078	2 716
Tutkimus- ja kehityskulut	2,5	2,1	2,0
suhteessa liikevaihtoon, %	0,9	0,8	0,7
Liiketoiminnan nettorahavirta	26,7	15,6	21,7
Investointien nettorahavirta	-6,0	-8,6	-8,1
Korollinen nettovelka kauden lopussa	96,1	108,2	99,9
Omavaraisuusaste kauden lopussa, %	43,1	44,7	44,1
Velkaantumisaste (netto) kauden lopussa, %	70,6	77,3	73,2
Oman pääoman tuotto, %	-1,5	5,9	7,5

LIIKETOIMINTAKATSAUS

Konsernin liikevaihto laski 6 % viime vuodesta. Valuuttakurssien muutokset vaikuttivat negatiivisesti liikevaihtoon noin 3,3 milj. euroa. Vertailukelpoisilla valuuttakurssilla vuoden liikevaihto laski 5 % viime vuodesta.

Pohjois-Amerikka

Pohjois-Amerikassa myynti oli jäljessä edellisvuodesta. Yhdysvalloissa vähittäiskauppa oli muutostilassa, mikä vaikutti konsernin myyntiin. Toisen vuosipuoliskon myynti Yhdysvalloissa oli edellisvuotista parempi, varsinkin konsernin omien uistinten

myynnin kohennuttua. Vähittäismyyjien ostot alkoivat heijastaa paremmin kuluttajakysyntää vähittäiskaupan alkuvuoden varastonalennuksien jälkeen. Talven myöhäinen alku yhdistettynä edellisen talven jälkeisiin vähittäiskaupan suuriin ylijäämävarastoihin laski talvikalastusvälineiden myyntiä. Kanadan talouden tila ja markkinaolosuhteet jatkuivat heikkoina rasittaen alueen myyntiä.

Pohjoismaat

Pohjoismaissa myynti jäi hieman edellisvuodesta, mutta oli nousujohteista vuoden loppua kohden. Pois lukien vierasvaluuttaisten saatavien arvostus, Pohjoismaiden myynti oli hieman edellisvuotista parempi. Myyntiä tuki erityisesti Ruotsissa ja Tanskassa vahvistunut metsästysvälineiden myynti. Norjassa myynti parani edellisvuotisesta parempien sääolosuhteiden tukemana. Talvikalastusvälineiden myynti parani alueella hieman edellisvuoden matalasta tasosta. Konsernin tuotantolaitosten vientimyynti konsernin ulkopuolisille jakelijoille jäi edellisvuoden tasosta.

Muu Eurooppa

Myynti jäi alle edellisvuoden tason myynnin hidastuttua erityisesti suurilla markkinoilla Venäjällä ja Ranskassa. Valuuttakurssit, erityisesti Venäjän rupla, vaikuttivat negatiivisesti alueen myyntiin. Viimeisellä vuosineljänneksellä rupla alkoi vahvistua. Epävarmuus Venäjällä ja Ukrainassa vaikuttivat edelleen myyntiin kummassakin maassa, mutta markkinatunnelma Venäjällä kohentui hieman vuoden loppua kohden. Ranskassa kurjat kesäsäät heikensivät kesäkalastusvälineiden myyntiä, ja kiristynyt kilpailutilanne sekä yleisesti varautunut markkinatunnelma vaikuttivat edelleen myyntiin. Puolassa toisen vuosipuoliskon vahvaa myyntiä tuki kolmansien osapuolien tuotekategorian loppuunmyynti. Espanjassa ja Baltian maissa myyntiä nosti kolmansien osapuolien metsästysvälineiden kasvanut myynti.

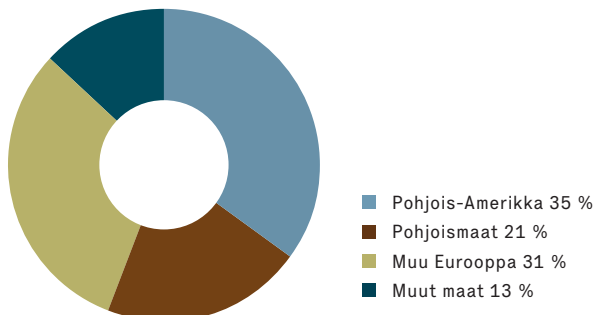
Muu maailma

Alueen myynti jäi edellisvuotisesta. Valuuttakurssien, erityisesti Etelä-Afrikan randin, muutoksella oli negatiivinen vaikutus alueen myyntiin. Myyntiä rasitti myös Aasian alavireinen markkinatilanne erityisesti Kaakkois-Aasiassa, jossa konsernin jakeluorganisaatiota ollaan organisoimassa uudelleen. Vahvan alkuvuoden jälkeen myynti heikkeni viimeisellä vuosineljänneksellä Etelä-Afrikassa. Myynti Kiinassa, Etelä-Koreassa, Chilessä ja Meksikossa oli edellisvuotista parempi. Alueen myyntiä tuki konsernin uusi jakeluorganisaatio, joka vastaa Lähi-idän ja Pohjois-Afrikan markkinoiden jakelutoiminnasta. Konsernin tuotantolaitosten vientimyynti konsernin ulkopuolisille jakelijoille sekä myynti Australiassa jäivät edellisvuoden tasosta. Vierasvaluuttaisten saatavien arvostus kasvatti edellisvuoden myyntiä.

ULKOINEN LIIKEVAIHTO ALUEITTAIN

MILJ. EUR	2016	2015	MUUTOS %	VERTAILUKELPOINEN MUUTOS %
Pohjois-Amerikka	91,3	99,2	-8 %	-8 %
Pohjoismaat	55,3	56,2	-2 %	-1 %
Muu Eurooppa	81,3	86,9	-6 %	-4 %
Muut maat	32,7	35,9	-9 %	-6 %
YHTEENSÄ	260,6	278,2	-6 %	-5 %

ULKOINEN LIIKEVAIHTO MYYJÄYHTIÖN SIJAINTIMAAN MUKAAN

TALOUDELLINEN TULOS JA KANNATTAVUUS

Vertailukelpoinen (ilman realisoitumattomien operatiivisia erä suojaavien valuuttajohdannaisten markkina-arvostuksia ja muita vertailukelpoisuuteen vaikuttavia erä) liikevoitto laski viime vuodesta. Vertailukelpoinen muuntokurssien vertailukelpoinen liikevoitto laski 6,4 milj. euroa edellisvuodesta.

Vertailukelpoinen liikevoittomarginaali oli 7,2 % (9,1). Kannattavuutta rasitti myynnin, ja erityisesti korkeampikatteisten konsernin tuotteiden myynnin lasku. Alhaisemmat myyntivolyymit heikensivät kannattavuutta sekä jakelun että tehtaiden osalta. Kannattavuutta rasitti lisäksi alhaisempi kannattavuus Ison-Britannian yhteisyrityksessä, jonka omistusosuudesta luovuttiin syyskuussa 2016. Konsernin kiinteät kulut laskivat edellisvuodesta, mutta eivät riittävästi kompensoidakseen myynnin laskusta seurannutta myyntikatteen laskua.

Konsernin raportoitu liikevoittomarginaali oli vastaavasti 2,8 % (7,6). Raportoituun liikevoittoon sisältyi operatiivisia erä suojaavien valuuttajohdannaisten realisoitumattomia markkina-arvostustappioita, joiden vaikutus oli 1,6 milj. euroa (2,1). Muut liikevoittoon sisältyvät vertailukelpoisuuteen vaikuttavat kuluerät olivat 10,0 milj. euroa (2,3). Näistä 9,2 milj. euroa liittyy varastojen arvostukseen liittyvän varastovarausten tarkennukseen, joka on osa konsernin viimeisellä vuosineljänneksellä käynnistettyä strategian uudistusta. Muihin vertailukelpoisuuteen vaikuttaviin eriin sisältyy myös Kaakkois-Aasian-jakeluliiketoiminnan ja Ranskan sekä eräiden muiden yksiköiden uudelleenjärjestelykuluja.

Kokonaisrahoituskulut (netto) olivat 5,0 milj. euroa (6,8). Korke- ja muut rahoituskulut (netto) olivat hieman viime vuotta korkeammat ollen 3,7 milj. euroa (3,5). Rahoituserien valuuttakurssitappiot, jotka olivat 1,3 milj. euroa (3,3), vaikuttivat edellisvuotista vähemmän rahoituskuluihin.

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavista eristä johtuen tilikauden tulos ja osakekohtainen tulos laskivat alle edellisvuoden tason ja kääntyivät tappiollisiksi. Kertaluonteinen varaston varaus pois lukien ja verovaikutus huomioiden, tilikauden tulos olisi ollut noin 5,7 milj. euroa ja osakekohtainen tulos noin 0,12 euroa. Tuloveroihin vaikuttivat tappiolliset yksiköt, ja lisäksi positiivinen 0,7 milj. euroa oikaisu aikaisempien vuosien veroihin. Määräysvallattomien omistajien osuus voitosta aleni edellisvuoteen verrattuna ollen 1,0 milj. euroa (1,4).

VERTAILUKELPOISEN LIIKEVOITON SILTALASKELMA

MILJ. EUR	2016	2015	MUUTOS %
Liikevoitto	7,2	21,0	-66 %
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät			
Operatiivisten valuuttajohdannaisten markkina-arvostukset	1,6	2,1	-24 %
Muut vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät			
Uudelleenjärjestelyt			
Ranskan uudelleenjärjestely	0,7		
Kaakkois-Aasian jakeluliiketoiminnan uudelleenjärjestely	0,2		
Kiinan-uistintuotantoyksikön sulkeminen		1,7	
Norjan varaston sulkeminen		0,5	
Muut uudelleenjärjestelykustannukset	0,2		
Arvonalentumiset		0,1	
Vakuutuskorvaukset	-0,6		
Vaihto-omaisuuden nettorealisoitivarauksen uudelleenmäärittely	9,2		
Muut erät	0,3		
VERTAILUKELPOINEN LIIKEVOITTO	18,8	25,3	-26 %

SEGMENTTIKATSAUS

Konsernin tuotteet

Konsernin kalastustuotteiden myynti laski edellisvuodesta. Laskuun vaikutti uistinten, siimojen ja kalastustarvikkeiden alhaisempi myynti erityisesti Pohjois-Amerikassa. Haasteet muun Euroopan markkinoilla laskivat konsernin koukkujen myyntiä, kun puolestaan Pohjois-Amerikassa VMC-koukkujen myynti oli nousussa. Konsernin omien tuotteiden toisen vuosipuoliskon myyntiä tuki Yhdysvaltojen kasvanut uistinmyynti, mutta sitä laski talvikalastusvälineiden pienempi myynti. Konsernin muiden tuotteiden myynti oli edellisvuoden tasolla.

Edellisvuoteen verrattuna sekä konsernin tuotteiden että kolmansien osapuolien tuotteiden myyntiin vaikutti negatiivisesti vierasvaluuttaisten saatavien arvostus, mikä kasvatti myyntiä viime vuonna.

Konsernin kalastustuotteiden vertailukelpoinen liikevoitto laski edellisvuoteen verrattuna. Vertailukelpoista liikevoittoa rasitti laskenut myynti, mikä suoraan heikensi sekä tuotannon että jakelun kannattavuutta. Kiinteät kulut olivat kustannussäästöjen ansiosta edellisvuotisia pienemmät, mutta niiden lasku ei riittänyt kompensoimaan pienentynyttä myyntikatetta. Muiden konsernin tuotteiden vertailukelpoinen liikevoitto oli edellisvuotista parempi.

Kolmansien osapuolien tuotteet

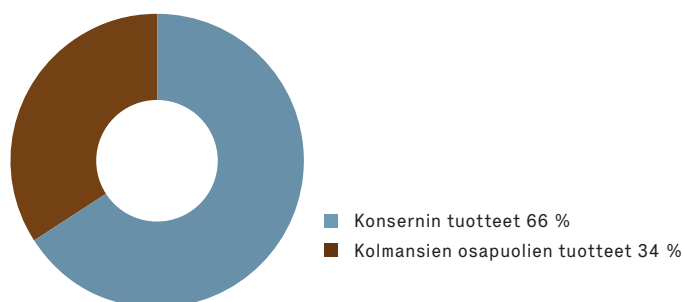
Kolmansien osapuolien tuotteiden myynti jäi edellisvuodesta erityisesti kolmansien osapuolien kalastusvälineiden alhaisen myynnin vuoksi. Venäjän taloudellinen tilanne vaikutti edelleen laskevasti kolmansien osapuolien kalastusvälineiden myyntiin alueella. Myös Ranskan vaikea markkinatilanne vaikutti negatiivisesti kolmansien osapuolien kalastusvälineiden myyntiin. Kolmansien osapuolien metsästysvälineiden myynti kasvoi edellisvuodesta Pohjoismaissa sekä konsernin uusilla metsästysmarkkinoilla Euroopassa ja muun maailman alueella. Valuuttakurssien muutoksilla oli negatiivinen vaikutus myyntiin erityisesti Venäjällä ja Etelä-Afrikassa.

Kolmansien osapuolien tuotteiden vertailukelpoinen liikevoitto jäi edellisvuoden tasosta. Sitä rasittivat laskenut myynti ja aggressiivisten myyntikampanjoiden pienemmät katteet, ja puolestaan nostivat hinnankorotukset, joilla kompensoitiin ostovaluuttojen edellisvuotista epäsuotuisaa kurssikehitystä.

LIKEVAIHTO TOIMINTASEGMENTEITTÄIN

MILJ. EUR	2016	2015	MUUTOS %	VERTAILUKELPOINEN MUUTOS %
Konsernin tuotteet	172,1	184,7	-7 %	-6 %
Kolmansien osapuolien tuotteet	88,5	93,5	-5 %	-3 %
Sisäiset erät		0,0		
YHTEENSÄ	260,6	278,2	-6 %	-5 %

LIKEVAIHTO SEGMENTEITTÄIN

VERTAILUKELPOINEN LIKEVOITTO TOIMINTASEGMENTEITTÄIN

MILJ. EUR	2016	2015	MUUTOS %
Konsernin tuotteet	17,4	22,2	-22 %
Kolmansien osapuolien tuotteet	1,4	3,2	-55 %
VERTAILUKELPOINEN LIKEVOITTO YHTEENSÄ	18,8	25,3	-26 %
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	-11,6	-4,3	-168 %
LIKEVOITTO YHTEENSÄ	7,2	21,0	-66 %

TALOUDELLINEN ASEMA

Käyttöpääoman ja rahavirran parantamiseen kiinnitettiin erityistä huomiota, minkä seurauksena rahavirta nousi kaikkien aikojen ennätystasolle ja oli 26,7 milj. euroa (15,6) haastavasta markkinatilanteesta ja laskeneesta myynnistä huolimatta. Käyttöpääoman nettomuutos oli 10,5 milj. euroa (-3,3).

Varastot alenivat 14,0 milj. euroa edellisvuodesta ollen 102,2 milj. euroa (116,2), josta noin 9,5 milj. euroa (9,2 valuuttojen keskikursseilla) aiheutuu varastojen arvostuksen tarkennuksesta seuranneista rahavirtaan vaikuttamattomista varauksista. Vertailukelpoinen varastoarvo laski 8,1 milj. euroa joulukuusta 2015 laskeneesta myynnistä huolimatta. Valuuttakurssien muutokset nostivat varaston arvoa 3,7 milj. euroa.

Investointien nettorahavirta oli alle edellisvuoden tason ollen 6,0 milj. euroa (8,6). Operatiiviset investoinnit olivat 8,4 milj. euroa (9,1). Investoinnit Aasian-valmistustoiminnassa sekä koukkutehdas- ja varastorakennuksen laajennus Ranskassa saatiin päätökseen ensimmäisen vuosipuoliskon aikana. Nettoinvestointeihin sisältyi 1,0 milj. euron (1,1) saatu maksu, joka liittyi vuoden 2011 lahjatavaraliiketoiminnasta luopumiseen, sekä Ison-Britannian-yhteisyrityksen osakkeiden myyntiin liittyvä 1,2 milj. euron erä

toisella vuosipuoliskolla. Edellisvuoden investointeihin sisältyi viimeinen 0,9 milj. euron maksuerä Suffix-tuotemerkin hankinnasta.

Konsernin maksuvalmius oli hyvä. Käyttämättömät sitovat pitkäaikaiset luottolimitit olivat 59,9 milj. euroa kauden lopussa. Vahvan rahavirran tukemana korollinen nettovelka ja velkaantumisaste laskivat viime vuodesta ja omavaraisuusaste laski hieman edellisvuodesta. Konsernin korkeamman nettovelan ja raportoidun käyttökatteen suhteen vuoksi konserni on sopinut rahoittajapankkien kanssa tähän liittyen korkeamman kovenanttitason vuoden 2016 viimeiselle vuosineljännekselle. Konserni uskoo täyttävänsä rahoittajiensa vaatimukset myös vuoden 2017 ensimmäisen vuosineljänneksen lopussa.

TUNNUSLUKUJA

MILJ. EUR	2016	2015	MUUTOS %
Liiketoiminnan nettorahavirta	26,7	15,6	71 %
Korollinen nettovelka kauden lopussa	96,1	108,2	-11 %
Velkaantumisaste (netto) kauden lopussa, %	70,6	77,3	
Omavaraisuusaste kauden lopussa, %	43,1	44,7	

STRATEGIAN TOTEUTTAMINEN

Konsernin johdossa kolmannella vuosineljänneksellä tapahtuneiden muutosten jälkeen konserni käynnisti viimeisellä vuosineljänneksellä prosessin strategiansa päivittämiseksi. Strategiapäivityksen seurauksena – rakentaakseen vahvan taloudellisen ja operatiivisen perustan pitkän aikavälin kasvulle – konsernin keskeinen painopiste seuraavan kolmen vuoden aikana on hyödyntää orgaanisia kasvumahdollisuuksia kalastusvälineliiketoiminnassa. Konserni tulee myös määrätietoisesti toteuttamaan toimenpiteitä kannattavuuden parantamiseksi, taseen keventämiseksi ja operatiivisen toiminnan kehittämiseksi. Pitkän tähtäimen tavoitteena on palata nopeammalle kasvu-uralle ja aktiivisesti etsiä synergisiä kasvumahdollisuuksia myös kalastusvälineliiketoiminnan ulkopuolelta.

Konsernin olemassa olevat resurssit ja vahvuudet luovat perustan myös tulevaisuuden strategialle niin lyhyellä kuin pitkällä tähtäimellä. Tulevaisuuden strategia perustuu brändiportfolion, oman tuotannon ja tuotekehitysosaamisen sekä laajan jakeluverkoston ja maailmanlaajuisen vahvan paikallisen läsnäolon hyödyntämiseen konsernin omien ja valikoitujen synergisten kolmansien osapuolien tuotteiden myynnissä.

Vuonna 2016 konsernin tärkeitä painopisteitä olivat Batamilla Indonesiassa sijaitsevan Aasian-uistintehtaan toiminnan kehittämisen ja vahvuuksien hyödyntäminen, valmistusyksiköiden toiminnan tehostaminen ja globaalin toimitusketjun hallinnan kehittäminen. Uudet globaalit tuotteiden lanseeraushankkeet, Aasian-jakelun uudelleenorganisointi sekä kustannustehokkuuden parantaminen olivat tärkeässä osassa johdon työlliställä. Nämä aiheet ovat jatkossakin konsernin fokuksessa ja niiden toteuttamista nopeutetaan muiden uusien strategisten hankkeiden ohella.

TUOTEKEHITYS

Konsernin päivitetyn strategian mukaisesti konsernin globaalinnovaatiovoiman kehittäminen ja hyödyntäminen on yksi tärkeistä tulevaisuuden menestyksen avaimista ja elintärkeää orgaanisen kasvun kehittämiseksi. Hyödyntämällä ainutlaatuisia maailmanlaajuisia markkinatuntemustaan yhdistettynä tuotekehitys-, valmistus- ja hankintaosaamiseen konserni pystyy tarjoamaan kohde-markkinoille uusia innovatiivisia tuotteita ja pystyy reagoimaan nopeasti markkinoiden tarpeisiin.

Konserni on uudelleenjärjestellessä ja kehittämässä uistin-tuotekehitysprosessiaan keskittämällä tuotekehitysosaamista ja

tärkeimpiä resursseja yhteen toimipisteeseen Vääkseen. Tuotekehitys- ja tutkimuskeskus palvelee sekä konsernin eurooppalaisia että aasialaisia uistintuotantoyksiköitä. Keskittäminen myös parantaa tuotekehityksen ketteryyttä.

Vuoden 2016 tärkein tuotelanseeraus oli Rapala Shadow Rap Shad, joka julkistettiin alkuvuodella. Muita merkittäviä uutuuksia olivat täysin uusi sarja kalastajan työkaluja ja tarvikkeita, jotka palkittiin eurooppalaisilla kalastusalan EFTTEX-ammattimessuilla ja Australian AFTA-tapahtumassa.

Storm-brändin uusien tuotteiden lanseerausta valmisteltiin vuoden 2016 toisella vuosipuoliskolla, ja Storm 360GT pehmytuoovivieheet lanseerattiin globaalisti yhteiskampanjalla tammikuussa 2017.

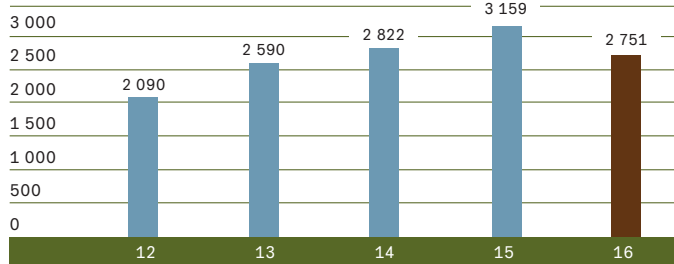
HENKILÖSTÖ JA ORGANISAATIO

Konsernin henkilöstömäärä oli keskimäärin 2 829 (3 078). Henkilöstömäärä joulukuun lopussa oli 2 751 (3 159). Henkilöstömäärän väheneminen johtui pääosin Aasian-uistintuotannon kapasiteetin optimoinnista ja tuotannon tehostamisesta sekä Kaakkois-Aasiassa, Ranskassa ja muissa yksiköissä toteutetuista uudelleenjärjestelyistä.

Konserni teki seuraavia nimityksiä ja muutoksia konsernin hallitukseen ja johtoryhmään 1.9.2016 lähtien: Jorma Kasslin nimitettiin hallituksen päätoimiseksi puheenjohtajaksi. Jussi Ristimäki nimitettiin konsernin toimitusjohtajaksi. Cyrille Viellard nimitettiin vastaamaan konsernin jakelutoiminnasta Euroopassa (pois lukien Venäjä) ja Etelä-Amerikassa. Lars Ollberg nimitettiin aikaisemman tehtävänsä, tarvike- ja ulkoiluliiketoiminnan johtaja ja Aasian ja Lähi-idän jakelutoiminnan johtaja, lisäksi vastaamaan maailmanlaajuisesti konsernin innovaatioiden koordinoinnista sekä Etelä-Afrikan jakelutoiminnasta. Stanislas de Castelnaud nimitettiin vastaamaan konsernin valmistustoiminnasta ja maailmanlaajuisen toimitusketjun kehittämisestä. Hän jatkaa myös konsernin koukku- ja karpinkalastusliiketoiminnan johtajana.

Juhani Pehkonen jäi pois konsernin johtoryhmästä 31.12.2016. Arto Nygren nimitettiin uudeksi jäseneksi konsernin johtoryhmään ja Executive Vice Presidentiksi vastuualueenaan uistinvalmistus. Nimitys astui voimaan 1.1.2017.

HENKILÖSTÖ KAUDEN LOPUSSA

YMPÄRISTÖASIAKSET JA YHTEISKUNTAVASTUUS

Konsernin toimintaa kehitetään jatkuvasti kestävämpään suuntaan puhtaamman ympäristön edistämiseksi. Tuotteita, valmistusmenetelmiä ja toimintatapoja kehitetään siten, että niiden ympäristövaikutukset olisivat mahdollisimman vähäisiä tuotteiden elinkaaren aikana. Konserni tutkii tapoja korvata nykyisiä raaka-aineita luontoystävällisemmällä materiaaleilla niin, että tuotteiden halutut ominaisuudet säilyvät. Konserni kehittää ympäristöasioiden seuranta- ja raportointia. Konserni on lähiaikoina kehittänyt yritysvaltuutusjärjestelmiään ja vuonna 2015 konsernissa julkaistiin ja implementoitiin globaalit toimintaohjeet (Code of Conduct).

Rapala-konsernin ympäristöasioista sekä taloudellisesta ja sosiaalisesta yhteiskuntavastuusta kerrotaan tarkemmin konsernin internetsivujen Yritysvaltuutus-osiossa (www.rapalavmc.com).

RISKIENHALLINTA

Konsernin riskienhallinnan tavoitteena on tukea konsernin strategian ja liiketoiminnan tavoitteiden toteuttamista. Hallitus arvioi konsernin taloudellisia, toiminnallisia ja strategisia riskejä säännöllisesti ja vahvistaa näihin liittyviä periaatteita ja ohjeita konsernijohdon toteutettavaksi ja koordinoitavaksi. Konserni on kehittänyt sisäisiä kontrolliprosesseja, jotka implementoitiin vuonna 2015. Konsernin riskienhallinnan pääperiaatteet on kuvattu konsernitilinpäätöksen Riskienhallinta-osiossa.

HALLINTO JA OSAKETIEDOT

Hallitus päivitti ja vahvisti selvityksen hallinnointi- ja ohjausjärjestelmästä, joka on saatavilla konsernin internetsivuilla.

Tietoa osakkeista, osakkeenomistajista, osakepalkkiojärjestelmästä ja hallituksen valtuutuksista on esitetty osiossa Osakkeet ja osakkeenomistajat. Lähipiiritapahtumat ja ylimmän johdon palkkiot on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 28.

LÄHIAJAN NÄKYMÄT JA RISKIT

Vuonna 2016 konsernin myynti laski monilla suurilla markkinoilla ja näkymät vuodelle 2017 ovat edelleen hieman varautuneet. Muutokset poliittisissa voimasuhteissa aiheuttavat epävarmuutta talouden kehityksestä monissa maissa.

Pohjois-Amerikassa myynti piristyi vuoden 2016 toisella vuosipuoliskolla, ja tämän kehityksen uskotaan jatkuvan. Uusien tuotteiden lanseerausten, mukaan lukien Batamin-tehtaalla valmistettava uusi Storm 360GT pehmytuooviviehe, uskotaan tukevan myyntiä. Venäjällä markkinatilanne jatkuu haastavana, tosin ruplan vahvistuminen on hieman kohentanut tunnelmaa. Keski-Euroopassa kilpailutilanne jatkuu kiristyneenä. Muun maailman myynnin odotetaan parantuvan.

Päivitetyn strategian seurauksena konserni aloittaa hankkeita orgaanisen kasvun kiihdyttämiseksi sekä kustannus- ja pääomatehokkuuden ja operatiivisen toiminnan tehokkuuden parantamiseksi. Näistä hankkeista aiheutuu ylimääräisiä kustannuksia ja investointeja vuonna 2017.

Konserni odottaa 2017 koko vuoden liikevaihdon olevan viimevuotista parempi ja vertailukelpoisen liikevoiton (ilman realisoitumattomien operatiivisia eriä suojaavien valuuttajohdannaisten markkina-arvostuksia ja muita vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä) olevan samaa suuruusluokkaa kuin vuonna 2016.

ESITYS VOITONJAKOKELPOISTEN VAROJEN KÄYTÖSTÄ

Ottaen huomioon konsernin heikentyneen tilikauden tuloksen, jota pienensi rahavirtaan vaikuttamaton varastovaraus, sekä vahvan kassavirran, hallitus esittää yhtiökokoukselle, että osinkoa jaetaan 0,10 euroa (0,15 euroa) osakkeelle tilikaudelta 2016 ja että loppuosa jakokelpoisista varoista siirretään voittovarojen tilille. Osinko ehdotetaan maksettavaksi kahdessa samansuuruisessa erässä. Emoyhtiön jakokelpoiset varat 31.12.2016 olivat 25,1 milj. euroa.

Konsernin taloudellisessa asemassa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia tilikauden päättymisen jälkeen. Konsernin maksuvalmius on hyvä, ja hallituksen näkemyksen mukaan ehdotetun suuruinen osingonjako ei heikennä konsernin maksuvalmiutta.

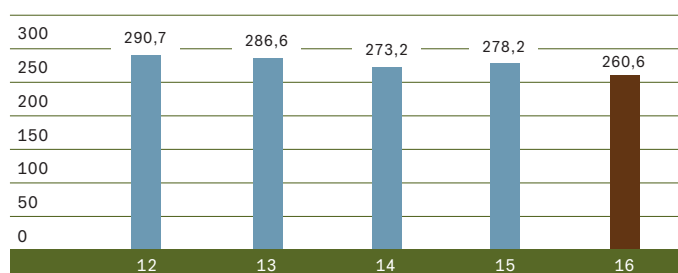
TILIKAUDEN PÄÄTTYMISPÄIVÄN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

Tilikauden päättymispäivän jälkeiset tapahtumat on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 31.

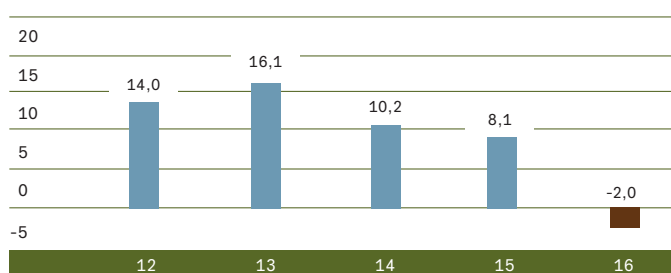
TALOUDELLISTA KEHITYSTÄ KUVAAVAT TUNNUSLUVUT

		2016	2015	2014	2013	2012
Toiminnan laajuus ja kannattavuus						
Liikevaihto	MILJ. EUR	260,6	278,2	273,2	286,6	290,7
Liikevoitto ennen poistoja ja arvonalentumisia suhteessa liikevaihtoon	MILJ. EUR	14,1	28,1	30,0	33,6	32,7
	%	5,4	10,1	11,0	11,7	11,2
Liikevoitto suhteessa liikevaihtoon	MILJ. EUR	7,2	21,0	22,9	26,1	25,9
	%	2,8	7,6	8,4	9,1	8,9
Voitto ennen veroja suhteessa liikevaihtoon	MILJ. EUR	2,2	14,2	15,7	20,6	21,0
	%	0,8	5,1	5,8	7,2	7,2
Tilikauden tulos suhteessa liikevaihtoon	MILJ. EUR	-2,0	8,1	10,2	16,1	14,0
	%	-0,8	2,9	3,7	5,6	4,8
Jakautuminen						
Emoyhtiön omistajille	MILJ. EUR	-3,0	6,7	9,2	12,5	10,1
Määräysvallattomille omistajille	MILJ. EUR	1,0	1,4	1,0	3,6	3,8
Investoinnit suhteessa liikevaihtoon	MILJ. EUR	8,4	9,1	8,7	10,7	14,4
	%	3,2	3,3	3,2	3,7	5,0
Tutkimus- ja kehityskulut suhteessa liikevaihtoon	MILJ. EUR	2,5	2,1	2,0	1,6	2,0
	%	0,9	0,8	0,7	0,6	0,7
Korollinen nettovelka kauden lopussa	MILJ. EUR	96,1	108,2	99,9	96,3	89,9
Sijoitettu pääoma kauden lopussa	MILJ. EUR	232,2	248,1	236,5	231,4	227,5
Sijoitetun pääoman tuotto (ROCE)	%	3,0	8,7	9,8	11,4	11,4
Oman pääoman tuotto (ROE)	%	-1,5	5,9	7,5	11,8	10,2
Omavaraisuusaste kauden lopussa	%	43,1	44,7	44,1	44,5	42,2
Velkaantumisaste (netto) kauden lopussa	%	70,6	77,3	73,2	71,2	65,3
Henkilöstö keskimäärin	Henkilöä	2 829	3 078	2 716	2 428	2 127
Henkilöstö kauden lopussa	Henkilöä	2 751	3 159	2 822	2 590	2 090

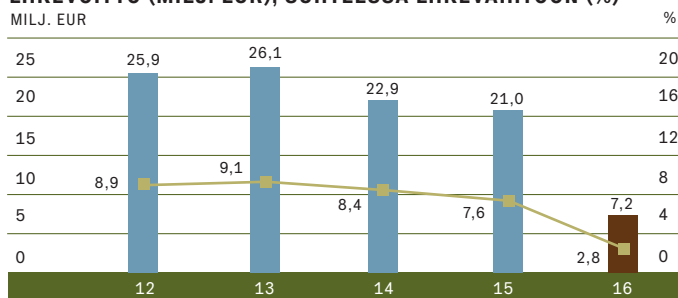
LIKEVAIHTO, MILJ. EUR

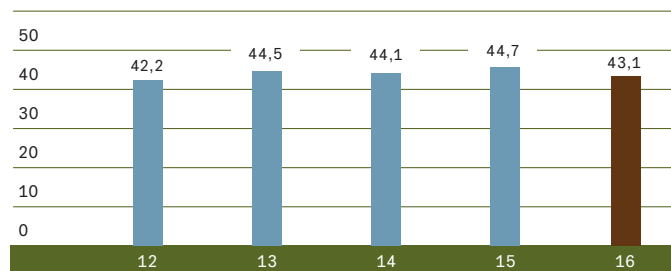
TILIKAUDEN TULOS, MILJ. EUR

LIKEVOITTO (MILJ. EUR), SUHTEESSA LIKEVAIHTOON (%)

OMAVARAISUUSASTE, %

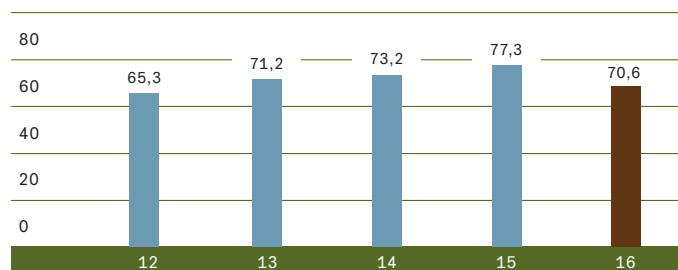
■ Liikevoitto
■ Liikevoitto suhteessa liikevaihtoon

		2016	2015	2014	2013	2012
Osakekohtaiset tunnusluvut						
Osakekohtainen tulos	EUR	-0,08	0,17	0,24	0,32	0,26
Osakekohtainen tulos, laimennettu	EUR	-0,08	0,17	0,24	0,32	0,26
Oma pääoma/osake	EUR	3,33	3,43	3,34	3,19	3,32
Osakekohtainen osinko ¹⁾	EUR	0,10	0,15	0,20	0,24	0,23
Osinko/tulos ¹⁾	%	-128,9	86,3	83,3	74,3	88,5
Efektiivinen osinkotuotto ¹⁾	%	2,42	3,16	4,25	4,62	4,74
Hinta/voittosuhte		-53,2	27,3	19,6	16,1	18,7
Osakkeen viimeinen kurssi kauden lopussa	EUR	4,13	4,74	4,71	5,20	4,85
Osakkeen alin kurssi	EUR	3,90	4,57	4,69	4,56	4,52
Osakkeen ylin kurssi	EUR	4,90	5,85	6,00	5,50	6,50
Tilikauden keskipurssi	EUR	4,30	5,11	5,17	4,88	5,50
Osakkeiden vaihto	kpl	2 782 154	2 074 690	1 065 880	3 122 353	5 679 621
Osuus osakkeiden keskimääräisestä määrästä	%	7,26	5,41	2,77	8,08	14,61
Osakepääoma	MILJ. EUR	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6
Osinko tilikaudelta ¹⁾	MILJ. EUR	3,8	5,7	7,7	9,3	8,9
Osakekannan markkina-arvo ²⁾	MILJ. EUR	158,3	181,8	180,8	200,5	188,0
Osakkeiden lukumäärä kauden lopussa ²⁾	1 000 kpl	38 323	38 360	38 393	38 561	38 767
Omien osakkeiden lukumäärä kauden lopussa	1 000 kpl	677	640	607	907	701
Osakkeiden painotettu keskimääräinen lukumäärä ²⁾	1 000 kpl	38 329	38 366	38 506	38 660	38 885
Osakkeiden lukumäärä kauden lopussa, laimennettu ²⁾	1 000 kpl	38 323	38 360	38 393	38 561	38 767
Osakkeiden painotettu keskimääräinen lukumäärä, laimennettu ²⁾	1 000 kpl	38 329	38 366	38 506	38 660	38 885

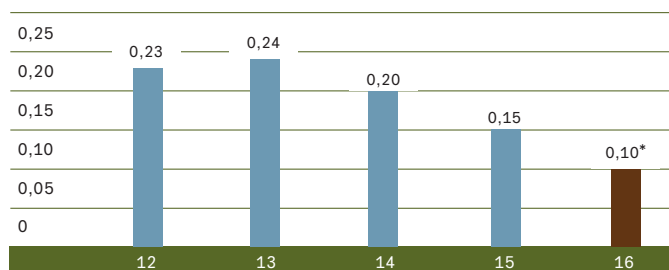
¹⁾ Vuoden 2016 osalta hallituksen esitys.

²⁾ Ei sisällä omia osakkeita.

VELKAANTUMISASTE (NETTO), %

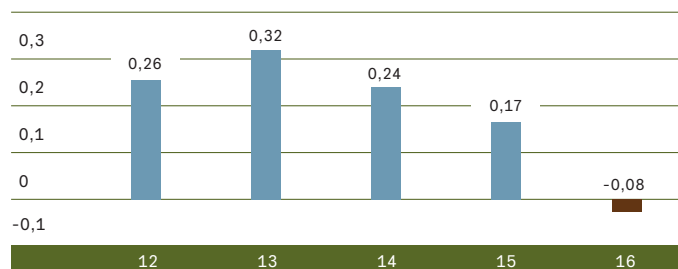

OSAKEKOHTAINEN OSINKO, EUR

*Hallituksen esitys

OSAKEKOHTAINEN TULOS, EUR

OSINKO/TULOS, %

*Hallituksen esitys

KONSERNITILINPÄÄTÖS, IFRS

KONSERNIN TULOSLASKELMA

MILJ. EUR	LIITETIETO	2016	2015
Liikevaihto	2	260,6	278,2
Liiketoiminnan muut tuotot	4	1,3	1,0
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos		-13,8	2,2
Valmistus omaan käyttöön		0,1	0,2
Materiaalit ja palvelut	6	-115,3	-133,2
Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	7	-67,6	-68,4
Liiketoiminnan muut kulut	5	-51,1	-52,3
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	13	-0,1	0,4
Liikevoitto ennen poistoja ja arvonalentumisia		14,1	28,1
Poistot ja arvonalentumiset	11, 12	-6,9	-7,1
Liikevoitto		7,2	21,0
Rahoitustuotot ja -kulut	9	-5,0	-6,8
Voitto ennen veroja		2,2	14,2
Tuloverot	10	-4,2	-6,1
TILIKAUDEN TULOS		-2,0	8,1
Jakautuminen			
Emoyhtiön omistajille		-3,0	6,7
Määräysvallattomille omistajille	14	1,0	1,4
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta tilikauden tuloksesta laskettu osakekohtainen tulos	30		
Osakekohtainen tulos, EUR		-0,08	0,17
Laimennettu osakekohtainen tulos, EUR		-0,08	0,17
Osakkeiden painotettu keskimääräinen lukumäärä, 1 000 kpl		38 329	38 366
Laimennettu osakkeiden painotettu keskimääräinen lukumäärä, 1 000 kpl		38 329	38 366

KONSERNIN LAAJA TULOSLASKELMA

MILJ. EUR	2016	2015
Tilikauden tulos	-2,0	8,1
Muut laajan tuloksen erät, verovaikutus huomioitu ¹⁾		
Erät, joita ei myöhemmin siirretä tulosvaikutteisiksi:		
Etuuspohjaisten eläkevelvoitteiden uudelleen määrittämisestä johtuvat erät	0,1	0,1
Erät, joita ei myöhemmin siirretä tulosvaikutteisiksi yhteensä	0,1	0,1
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi:		
Muuntoerot	4,2	5,5
Rahavirran suojaukset ²⁾	0,5	0,4
Nettosijoitusten suojaukset	0,8	-2,9
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi yhteensä	5,5	3,1
Muut laajan tuloksen erät yhteensä	5,6	3,2
TILIKAUDEN LAAJA TULOS	3,6	11,3
Jakautuminen		
Emoyhtiön omistajille	1,9	11,0
Määräysvallattomille omistajille	1,6	0,3

¹⁾ Muihin laajan tuloksen eriin liittyvä verovaikutus on esitetty liitetiedossa 10.

²⁾ Rahavirran suojausten erittely on esitetty liitetiedossa 19.

KONSERNIN TASE

MILJ. EUR	LIITETIETO	2016	2015
VARAT			
Pitkäaikaiset varat			
Liikearvo	11	50,8	50,1
Muut aineettomat hyödykkeet	11	27,4	28,1
Aineelliset hyödykkeet	12	36,2	33,9
Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	13	0,0	1,5
Myytavissä olevat rahoitusvarat	15	0,3	0,3
Korolliset saamiset	16	0,0	2,8
Korottomat saamiset	16	0,3	0,7
Laskennalliset verosaamiset	10	8,5	9,4
Pitkäaikaiset varat yhteensä		123,5	126,7
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	17	102,2	116,2
Myyntisaamiset ja muut korottomat saamiset	16	53,2	55,4
Tuloverosaamiset		2,6	2,7
Korolliset saamiset	16	0,9	1,0
Rahavarat	18	33,8	11,4
Lyhytaikaiset varat yhteensä		192,7	186,7
VARAT YHTEENSÄ		316,1	313,4
OMA PÄÄOMA JA VELAT			
Oma pääoma			
Osakepääoma		3,6	3,6
Ylikursssirahasto		16,7	16,7
Suojausrahasto		-0,2	-0,7
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		4,9	4,9
Omat osakkeet		-5,6	-5,4
Muuntoerot		1,7	-2,6
Kertyneet voittovarot		106,4	115,0
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma	19	127,5	131,5
Määräysvallattomille omistajille kuuluva osuus	14	8,6	8,5
Oma pääoma yhteensä		136,1	140,0
Pitkäaikaiset velat			
Korolliset velat	24	41,5	58,6
Korottomat velat	25	0,2	1,4
Työsuhde-etuuksista johtuvat veloitteet	20	2,2	2,3
Laskennalliset verovelat	10	9,1	9,7
Varaukset	21	0,0	
Pitkäaikaiset velat yhteensä		53,1	72,0
Lyhytaikaiset velat			
Korolliset velat	24	89,3	64,8
Ostovelat ja muut korottomat velat	25	36,4	34,9
Tuloverovelat		1,2	1,7
Varaukset	21	0,0	0,0
Lyhytaikaiset velat yhteensä		126,9	101,5
OMA PÄÄOMA JA VELAT YHTEENSÄ		316,1	313,4

KONSERNIN RAHAVIRTALASKELMA

MILJ. EUR	LIITETIETO	2016	2015
Tilikauden voitto		-2,0	8,1
Oikaisuerät			
Tuloverot	10	4,2	6,1
Rahoitustuotot ja -kulut	9	5,0	6,8
Ei-rahamääräisten erien oikaisu			
Poistot ja arvonalentumiset	11, 12	6,9	7,1
Kurssierot	9	1,1	2,8
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	13	0,1	-0,4
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden sekä tytäryhtiöiden myyntivoitot ja -tappiot		0,0	0,1
Muut oikaisut		9,2	-0,6
Oikaisuerät yhteensä		26,4	21,8
Rahoituserät			
Maksetut korot		-3,8	-3,5
Saadut korot		0,2	0,2
Maksetut verot		-4,5	-7,7
Muut rahoituserät, netto		-0,2	-0,1
Rahoituserät yhteensä		-8,2	-11,1
Käyttöpääoman muutos			
Saamisten muutos		2,7	5,0
Vaihto-omaisuuden muutos		8,7	-1,6
Velkojen muutos		-1,0	-6,7
Käyttöpääoman muutos yhteensä		10,5	-3,3
Liiketoiminnan nettorahavirta		26,7	15,6
Investointien rahavirta			
Investoinnit aineettomiin hyödykkeisiin	11	-0,4	-0,4
Aineellisten hyödykkeiden myynnit	12	0,2	0,2
Investoinnit aineellisiin hyödykkeisiin	12	-8,0	-8,7
Suffix-tuotemerkin hankinta	3		-0,9
Willtech Giftin luovutus, rahavaroilla vähennettynä	3	1,0	1,1
Yhteisyrityksen luovutus, Shimano Normark UK	3	1,2	
Korollisten saamisten muutos		0,0	0,0
Investointien nettorahavirta yhteensä		-6,0	-8,6
Rahoituksen rahavirta			
Maksetut osingot emoyhtiön osakkeenomistajille		-5,7	-7,7
Omien osakkeiden hankinta		-0,2	-0,2
Pitkäaikaisten lainojen nostot			0,0
Lyhytaikaisten lainojen nostot		124,7	121,7
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut		-5,0	-1,7
Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut		-114,0	-120,0
Rahoitusleasingvelkojen maksut		0,0	0,0
Rahoituksen nettorahavirta yhteensä		-0,2	-7,8
Rahavarojen muutos		20,5	-0,9
Rahavarat tilikauden alussa		11,4	12,2
Valuuttakurssien muutosten vaikutus		1,9	0,1
RAHAVARAT TILIKAUDEN LOPUSSA	18	33,8	11,4

LASKELMA KONSERNIN OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSISTA

EMOYHTIÖN OMISTAJILLE KUULUVA PÄÄOMA

MILJ. EUR	OSAKE- PÄÄOMA	YLIKURSSI- RAHASTO	SUOJAUS- RAHASTO	SIJOITETUN VAPAAN OMAN PÄÄOMAN RAHASTO	OMAT OSAKKEET	MUUNTOEROT	KERTYNEET VOITTOVARAT	MÄÄRÄYS- VALLATTOMIEN OMISTAJIEN OSUUS	OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ
Oma pääoma 1.1.2015	3,6	16,7	-1,1	4,9	-5,2	-6,5	116,0	8,2	136,5
Tilikauden voitto							6,7	1,4	8,1
Muut laajan tuloksen erät ¹⁾									
Muuntoerot						5,9		-0,3	5,5
Etuuspohjaiset työsuhde-etuudet							0,1		0,1
Rahavirran suojaus			0,4						0,4
Nettosijoitusten suojaukset						-2,0		-0,8	-2,9
Tilikauden laaja tulos			0,4			3,8	6,7	0,3	11,3
Omien osakkeiden hankinta					-0,2				-0,2
Osingonjako							-7,7		-7,7
OMA PÄÄOMA 31.12.2015	3,6	16,7	-0,7	4,9	-5,4	-2,6	115,0	8,5	140,0
Tilikauden voitto							-3,0	1,0	-2,0
Muut laajan tuloksen erät ¹⁾									
Muuntoerot						3,2		0,9	4,2
Etuuspohjaiset työsuhde-etuudet							0,1		0,1
Rahavirran suojaus			0,5						0,5
Nettosijoitusten suojaukset						1,1		-0,3	0,8
Tilikauden laaja tulos			0,5			4,3	-2,9	1,6	3,6
Omien osakkeiden hankinta					-0,2				-0,2
Osingonjako							-5,7	-1,5	-7,2
OMA PÄÄOMA 31.12.2016	3,6	16,7	-0,2	4,9	-5,6	1,7	106,4	8,6	136,1

¹⁾ Verovaihtus huomioitu.

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

1 KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAADINTAPERIAATTEET

PERUSTIEDOT

Rapala VMC Oyj (”yhtiö”) on suomalainen, Suomen lakien mukaan perustettu julkinen osakeyhtiö. Yhtiön kotipaikka on Asikkala. Yhtiön osakkeet on listattu Nasdaq Helsingissä vuodesta 1998 lähtien. Emoyhtiö Rapala VMC Oyj ja sen tytäryhtiöt (yhdessä ”konserni”) toimivat noin 40 maassa ja yhtiö on yksi maailman johtavia kalastustarvikeyhtiöitä.

Konsernitilinpäätös on laadittu 12 kuukauden ajalta tilikaudelta 1.1.–31.12.2016. Yhtiön hallitus on kokouksessaan 15.2.2017 hyväksynyt tämän tilinpäätöksen julkistettavaksi. Suomen osakeyhtiölain mukaan osakkeenomistajilla on mahdollisuus hyväksyä tai hylätä tilinpäätös yhtiökokouksessa, joka pidetään tilinpäätöksen julkistamisen jälkeen. Yhtiökokouksella on myös mahdollisuus muuttaa tilinpäätöstä.

Jäljennös konsernitilinpäätöksestä on saatavissa konsernin internetsivuilta www.rapalavmc.com tai osoitteesta Mäkelänkatu 91, 00610 Helsinki.

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAADINTAPERIAATTEET

Konsernitilinpäätös on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards, IFRS) mukaisesti noudattaen 31.12.2016 voimassa olleita IAS- ja IFRS-standardeja sekä SIC- ja IFRIC-tulkintoja. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla tarkoitetaan Suomen kirjanpito-laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä EU:n asetuksessa (EY 1606/2002) säädetyn menettelyn mukaisesti EU:ssa sovellettaviksi hyväksytyjä standardeja ja niistä annettuja tulkintoja. Konserni ei ole, ennen niiden pakollista voimaantuloa, soveltanut uusia, uudistettuja tai muutettuja standardeja tai tulkintoja, jotka eivät ole vielä voimassa.

Tilinpäätöstiedot perustuvat alkuperäisiin hankintameneihin, ellei laadintaperiaatteissa ole muuta kerrottua.

SOVELLETUT UUDET JA MUUTETUT STANDARDIT SEKÄ TULKINNAT

Konserni on soveltanut 1.1.2016 alkaen seuraavia sitä koskevia uudistettuja tai muutettuja standardeja sekä tulkintoja. Muutoksilla ei ollut merkittävää vaikutusta konsernitilinpäätökseen.

- IAS 1 Tilinpäätöksen esittäminen – Disclosure Initiative (muutos). Muutos velvoittaa arvioimaan esitettävien liitetietojen olennaisuutta sekä niiden ryhmittelyä. Muutoksella ei ollut merkittävää vaikutusta konsernitilinpäätökseen.
- IAS 16 Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet ja IAS 38 Aineettomat hyödykkeet – Selvitys hyväksyttäviin poistomenetelmiin (muutos). Muutoksella kielletään aineettomien hyödykkeiden poistojen tekeminen myyntituottoihin perustuen. Muutoksella ei ollut vaikutusta konsernitilinpäätökseen.

- IFRS 11 Yhteisjärjestelyt – Yhteisen toiminnon hankinnan yhdistely konsernitilinpäätökseen (muutos). Muutos tarkentaa käsittelyä ja standardin suhdetta IFRS 3 -standardiin ja muihin relevantteihin standardeihin hankittaessa osuutta yhteisessä toiminnossa, joka täyttää liiketoiminnan tunnusmerkit. Muutoksella ei ollut merkittävää vaikutusta konsernitilinpäätökseen.

UUSIEN JA MUUTETTUJEN STANDARDIEN JA TULKINTOJEN SOVELTAMINEN 2017–2019

Konserni aloittaa seuraavien sitä koskevien uusien, uudistettujen tai muutettujen standardien ja tulkintojen soveltamisen vuonna 2017. Niillä ei odoteta olevan merkittävää vaikutusta konsernitilinpäätökseen.

- IAS 7 Rahavirtalaskelmat – Disclosure Initiative (muutos, voimaan 1.1.2017 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutoksen myötä yritysten on vastedes esitettävä selostus rahoitustoimintoista johtuvista velkojen muutoksista. Tämä kattaa rahavirroista syntyvät muutokset sekä muutokset, joihin ei liity rahavirtaa. Muutoksella ei odoteta olevan merkittävää vaikutusta konsernitilinpäätökseen. Standardia ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.
- IAS 12 Tuloverot – Laskennallisen verosaamisen kirjaaminen realisoitumattomista tappioista (muutos, voimaan 1.1.2017 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutos selventää laskennallisen verosaamisen kirjauskäytäntöä käypään arvoon kirjattaviin omaisuuseriin liittyvistä realisoitumattomista tappioista. Muutoksella ei odoteta olevan merkittävää vaikutusta konsernitilinpäätökseen. Standardia ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.

Konserni aloittaa seuraavien sitä koskevien uusien, uudistettujen tai muutettujen standardien ja tulkintojen soveltamisen vuonna 2018 tai myöhemmin:

- IFRS 9 Rahoitusinstrumentit (uusi, voimaan 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Uusi standardi korvaa nykyisen IAS 39 Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen -standardin. IFRS 9 muuttaa rahoitusinstrumenttien luokittelua ja arvostamista sekä sisältää rahoitusvarojen arvonalentumisen arviointiin uuden, odotettuihin luottotappioihin perustuvan mallin sekä yhtenäistää suojauslaskennan periaatteita. Konserni tutkii parhaillaan standardin käyttöönoton vaikutusta sen konsernitilinpäätökseen. Alustavan arvion mukaan standardilla ei tule olemaan huomattavaa vaikutusta konsernitilinpäätökseen.
- IFRS 15 Myyntituotot asiakassopimuksista (uusi, voimaan 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). IFRS 15 sisältää viisivaiheisen mallin asiakassopimusten perusteella saatavien myyntituottojen kirjaamiseen. Tuloutus tapahtuu kun (tai sitä mukaa kun) asiakas saa määräsvallan luvattuun tavaraan tai palveluun siinä määrässä, johon yritys odottaa olevansa oikeutettu kyseisistä tuotteista tai palveluista. Lisäksi IFRS 15

sisältää kattavat liitetietovaatimukset yhtiön asiakassopimuksesta, sopimusten suoritevelvoitteista ja merkittävistä arvioista. Konserni aikoo ottaa standardin käyttöön täysin takautuvasti sen vaadittuna soveltamispäivänä. Konserni on laatinut alustavan arvion standardin vaikutuksista ja sen perusteella standardilla ei tule olemaan huomattavaa vaikutusta konsernitilinpäätökseen liitetietovaatimuksia lukuun ottamatta.

Konsernin liiketoimintaa on erityisesti kalastustarvikkeiden sekä metsästys-, ulkoilu- ja talviurheiluvälineiden valmistus, hankinta ja jakelu. Kalastus- ja muiden tarvikkeiden myyntiehdot sisältävät ainoastaan erillisiä suoritevelvoitteita, jotka eivät ole riippuvaisia tai kytkeydy muihin tavaroihin tai palveluihin, ja siten ne raportoidaan erillisinä. Konserni tulouttaa myynnin sinä ajankohtana, jona se täyttää suoritevelvoitteensa toimitaessaan tavarat asiakkaalle ja määräysvalta tavaroista siirtyä asiakkaalle. Joissakin asiakassopimuksissa on ehtoja kassalennuksista, määrälennuksista sekä markkinointitukimuksista. Tällaiset ehdot synnyttävät IFRS 15 standardin mukaan muuttuvan vastikkeen ja ne tulee arvioida sopimuksen alkukellällä. Raportointikäytäntö ei olennaisesti poikkea konsernin nykyisestä käsittelystä.

- IFRS 16 Vuokrasopimukset (uusi, voimaan 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Uusi standardi määrittää kuinka vuokrasopimukset tulee kirjata, arvostaa ja esittää konsernitilinpäätöksessä. Sen mukaan kaikki vuokrasopimukset esitetään vuokralle ottajan taseessa. Vuokralle ottaja kirjaa taseeseen käyttöoikeusomaisuuserän perustuen sen oikeuteen käyttää kyseistä omaisuuserää sekä vuokrasopimusvelan perustuen velvollisuuteen suorittaa vuokramaksuja. Standardi sisältää lyhytaikaisia sopimuksia ja arvoltaan vähäisiä omaisuuseriä varten laaditut vapaaehtoiset helpotukset. Vuokralle antajan näkökulmasta raportointi säilyy samankaltaisena kuin nykyisin voimassa olevan standardin mukaan eli vuokrasopimukset jaetaan edelleen rahoitusleasingisopimuksiin ja muihin vuokrasopimuksiin. Konserni on aloittanut alustavan arvioinnin standardin vaikutuksista konsernitilinpäätökseen. Konserni tulee kirjaamaan taseeseen uusia varoja ja velkoja nykyisten muiden vuokrasopimusten sisältämien toimitila- ja ajoneuvovuokrien osalta. Kyseisiin vuokrasopimuksiin liittyvien kulujen luonne muuttuu IFRS 16:n korvattessa liiketoiminnan muissa kuluissa esitetyn vuokratulon käyttöoikeusomaisuuserän poistolla ja vuokrasopimusvelasta aiheutuvalle korkokululle, joka raportoidaan rahoituskuluissa. Konserni jatkaa standardin tarkempien vaikutusten arviointia. Standardia ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.

KONSOLIDOINTIPERIAATTEET

Konsernitilinpäätös sisältää yhtiön ja sen tytäryritykset, joissa sillä on määräysvalta. Määräysvalta perustuu joko suoraan tai välillisesti osakkeiden tuomaan määräysvaltaan ja/tai muilla tavoin toteutuvaan määräysvaltaan. Tytäryritysten tilinpäätökset on laadittu samalle tilikaudelle samojen laatimisperiaatteiden mukaisesti.

Hankitut tytäryritykset sisällytetään tilinpäätökseen hankintamenetelmää käyttäen, jonka mukaan hankitun yhtiön varat ja velat arvostetaan käypiin arvoihin hankintahetkellä. Hankinnasta syntyy liikearvoa, jos hankintameno ylittää hankitun yhtiön nettovarallisuuden käyvän arvon. Jos hankintameno alittaa konsernin

hankinnan nettovarallisuuden käyvän arvon, näiden erotus kirjataan suoraan konsernin tuloslaskelmaan. Liikearvoista ei tehdä poistoja vaan liikearvoille suoritetaan arvonalentumistestaus vuosittain. Hankintameno sisältää mahdollisen ehdollisen kauppahinnan käyvän arvon. 1.1.2010 asti hankintamenoon sisällytettiin myös hankintaan liittyvät välittömät menot. Tilikauden aikana hankitut yhtiöt on konsolidoitu hankintahetkestä alkaen ja myydyt yhtiöt myyntihetkeen asti.

Osakkuusyhtykset ovat yrityksiä, joissa konsernilla on 20–50 %:n osuus äänivallasta ja/tai huomattava vaikutusvalta, mutta ei määräysvaltaa. Yhteisyhtykset ovat yrityksiä, joissa konserni käyttää toisen osapuolen kanssa yhteistä, sopimukseen perustuvaa määräysvaltaa. Tällä hetkellä osakkuus- ja yhteisyhtykset on yhdistetty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä. Konsernin osuus osakkuus- ja yhteisyhtykset tuloksesta sisällytetään konsernin tuloslaskelmaan ennen liikevoittoa.

Osakkuus- ja yhteisyhtykset kirjanpitoarvo kuvastaa konsernin osuutta osakkuus- ja yhteisyhtykset nettovarallisuudesta lisätynä hankinnassa syntyneellä liikearvolla ja vähennettynä mahdollisilla arvonalentumisilla. Mahdolliset realisoitumattomat voitot konsernin ja osakkuus- tai yhteisyhtykset välillä eliminoidaan konsernin omistuosuuden mukaisesti. Osakkuus- ja yhteisyhtykset tilinpäätökset on muutettu vastaamaan konsernin laskentaperiaatteita. Jos konsernin osuus osakkuus- tai yhteisyhtykset tappioista ylittää sijoituksen kirjanpitoarvon, osakkuus- tai yhteisyhtykset merkitään taseeseen nolla-arvoon eikä sen ylittäviä tappioita huomioida, ellei konsernilla ole muita velvoitteita näihin yrityksiin liittyen.

Keskinäinen osakkeenomistus on eliminoitu hankintamenetelmällä. Konsernin kaikki sisäiset liiketapahtumat kuten saamiset, velat ja sisäinen osingonjako sekä realisoitumattomat varaston ja aineellisten hyödykkeiden sisäiset katteet eliminoidaan konsernitilinpäätöstä laadittaessa. Määräysvallattomille omistajille kuuluva osuus on erotettu tuloksesta ja esitetty omana eränä konsernin omassa pääomassa määräysvallattomien omistajien omistuosuuden mukaisesti. Määräysvallattomien omistajien kanssa toteutuneiden liiketoimien vaikutukset on kirjattu omaan pääomaan, kun emoyrityksen määräysvalta säilyy. Mikäli määräysvalta tytäryhtyksestä menetetään, jäljellä oleva sijoitus arvostetaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti.

ULKOMAANRAHANMÄÄRÄISET TAPAHTUMAT

Kukin tytäryhtiö määrittelee oman toiminnallisen valuuttansa ja kaikki sen tilinpäätökseen sisältyvät erät arvostetaan siinä valuutassa ("toiminnallinen valuutta").

Ulkomaanrahanmääräiset liiketapahtumat muunnetaan toiminnalliseen valuuttaan käyttäen tapahtumapäivän valuuttakursseja. Ulkomaanrahanmääräiset monetaariset saamiset ja velat muunnetaan toiminnalliseksi valuutaksi käyttäen tilinpäätöspäivän kurssia. Ulkomaanrahanmääräiset ei-monetaariset erät, jotka on arvostettu käypiin arvoihin, on muunnettu toiminnallisen valuutan määräisiksi käyttäen arvostuspäivän valuuttakursseja. Muutoin ei-monetaariset erät on muunnettu toiminnalliseen valuuttaan käyttämällä tapahtumapäivän kurssia. Liiketapahtumien kurssierot kirjataan vastaaville tuloslaskelmatileille liikevoiton yläpuolelle. Kurssierot ulkomaanrahanmääräisten korollisten saamisten ja velkojen muuntamisesta kirjataan rahoitustuottoihin ja -kuluihin. Kurssierot sellaisista monetaarisista eristä, jotka ovat osa nettosijoitusta ulkomaiseen yksikköön, kirjataan muihin

laajan tuloksen eriin ja kirjataan tuloslaskelmaan, kun kyseisestä yksiköstä luovutaan.

Konsernitilin päätös esitetään euroina, joka on yhtiön toiminnallinen ja raportointivaluutta. Tytäryhtiöiden, joiden toiminnallinen ja raportointivaluutta on muu kuin euro, tuloslaskelmat muunnetaan konsernin raportointivaluuttaan tilikauden keskikurssiin. Näiden tytäryhtiöiden taseet muunnetaan tilinpäätöspäivän kurssilla. Muuntoerot kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja esitetään kertyneissä muuntoeroissa omissa pääomassa. Ulkomaisten tytäryritysten hankintamenon eliminoinnista sekä hankinnan jälkeen kertyneiden oman pääoman erien muuntamisesta syntyneet muuntoerot ja näitä tehokkaasti suojaavien lainojen käyvän arvon muutokset kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Kun tytäryhtiö, jonka toiminnallinen ja raportointivaluutta on muu kuin euro, myydään, mahdolliset valuuttakurssierot kirjataan tuloslaskelmaan osana myynnistä syntyvää kokonaisvoittoa tai -tappiota.

Ulkomaisten tytäryritysten hankinnasta syntyvät liikearvo ja kyseisten ulkomaisten yksikköjen varojen ja velkojen kirjanpitoarvoihin hankinnan yhteydessä tehtävät käypien arvojen oikaisut on käsitelty kyseisten ulkomaisten tytäryhtiöiden varoina ja velkoina ja muunnettu euroiksi tilinpäätöspäivän kurssia käyttäen. Ennen 1.1.2004 tapahtuneiden hankintojen liikearvot ja käypien arvojen oikaisut on kirjattu euromääräisenä.

TULOUTUSPERIAATE

Liikevaihto sisältää myynnistä saadut tuotot vähennettynä välillisillä veroilla, alennuksilla ja valuuttamääräisten myyntien kurssi-eroilla. Suoritteiden myynti tuloutetaan, kun myyjien tuotteiden omistukseen liittyvät riskit ja edut ovat siirtyneet ostajalle eikä konsernilla ole enää merkittävää epävarmuutta liittyen myynnin laskutukseen, kustannuksiin tai siihen liittyen, että asiakas palauttaisi tavaran. Tuotteiden lähettämisestä ja jakelusta aiheutuneet kulut sisältyvät liiketoiminnan muihin kuluihin. Tuotot palveluista kirjataan, kun palvelut on suoritettu.

Vuokratuotot kirjataan tasaerinä tuloslaskelmaan vuokra-ajan kuluessa. Rojalitutuottojen tuloutus tapahtuu sopimuksen sisällön mukaisesti. Korkotuotot on kirjattu efektiivisen koron menetelmällä ja osinkotuotot silloin, kun oikeus osinkoon on syntynyt.

TULOVEROT

Konsernin tuloveroihin kirjataan konserniyhtiöiden tilikauden tulokseen perustuvat verot ja aikaisempien tilikausien verojen oikaisut sekä laskennallisten verojen muutos. Muihin laajan tuloksen eriin kirjattavien erien verovaikutus kirjataan vastaavasti muihin laajan tuloksen eriin. Tilikauden verotettavaan tuloon perustuva vero lasketaan verotettavasta tulosta kunkin maan voimassaolevan verokannan perusteella. Veroa oikaistaan mahdollisilla edellisissä tilikausissa liittyvillä veroilla. Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksista esitetään tuloslaskelmassa laskettuna nettotuloksesta, ja se sisältää siten verovaikutuksen.

Laskennalliset verot lasketaan velkamenetelmän mukaisesti kaikista kirjanpidon ja verotuksen välisistä väliaikaisista eroista tilinpäätöshetkellä voimassa olevia verokantoja käyttäen. Merkittävimmät väliaikaiset erot syntyvät aineellisten hyödykkeiden poistoeroista, hankittujen yhtiöiden nettovarallisuuden arvioimisesta käypään arvoon, sisäisistä varastokatteista, etuus-pohjaisista järjestelyistä, varaston nettorealisointi- ja muista

varauksista, tilinpäätössiirroista sekä käyttämättömistä verotuksellisista tappioista. Väliaikaisista eroista kirjataan laskennallinen verosaaminen siihen määrään asti, kun on todennäköistä, että se voidaan hyödyntää tulevaisuudessa syntyvää verotettavaa tuloa vastaan.

TUTKIMUS- JA KEHITYSKULUT

Tutkimus- ja tuotekehitystoiminnasta syntyneet kulut kirjataan kuluksi toteutumishetkellä, lukuun ottamatta kuluja, jotka kohdistuvat selvästi tietyt kriteerit täyttäviin kehityshankkeisiin. Tällaisiin hankkeisiin liittyvät kehityskulut on aktivoitu, jos ne ovat selvästi erotettavissa ja jos kehitetyt tuotteet on arvioitu teknisesti toteutuskelpoisiksi ja kaupallisesti kannattaviksi. Kulujen aktivoinnin edellytyksenä on, että odotettavat tuotot kattavat kertyneet ja tulevat kehitys- ja tuotantokulut sekä myynti- ja hallintokulut. Lisäksi projektin loppuun saattamiseksi tulee olla käytettävissä tarvittavat resurssit. Aktivoidut kehitysmenot sisältävät ne materiaali-, työ- ja testausmenot, jotka johtuvat välittömästi hyödykkeen saattamisesta valmiiksi sille aiottuun käyttötarkoitukseen. Aiemmin kuluksi kirjattuja kehittämismenoja ei aktivoida enää myöhemmin.

Hyödykkeestä kirjataan poistot siitä lähtien, kun se on valmis käytettäväksi. Hyödyke, joka ei ole vielä valmis käytettäväksi, testataan vuosittain arvonalentumisen osalta. Kehityskulut jaksotetaan enintään viidelle vuodelle ja poistetaan tasapoistoina taloudellisena vaikutusaikanaan.

LIKEARVO

Liikearvo vastaa sitä osaa hankintamenosta, joka ylittää konsernin osuuden 1.1.2004 jälkeen hankitun tytär-, osakkuus- tai yhteisyrityksen hankintahetken nettovarallisuuden käyvästä arvosta. 31.12.2009 asti hankintameno sisällytettiin muut välittömästi hankinnasta johtuvat menot, kuten asiantuntijoiden palkkiot. Sen sijaan 1.1.2010 jälkeen tehtyjen hankintojen osalta välittömästi hankinnasta johtuvat menot on kirjattu kuluksi. Ennen 1.1.2004 hankittujen liiketoimintojen yhdistämisen liikearvo vastaa aiemman tilinpäätösnormiston mukaista kirjanpitoarvoa, jota on käytetty IFRS:n mukaisena oletushankintamenoa.

Liikearvo testataan vuosittain arvonalentumistestillä. Tätä tarkoitusta varten liikearvo kohdistetaan rahavirtaa tuottaville yksiköille. Liikearvo on kirjattu taseessa alkuperäiseen hankintameno, vähennettynä arvonalentumistappiolla. Liikearvosta ei tehdä poistoja.

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Aineettomiin hyödykkeisiin lasketaan asiakassuhteet, tavaramerkit, aktivoidut tuotekehitysmenot, patentit, tekijänoikeudet, lisenssit ja ohjelmistojen käyttöoikeudet. Aineeton hyödyke merkitään taseeseen vain, jos on todennäköistä, että hyödykkeestä johtuva odotettavissa oleva taloudellinen hyöty koituu yhtiön hyväksi ja hyödykkeen hankintameno on määritettävissä luotettavasti. Aineettomat hyödykkeet arvostetaan alkuperäiseen hankintameno vähennettynä arvonalentumistappiolla ja poistetaan tasapoistoina arvioituna taloudellisena vaikutusaikanaan, joka vaihtelee kolmesta viiteentoista vuoteen.

Tavaramerkkien ja muiden aineettomien hyödykkeiden, joiden taloudellinen vaikutusaika on arvioitu rajoittamattomaksi, on arvioitu vaikuttavan rahavirtojen kerryttämiseen määrittelemättömän

ajan. Useimmista tavaramerkeistä ei tehdä poistoja, koska niillä katsotaan olevan rajoittamaton taloudellinen vaikutusaika. Tavaramerkit on kirjattu taseessa alkuperäiseen hankintamenuon vähennettynä arvonalentumistappiolla. Aineettomat hyödykkeet, joilla on määrittelämätön taloudellinen vaikutusaika, testataan vuosittain arvonalentumisen varalta. Yrityskaupoissa hankitut aineettomat hyödykkeet arvostetaan käypään arvoon hankintahetkellä.

Arvioidut taloudelliset vaikutusajat ja määrittelämätön taloudellinen vaikutusaika tarkistetaan jokaisena tilinpäätöspäivänä, ja jos ne eroavat merkittävästi aikaisemmista arvoista, poistoaikojä muutetaan vastaavasti.

AINEELLISET HYÖDYKKEET

Aineelliset hyödykkeet arvostetaan alkuperäiseen hankintamenuon, vähennettynä arvonalentumistappiolla ja poistetaan tasapoistoin arvioituna taloudellisena vaikutusaikanaan. Yrityskaupoissa hankittuihin aineellisiin hyödykkeisiin sovelletaan käypää arvoa hankintahetkellä. Maa-alueista ei tehdä poistoja, koska niillä katsotaan olevan määrittelämätön taloudellinen pitoaika.

Arvioidut taloudelliset vaikutusajat ovat seuraavat:

Rakennukset ja rakennelmat	10–25 vuotta
Koneet ja kalusto	5–10 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	3–10 vuotta

Arvioidut taloudelliset vaikutusajat tarkistetaan jokaisena tilinpäätöspäivänä ja jos ne eroavat merkittävästi aikaisemmista arvoista, poistoaikojä muutetaan vastaavasti. Tavanomaiset korjaus- ja kunnossapitomenot kirjataan kuluksi tilikaudella, jolla ne ovat syntyneet. Kooltaan merkittävien uudistus- tai perusparannushankkeiden menot kirjataan taseeseen ja poistetaan tasapoistoin niihin liittyvän päähyödykkeen jäljellä olevana taloudellisena vaikutusaikana. Aineellisten hyödykkeiden luovutuksista ja käytöstä poistamisesta johtuvat voitot tai tappiot lasketaan saatujen nettotuottojen ja kirjanpitoarvon erotuksena. Myyntivoitot ja -tappiot sisältyvät tuloslaskelmassa liiketoiminnan muihin tuottoihin ja kuluihin.

Aineellisten hyödykkeiden poistot lopetetaan silloin, kun aineellinen hyödyke luokitellaan myytävänä olevaksi IFRS 5 Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot -standardin mukaisesti.

VIERAAN PÄÄOMAN MENOT

Vieraan pääoman menot aktivoidaan osana ehdot täyttävän hankittavan tai valmistettavan omaisuuserän hankintamenua. Muut vieraan pääoman menot kirjataan kuluksi sillä kaudella, jonka aikana ne ovat syntyneet.

JULKISET AVUSTUKSET

Valtiolta tai muilta tahoilta saadut avustukset tuloutetaan tuloslaskelmaan liiketoiminnan muihin tuottoihin systemaattisella tavalla samoille tilikausille kuin ne kulut, joita ne on tarkoitettu kattamaan. Aineellisten hyödykkeiden hankintaan liittyvät avustukset tuloutetaan tasaerin omaisuuden taloudellisena käyttö-

aikana silloin, kun on kohtuullisen varmaa, että aineellisten hyödykkeiden hankintaan liittyvät avustukset tullaan saamaan ja että konserni täyttää avustuksen saamisen edellytykset. Taseessa avustukset vähennetään niihin liittyvän aineellisen hyödykkeen arvosta. Avustukset kirjataan oikaisemaan poistoja omaisuuden taloudellisena käyttöaikana. Tällä hetkellä konsernin kaikki avustukset on tuloutettu tuloslaskelmaan liiketoiminnan muihin tuottoihin.

AINEELLISTEN JA AINEETTOMIEN HYÖDYKKEIDEN ARVONALENTUMISET

Konserni arvioi jokaisena tilinpäätöspäivänä, onko viitteitä siitä, että jonkin aineellisen tai aineettoman hyödykkeen arvo on alentunut. Jos viitteitä on, arvioidaan kyseisestä omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Viitteitä mahdollisesta arvonalentumisesta voivat olla esimerkiksi merkittävät muutokset markkinatilanteesta ja myyntihinnoissa, päätökset huomattavista uudelleenjärjestelyistä sekä muutokset kannattavuudessa.

Liikearvot ja aineettomat hyödykkeet, joilla on määrittelämätön taloudellinen vaikutusaika, ja keskeneräiset aineettomat hyödykkeet testataan joka tapauksessa vuosittain. Arvonalentumistestausta varten konsernin omaisuus jaetaan rahavirtaa tuottaviin yksiköihin sille alimmalle tasolle, joka on muista yksiköistä pääosin riippumaton ja jonka rahavirrat ovat erotettavissa.

Arvonalentuminen kirjataan, jos kirjanpitoarvo ylittää kerrytettävissä olevan rahamäärän. Arvonalentumisen määrä lasketaan vertaamalla omaisuuserän kirjanpitoarvoa vastaavan omaisuuserän kerrytettävissä olevaan rahamäärään. Kerrytettävissä oleva rahamäärä perustuu pääsääntöisesti tulevaisuuden diskontattuihin nettokassavirtoihin, jotka vastaavan omaisuuserän avulla on saatavissa. Diskonttokorkona käytetään ennen veroa määritettyä korkoa, joka kuvastaa markkinoiden näkemystä rahan aika-arvosta ja omaisuuserään liittyvistä riskeistä.

Arvonalentumistappio kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan. Mikäli arvonalentumistappio kohdistuu rahavirtaa tuottavaan yksikköön, se kohdistetaan ensin vähentämään rahavirtaa tuottavalle yksikölle kohdistettua liikearvoa ja tämän jälkeen vähentämään muita yksikön omaisuuseriä tasasuhteisesti. Arvonalentumistappion kirjaamisen yhteydessä poistojen kohteena olevan omaisuuserän taloudellinen vaikutusaika arvioidaan uudelleen. Aikaisemmin tehty arvonalentumiskirjaus perutaan, jos kerrytettävissä olevassa rahamäärässä on tapahtunut muutos. Arvonalentumiskirjauksen peruuttaminen ei kuitenkaan saa johtaa korkeampaan kirjanpitoarvoon, kuin mikä taseessa olisi ollut, jos arvonalentumista ei olisi aikaisempina vuosina kirjattu. Liikearvoon tehtyä arvonalentumista ei peruuteta.

MYTÄVÄNÄ OLEVAT OMAISUUSERÄT

Pitkäaikaiset omaisuuserät (tai luovutettavien erien ryhmä) luokitellaan myytävänä oleviksi, mikäli niiden kirjanpitoarvoa vastaava määrä tulee kertymään pääasiassa omaisuuserän myynnistä jatkuvan käytön sijaan. Myytävänä olevaksi luokittelun edellytyksien katsotaan täyttyvän, kun myynti on erittäin todennäköinen ja omaisuuserä (tai luovutettavien erien ryhmä) on välittömästi myytävissä nykyisessä kunnossaan yleisin ja tavanomaisin ehdoin, kun johto on sitoutunut myyntiin ja myynnin odotetaan tapahtuvan vuoden kuluessa luokittelusta.

Myytävinä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät (tai luovutettavien erien ryhmään kuuluvat omaisuuserät) arvostetaan kirjanpitoarvoon tai sitä alempaan käypään arvoon arvioiduilla myynnistä syntyvillä menoilla vähennettynä. Kun omaisuuserä on luokiteltu myytävänä olevaksi omaisuuseräksi tai kuuluu luovutettavien erien ryhmään, siitä ei tehdä poistoja. Mikäli luokittelukriteeri ei täyty, perutaan luokittelu ja omaisuuserä arvostetaan luokittelua edeltäneeseen tasearvoon vähennettynä poistoilla ja arvonalennuksilla tai sitä alempaan kerrytettävissä olevaan rahamäärään. Myytävänä olevaksi luokiteltu pitkäaikainen omaisuuserä sekä myytävänä olevaksi luokiteltu luovutettavien erien ryhmään kuuluvat omaisuuserät esitetään taseessa erillään muista omaisuuseristä.

VUOKRASOPIMUKSET

Konserni vuokralle ottajana

Aineellisten hyödykkeiden vuokrasopimukset, joilla konsernille siirtyy olennainen osa omistamiselle ominaisista eduista ja riskeistä, luokitellaan rahoitusleasing-sopimuksiksi. Rahoitusleasing-sopimukset merkitään taseeseen sopimuksen alkaessa varoiksi määrään, joka on yhtä suuri kuin hyödykkeen käypä arvo sopimuksen alkamishetkellä, tai sitä alempaan vähimmäisvuokrien nykyarvoon.

Maksettavat leasingvuokrat jaetaan rahoituskuluun ja velan vähennykseen vuokra-aikana siten, että tilikausittain jäljellä olevalle velalle muodostuu samansuuruisen korkoprosentti. Vastaavat leasingvuokravastuut sisältyvät rahoituskustannuksilla vähennettynä korollisiin velkoihin. Rahoituksen korkosuus kirjataan tuloslaskelmaan leasingsopimuksen aikana. Rahoitusleasingillä vuokratut aineelliset hyödykkeet poistetaan joko suunnitelman mukaan taloudellisena käyttöaikana tai sitä lyhyemmän leasingsopimuksen keston aikana.

Aineellisten hyödykkeiden vuokrasopimukset, joissa vuokrantajalle jää kaikki omistamiselle ominaiset edut ja riskit, luokitellaan muiksi vuokrasopimuksiksi. Muiden vuokrasopimusten vuokrat merkitään kuluiksi tasasuuruusina erinä vuokra-ajan kuluessa. Saadut kannustimet on vähennetty maksetuista vuokrista hyödyn ajallisen jakautumisen perusteella.

Tällä hetkellä konsernilla ei ole muita järjestelyitä, jotka sisältävät vuokrasopimuksen.

Konserni vuokralle antajana

Ne vuokrasopimukset, joissa konserni toimii vuokralle antajana, on luokiteltu muiksi vuokrasopimuksiksi. Tällöin vuokralle annetut hyödykkeet sisältyvät taseeseen luonteensa mukaisesti aineellisiin hyödykkeisiin. Ne poistetaan taloudellisen vaikutusajan kuluessa, kuten vastaavat omassa käytössä olevat aineelliset hyödykkeet. Vuokratuotot kirjataan tasaerinä tuloslaskelmaan vuokra-ajan kuluessa.

RAHOITUSVARAT

Konserni luokittelee rahoitusvarat käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin, eräpäivään asti pidettäviin rahoitusvaroihin, lainoihin ja muihin saamiin, myytävissä oleviin rahoitusvaroihin sekä suojauslaskennan alaisiin johdannaisiin, jotka täyttävät tehokkuusvaatimukset. Konserni tekee rahoitusvarojen luokitteluun liittyvät päätökset ostohetkellä ja arvioi luokitusta vuosittain. Rahoitusvaroja sisältyy pitkä- ja lyhytaikaisiin varoihin ja ne voivat olla korollisia ja korottomia.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat -ryhmään kuuluvat kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat sekä rahoitusvarat, jotka luokitellaan alkuperäisen kirjaamisen tapahtuessa käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi (käyvän arvon vaihtoehtoon soveltaminen). Konsernilla ei ole rahoitusvaroja, joissa olisi sovellettu käyvän arvon vaihtoehtoa. Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat on tarkoitettu myytäväksi lyhyellä aikavälillä. Konsernin kaikki valuttajohdannaiset, jotka eivät täytä suojauslaskennan ehtoja, on luokiteltu kaupankäyntitarkoituksessa pidettäväksi. Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat arvostetaan käypään arvoon. Käyvän arvon muutoksista johtuvat sekä realisoitumattomat että realisoituneet voitot ja tappiot kirjataan tuloslaskelmaan.

Eräpäivään asti pidettävät rahoitusvarat ovat sellaisia johdannaisvaroihin kuulumattomia rahoitusvaroja, joihin liittyvät maksusuoritukset ovat kiinteitä tai määritettävissä, jotka erääntyvät määrättyinä päivinä ja jotka yhtiöllä on vakaa aikomus ja kyky pitää eräpäivään asti. Ne arvostetaan hankintamenoa efektiivisen koron menetelmää käyttäen.

Lainat ja muut saamiset ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia varoja, joihin liittyvät maksut ovat kiinteät tai määriteltävissä ja joita ei noteerata toimivilla markkinoilla. Lainat ja muut saamiset esitetään taseessa jaksotettuun hankintamenoa käyttäen efektiivisen koron menetelmää. Mahdolliset transaktiokulut sisällytetään alkuperäiseen hankintamenoa vähennettynä arvonalennuksilla. Tuotot ja kulut kirjataan tuloslaskelmaan kun kyseiset lainat ja muut saamiset kirjataan pois taseesta, arvon alentuessa ja normaalin lyhennysprosessin myötä.

Muut rahoitusvarat luokitellaan myytävissä oleviin rahoitusvaroihin. Myytävissä olevat rahoitusvarat arvostetaan käypään arvoon käyttäen noteerattuja markkinahintoja ja -kursseja, kassavirtojen nykyarvomenetelmää ja soveltuvia arvonnäytysmalleja. Ne listaamattomat osakkeet, joiden käypää arvoa ei voida luotettavasti määrittää, kirjataan hankintamenoa arvonalennuksilla oikaistuna. Myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon muutokset kirjataan muihin laajan tuloksen eriin verovaikutus huomioon ottaen. Käyvän arvon muutokset siirretään muista laajan tuloksen eristä tuloslaskelmaan silloin, kun rahoitusvara myydään tai kun sen arvo on alentunut siten, että rahoitusvarasta tulee kirjata arvonalentumistappio. Myytävissä olevien sijoitusten ostot ja myynnit kirjataan kaupantekopäivänä.

JOHDANNAISET JA SUOJAUSLASKENTA

Konsernilla on rahoitusmarkkinariskejä erityisesti valuuttakursiriskiä ja korkoriskiä liittyen. Rahoitusriskien suojaamiseen käytetään ajoittain johdannaisia. Kaikki johdannaiset kirjataan käypään arvoon kaupantekopäivänä ja myöhemmin ne arvostetaan käypään arvoon jokaisena tilinpäätöspäivänä. Käyvän arvon määrittely perustuu noteerattuihin markkinahintoihin ja -kursseihin, rahavirtojen diskonttaukseen ja optioiden arvonnäytysmalleihin. Instrumenttien käyvät arvot lasketaan Bloombergin markkinatietotyökalun avulla tai saadaan vastapuolena olevalta pankilta. Konsernilla ei ole kytkettyjä johdannaisia.

Osa johdannaisista voidaan määritellä suojausinstrumentteiksi ja tällöin niihin sovelletaan suojauslaskentaa. Konserni dokumentoi suojauslaskentaa aloittaessaan suojattavan kohteen ja suojausinstrumenttien välisen suhteen sekä konsernin riskienhallinnan tavoitteet ja suojauksen ryhtymisen strategian.

Suojauksen dokumentointi sisältää suojausinstrumentin, suojattavan erän tai liiketoimen määrittämisen, suojausriskin kuvauksen sekä arvion suojaussuhteiden tehokkuudesta. Suojaussuhteiden odotetaan kumoavan suojattavasta riskistä johtuvat käyvän arvon ja rahavirtojen muutokset erittäin tehokkaasti ja suojauksia arvioidaan jatkuvasti tilikauden aikana sen todentamiseksi, että suojaus on ollut erittäin tehokas niiden tilikausien ajan, jolle suojaus on ollut määritetty. Suojauslaskentaa sovellettaessa suojausinstrumentin kirjanpidollinen käsittely riippuu suojaussuhteesta.

Rahavirran suojauslaskennan soveltamiskriteerit täyttävien johdannaisten käypien arvojen muutokset kirjataan muihin laajan tuloksen eriin siltä osin kuin suojaus on tehokas. Suojauksen tehoittomaan osaan liittyvät käyvän arvon muutokset kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan. Muihin laajan tuloksen eriin kirjatun johdannaisten kertyneet voitot tai tappiot uudelleenluokitellaan tuloslaskelmaan sen tilikauden tuotoksi tai kuluksi, jolla suojauksen kohde kirjataan tuloslaskelmaan. Tuloslaskelmassa käyvän arvon muutokset kohdennetaan tuloslaskelmaan suojausinstrumentin luonteesta riippuen joko liiketoiminnan kuluihin, jos ne suojaavat liiketoimintaan liittyviä eriä, tai rahoituskulujen ryhmään, jos ne suojaavat korollisia rahoituseriä.

Käyvän arvon suojauksen ehdot täyttävien johdannaissopimusten käyvän arvon muutokset kirjataan tulosvaikutteisesti yhdessä suojauksen kohteena olevan omaisuus- tai velkaerän käyvän arvon muutosten kanssa suojatun riskin osalta.

Käyvän arvon muutokset johdannaisista, jotka on tehty suojaustarkoituksessa, mutta joihin ei sovelleta suojauslaskentaa, kohdennetaan tuloslaskelmaan instrumentin luonteesta riippuen joko liiketoiminnan kuluihin, jos ne suojaavat liiketoimintaan liittyviä valuuttamääräisiä transaktioita, tai rahoituskulujen ryhmään, jos ne suojaavat korollisia rahoituseriä.

Taseessa johdannaisten käyvät arvot esitetään pääsääntöisesti sopimuksen maturiteetin perusteella lyhyt- tai pitkäaikaisissa korottomissa saamisissa tai veloissa. Käyvän arvon suojauksen ehdot täyttävien, suojauslaskennassa olevien monetaarisia eriä suojaavien johdannaissopimusten käyvät arvot esitetään taseessa samassa korollisten saamisten tai velkojen ryhmässä, jossa suojattava instrumenttikin esitetään.

Ulkomaisiin tytäryhtiöihin tehtyjen valuuttamääräisten nettosijoitusten konsolidoinnissa syntyvää muuntoeroa vastaan tehtyjen valuuttasuojauksen käyvän arvon muutosten tehokas osuus kirjataan muihin laajan tuloksen eriin sisältyviin muuntoeroihin ja tehoton osuus tuloslaskelman rahoituseriin. Nettosijoituksen suojauksesta laajan tuloksen muuntoeroihin kirjatut voitot tai tappiot kirjataan tuloslaskelmaan silloin, kun ulkomaisesta yksiköstä luovutaan kokonaan tai osittain.

RAHOITUSVELAT

Rahoitusvelat luokitellaan seuraaviin ryhmiin: suojauslaskennan alaiset johdannaiset, käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat (sisältäen muut johdannaiset) sekä jaksotettuun hankintamenuon kirjattavat velat. Rahoitusvelat merkitään alun perin käypään arvoon lisättyinä transaktiokustannuksilla. Seuraavina tilikausina rahoitusvelat johdannaisten velkoja lukuun ottamatta esitetään jaksotettuun hankintamenuon käyttäen efektiivisen koron menetelmää. Myös yritystodistukset arvostetaan jaksotettuun hankintamenuon. Tuotot ja kulut kirjataan tuloslaskelmaan

kun kyseinen velka kirjataan pois taseesta, arvon alentuessa ja normaalien velkalyhennysten myötä.

Rahoitusvelkoja sisältyy pitkä- ja lyhytaikaisiin velkoihin ja ne voivat olla korollisia ja korottomia. Yrityshankintojen tulevaisuuden tapahtumiin perustuvat lisävastikkeet luokitellaan korottomiksi rahoitusveloiksi.

RAHOITUSERIEN KIRJAAMINEN TASEESEEN JA TASEESTA POIS KIRJAAMINEN

Rahoitusvarat ja -velat, paitsi johdannaiset, sekä myytävissä olevat rahoitusvarat kirjataan selvityspäivänä. Rahoitusvarat ja -velat kirjataan taseeseen vain silloin, kun konsernista tulee rahoitusinstrumenttia koskevien sopimusehtojen osapuoli.

Rahoitusvarat kirjataan pois taseesta vain silloin, kun sopimusperusteinen oikeus rahoitusvaroihin kuuluvan erän rahavirtoihin lakkaa olemasta voimassa tai kun konserni siirtää rahoitusvaroihin kuuluvan erän toiselle osapuolelle niin, että omistamiseen liittyvät riskit ja edut olennaisilta osin siirtyvät toiselle osapuolelle. Konserni poistaa rahoitusvelan tai osan rahoitusvelasta taseestaan vain silloin, kun velka on lakannut olemasta olemassa, eli kun sopimuksessa yksilöity velvoite on täytetty tai kumottu tai sen voimassaolo on lakannut.

RAHOITUSVAROJEN ARVONALENTUMISET

Konserni arvioi jokaisena tilinpäätöspäivänä onko olemassa objektiivista näyttöä yksittäisen rahoitusvaroihin kuuluvan erän tai rahoitusvarojen ryhmän arvon alentumisesta. Lainojen ja muiden saamisten arvonalentumistappio lasketaan omaisuuserän kirjanpitoarvon ja kyseisen rahoitusvaroihin kuuluvan erän alkupeiräisellä efektiivisellä korolla diskontattujen arvoitujen vastaisten rahavirtojen nykyarvon erotuksena. Myytävissä olevien rahoitusvarojen arvonalentumistappio lasketaan hankintamenuon ja tarkasteluhetken käyvän arvon erotuksena, vähennettynä kyseisestä rahoitusvaroihin kuuluvasta erästä aikaisemmin tuloslaskelmaan kirjatulla arvonalentumistappioilla. Sellaisen noteeraamattoman oman pääoman ehtoisen instrumentin, jota ei merkitä taseeseen käypään arvoon, koska sen käypä arvo ei ole luotettavasti määritettävissä, arvonalentumistappio määritetään rahoitusvaroihin kuuluvan erän kirjanpitoarvon ja vastaavanlaisen rahoitusvaroihin kuuluvan erän tarkasteluhetken markkinatuotolla diskontattujen arvoitujen vastaisten rahavirtojen nykyarvon erotuksena.

Kaikki arvonalentumiskirjaukset kirjataan tuloslaskelmaan. Myytävissä olevien rahoitusvarojen muihin laajan tuloksen eriin kirjattu kertynyt tappio siirretään tuloslaskelmaan luokittelusta johtuvana oikaisuna silloin, kun sijoitus myydään tai kun arvonalentuminen on pysyvä.

Aikaisemmin kirjattu arvonalentumistappio voidaan peruuttaa, mikäli peruutuksen voidaan objektiivisesti katsoa liittyvän arvonalentumisen kirjaamisen jälkeiseen tapahtumaan. Jaksotettuun hankintamenuon kirjattavien rahoitusvarojen ja myytävissä oleviin rahoitusvaroihin luokiteltujen vieraan pääoman ehtoisten instrumenttien arvonalentumistappiot perutaan tuloslaskelman kautta. Myytävissä oleviin rahoitusvaroihin luokiteltujen oman pääoman ehtoisten sijoitusten arvonalentumistappioiden peruuntuminen kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Sellaisen noteeraamattoman oman pääoman ehtoisen instrumentin, jota ei merkitä taseeseen käypään arvoon, koska sen käypä arvo ei ole luotettavasti määritettävissä, arvonalentumistappiota ei saa peruuttaa.

VAIHTO-OMAISUUS

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenoon tai sitä alempaan nettorealisointiarvoon. Hankintameno määritetään FIFO-menetelmää (first-in, first-out) käyttäen tai vaihtoehtoisesti painotetun keskihinnan menetelmällä, mikäli se johtaa likimain samaan lopputulokseen kuin FIFO-menetelmä. Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden hankintameno sisällytetään raaka-aineiden hankintakulut, välittömät valmistuspalkat, poistot, muut välittömät valmistuskulut sekä osuus valmistuksen yleiskustannuksista, mutta ei vieraan pääoman kuluja. Nettorealisointiarvo on tavanomaisessa liiketoiminnassa saatava myyntihinta vähennettynä tuotteiden valmiiksi saattamisesta johtuvilla menoilla ja arvioiduilla myynnin toteuttamiseksi välttämättömillä menoilla. Vaihto-omaisuus esitetään epäkuranttiudesta ja hitaasti kiertävästä vaihto-omaisuudesta johtuvalla nettorealisointivaruksella vähennettynä.

MYYNTISAAMISET

Myyntisaamiset arvostetaan niiden odotettuun realisointiarvoon, joka on alkuperäinen laskutusarvo vähennettynä luottotappiovarauksilla. Myyntisaamisista tehdään luottotappiovaraus kun on olemassa perusteltu näyttö (kuten myyntisaamisten merkittävä viivästyminen sekä epäonnistuneet perintätoimenpiteet tai asiakkaan tunnetuista talousvaikeuksista johtuva korkeampi todennäköisyys maksukyvyttömyydelle), että kaikkia saamia ei saada alkuperäisin ehdoin. Arvio ja päätös luottotappiovarauksista tehdään yksiköissä tapauskohtaisesti.

RAHAVARAT

Rahavarat koostuvat käteisvaroista, lyhytaikaisista pankkitalutuksista sekä muista lyhytaikaisista erittäin likvideistä sijoituksista, joiden maturiteetti on korkeintaan kolme kuukautta. Pankeista saadut tililuotot sisältyvät taseen lyhytaikaisiin korollisiin lainoihin.

OMAT OSAKKEET

Konsernin hankkimat omat osakkeet niihin suoraan liittyvine menoineen kirjataan konsernitilinpäätöksessä oman pääoman vähennykseksi kaupankäyntipäivänä. Omien osakkeiden hankinta ja luovutus sekä niihin liittyvät kuluerät esitetään oman pääoman muutoksena.

VARAUKSET

Varaus merkitään taseeseen, kun konsernilla on aikaisemman tapahtuman seurauksena olemassa oleva oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite ja on todennäköistä, että veloitteen täyttäminen edellyttää taloudellista suoritusta tai aiheuttaa taloudellisen menetyksen ja veloitteen määrä on luotettavasti arvioitavissa. Jos osasta veloitetta on mahdollista saada korvaus joltakin kolmannelta osapuolelta, korvaus kirjataan erilliseksi omaisuuseräksi, mutta vasta siinä vaiheessa, kun korvauksen saaminen on käytännössä varmaa. Varaukset arvostetaan veloitteen kattamiseksi vaadittavien menojen nykyarvoon. Nykyarvon laskennassa käytetty diskonttaustekijä valitaan siten, että se kuvastaa markkinoiden näkemystä tarkasteluhetken rahan aika-arvosta ja veloitteeseen liittyvästä riskistä.

Takuuvaraus kirjataan, kun takuuehdon sisältävä tuote myydään. Takuuvarauksen suuruus perustuu kokemuseräiseen tietoon takuunojen toteutumisesta. Uudelleenjärjestelyvaraus kirjataan, kun konserni on laatinut yksityiskohtaisen uudelleenjärjestelysuunnitelman ja aloittanut suunnitelman toimeenpanon tai tiedottanut asiasta.

SÄHKÖ- JA ELEKTRONIKKALAITEROMU

Konserni toimii sellaisten sähkö- ja elektroniikkalaitteiden jakelijana, josta on annettu Euroopan unionin direktiivi. Odotetut kustannukset kirjataan muihin liiketoiminnan kuluihin ja lyhytaikaisiin korottomiin velkoihin.

TYÖSUHDE-ETUDET

Työsuhde-etuksista johtuvat velvoitteet

Konserniyhtiöillä on useita eläkejärjestelyitä, jotka perustuvat paikallisiin olosuhteisiin ja käytäntöihin. Nämä eläkejärjestelyt luokitellaan joko maksu- tai etuusperusteiseksi järjestelyiksi. Maksupohjaisista eläkejärjestelyistä suoritettavat maksut kirjataan kuluksi sen tilikauden tuloslaskelmaan, johon ne kohdistuvat.

Etuusperusteisissa järjestelyissä eläkekustannukset on laskettu käyttäen ennakoitua etuusperusteisyyteen perustuvaa menetelmää, jossa eläkekustannukset on kirjattu tuloslaskelmaan kuluksi jakamalla kokonaiskustannus työntekijöiden jäljellä olevalle palvelusajalle vakuutusmatemaatikkojen vuosittain laatimien vakuutusmatemaattisten laskelmien mukaisesti. Eläkevastuuna esitetään tulevien arvioidujen eläkemaksujen nykyarvo. Taseeseen kirjattavan eläkevelvoitteen nykyarvosta vähennetään eläkejärjestelyyn kuuluvat varat tilinpäätöspäivän käypään arvoon arvostettuina. Vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot kirjataan muihin laajan tuloksen eriin täysimääräisinä sillä kaudella, jonka aikana ne syntyvät. Takautuvaan työsuoritukseen perustuvat menot kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan.

Osakeperusteiset maksut

Osakeperusteiset kannustusjärjestelmät arvostetaan käypään arvoon niiden myöntämispäivänä ja kirjataan kuluksi oikeuden syntymisjakson ajalle ja vastaava oikaisu tehdään omaan pääomaan tai velkoihin. Käteisvaroina maksettavat osakeperusteiset kannustusjärjestelmät uudelleenarvostetaan käypään arvoon jokaisessa tilinpäätöksessä ja velan käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan. Osakeperusteisten kannustusjärjestelmien tulosvaikutus esitetään tuloslaskelmassa työsuhde-etuksista aiheutuissa kuluissa.

Osakeperusteisten kannustusjärjestelmien myöntämishetkellä määritetty kulu perustuu konsernin arvioon siitä optioiden tai osakepalkkioiden määrästä, joihin oletetaan syntyvän oikeus oikeuden syntymisajanjakson lopussa. Myöntämispäivä on päivä, jona yhtiö ja vastapuoli sopivat osakeperusteisesta järjestelystä ja jona molemmilla osapuolilla on yhteisymmärrys kaikkien järjestelyn ehoista. Optio-oikeudet arvostetaan käypään arvoon käyttäen Black-Scholes -optioiden arvostusmenetelmää. Ei-markkinaperusteisten ehtojen vaikutuksia ei sisällytetä option käypään arvoon, mutta ne on otettu huomioon optioiden lukumäärässä, joiden odotetaan toteutuvan. Yhtiö tarkastelee säännöllisin väliajoin tehtyjä oletuksia ja tarkastaa arvioitaan lopullisesta osakeperusteisten palkkioiden määrästä. Arvioiden

muutokset kirjataan tuloslaskelmaan ja vastaava oikaisu tehdään omaan pääomaan tai velkoihin.

Kun osakeoptio-oikeuksia käytetään, osakemerkintöjen perusteella saadut rahasuoritukset (mahdollisilla transaktiokuluilla oikaistuna) kirjataan sijoitetun vapaan pääoman rahastoon.

OSINKO

Hallituksen esittämää osinkoa ei ole vähennetty jakokelpoisesta pääomasta ennen yhtiökokouksen hyväksyntää.

OSAKEKOHTAINEN TULOS

Osakekohtainen tulos lasketaan jakamalla kauden tulos kunkin kauden keskimääräisellä osakemäärällä. Jos takaisin ostettuja omia osakkeita on, niiden keskimääräinen määrä on vähennetty ulkona olevien osakkeiden keskimääräisestä lukumäärästä.

Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos on laskettu takaisin ostettujen osakkeiden menetelmällä (treasury stock method). Siinä optiot oletetaan käytetyiksi tilikauden alussa tai sen jälkeisenä liikkeeselaskupäivänä ja saaduilla varoilla oletetaan ostetun omia osakkeita tilikauden keskimääräisellä markkinahinnalla. Ulkona olevien osakkeiden painotetun keskimääräisen lukumäärän lisäksi jakajaan sisällytetään optioiden oletetusta käytöstä tulevat lisäosakkeet. Osakeoptioiden käyttöä ei oteta huomioon osakekohtaista tulosta laskettaessa, jos optiolle määritetty merkintähinta ylittää osakkeiden keskimääräisen markkinarvon kauden aikana. Osakeoptioilla on laimentava vaikutus, jos osakkeiden kauden keskimääräinen markkinahinta ylittää optiolle määritetyn merkintähinnan.

LIKEVOITTO

IAS 1 (Tilinpäätöksen esittäminen) ei määrittele liikevoiton käsitettä. Konserni on määritellyt sen seuraavasti: Liikevoitto saadaan lisäämällä liikevaihtoon muut liiketoiminnan tuotot sekä osuudet osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta, vähentämällä myynnin suorat kulut oikaistuna varaston muutoksella ja omaan käyttöön valmistuksesta syntyneillä kustannuksilla, vähentämällä työsuhte-etuuksiin liittyvät kulut, poistot ja mahdolliset arvonalentumiset sekä muut liiketoiminnan kulut. Kurssierot ja johdannaisten käypien arvojen muutokset sisältyvät liikevoittoon mikäli ne liittyvät liiketapahtumiin, muuten ne kirjataan rahoitus- tuottoihin ja -kuluihin.

RAHAVIRTALASKELMA

Rahavirtalaskelmassa kuvatut rahavarat koostuvat käteisvaroista, lyhytaikaisista pankkitalletuksista sekä muista lyhytaikaisista erittäin likvideistä sijoituksista, joiden maturiteetti on korkeintaan kolme kuukautta. Liiketoiminnan rahavirta on esitetty epäsuoraa esittämistapaa noudattaen. Kaikki tilikauden aikana maksetut verot on esitetty liiketoiminnan rahavirrassa, ellei niitä voida erityisesti kohdistaa investointien tai rahoituksen rahavirtoihin. Realisoitumattomat valuuttakurssimuutokset ulkomaanrahan määräisinä pidettävistä rahavaroista on esitetty erillisellä rivillä ennen rahavaroja tilikauden lopussa, erillään liiketoiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirroista.

VERTAILUKELPOINEN LIIKEVOITTO JA VERTAILUKELPOISUUTEEN VAIKUTTAVAT ERÄT

Konserni esittää vaihtoehtoisia tunnuslukuja kuvaamaan liiketoimintansa taloudellista kehitystä ja parantaakseen vertailukelpoisuutta eri kausien välillä. Vertailukelpoinen liikevoitto on liikevoitto ilman realisoitumattomien operatiivisia eriä suojaavien valuuttajohdannaisten markkina-arvostuksia sekä muita vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä, jotka sisältävät olennaiset uudelleenjärjestelykustannukset, arvonalentumiset, liiketoimintahankinnoista ja -luovutuksista syntyvät tuotot ja kulut, vakuutuskorvaukset sekä muut ei-operatiiviset erät.

JOHDON HARKINTAA EDELLYTTÄVÄT LAATIMISPERIAATTEET JA ARVIOIHIN LIITTYVÄT KESKEISET EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Tilinpäätöksen laadinta kansainvälisen tilinpäätöskäytännön (IFRS) mukaan edellyttää johdon tekevän arvioita ja oletuksia, jotka vaikuttavat konsernitilinpäätöksessä ja sen liitetiedoissa raportoituihin eriin. Toteutumat voivat poiketa näistä arvioista. Lisäksi joudutaan käyttämään harkintaa sovellettaessa tilinpäätöksen laadintaperiaatteita. Johdon arviot ja oletukset perustuvat historialliseen kokemukseen ja tulevaisuuden ennusteisiin, joita arvioidaan jatkuvasti. Mahdolliset arvioiden ja oletusten muutokset merkitään kirjanpitoon sillä tilikaudella, jonka aikana arvioita tai oletuksia korjataan, ja kaikilla tämän jälkeisillä tilikausilla.

Konsernissa keskeiset tulevaisuutta koskevat oletukset ja sellaiset tilinpäätöspäivän arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät, jotka aiheuttavat riskin varojen ja velkojen kirjanpitoarvojen muuttumisesta olennaisesti seuraavan tilikauden aikana, ovat seuraavat:

Yrityshankintojen käyvän arvon määrittäminen

Sekä yhtiö että tarvittaessa ulkopuolinen neuvonantaja ovat arvioineet hankittujen käyttöpääoman ja aineellisten hyödykkeiden käypiä arvoja. Immateriaalioikeuksien (tavara- ja tuotemerkit, patentit ja teknologia) ja asiakassuhteiden ja -tietojen käyvän arvon määrittäminen perustuu hyödykkeiden diskontattuihin kassavirtoihin.

Arvonalentumistestaus

Konserni arvioi jokaisena tilinpäätöspäivänä, onko viitteitä siitä, että jonkin aineellisen tai aineettoman hyödykkeen arvo on alentunut. Liikearvot ja aineettomat hyödykkeet, joilla on määrittämätön taloudellinen vaikutusaika, ja keskeneräiset aineettomat hyödykkeet testataan vuosittain. Arvonalentumistestausta varten konsernin omaisuus jaetaan rahavirtaa tuottaviin yksiköihin sille alimmalle tasolle, joka on muista yksiköistä pääosin riippumaton ja jonka rahavirrat ovat erotettavissa. Arvonalentuminen kirjataan, jos kirjanpitoarvo ylittää kerrytettävissä olevan rahamäärän. Kerrytettävissä oleva rahamäärä perustuu pääsääntöisesti tulevaisuuden diskontattuihin nettokassavirtoihin, jotka vastaavan omaisuuserän avulla on saatavissa. Näiden laskelmien laatiminen edellyttää arvioiden käyttämistä.

Verot

Konserni arvioi tilinpäätösten yhteydessä erityisesti laskennallisten verosaamisten kirjausperiaatteet. Laskennallinen vero lasketaan velkamenetelmän mukaisesti kaikista kirjanpidon ja

verotuksen välisistä väliaikaisista eroista tilinpäätöshetkellä voimassa olevia verokantoja käyttäen. Merkittävimmät väliaikaiset erot syntyvät aineellisten hyödykkeiden poistoeroista, hankittujen yhtiöiden nettovarallisuuden arvostamisesta käypään arvoon, sisäisistä varastokatteista, etuuspuhaisista järjestelyistä, varastoista ja muista varauksista, tilinpäätössiirroista sekä käyttämättömistä verotuksellisista tappioista. Väliaikaisista eroista kirjataan laskennallinen vero siihen määrään asti, kuin on todennäköistä, että se voidaan hyödyntää tulevaisuudessa syntyvää verotettavaa tuloa vastaan. Laskennallisten verosaamisten hyödyntämismahdollisuutta arvioidaan ja sitä oikaistaan siltä osin kuin mahdollisuus sen hyödyntämiseen on epätodennäköinen. Konserni arvioi tilinpäätöksen yhteydessä onko tytäryhtiöiden voitonjako sen määräysvallassa ja todennäköistä, ja kirjaa siitä laskennallisen verovelan sen mukaisesti.

Etuuspohjaiset veloitteet

Etuuspohjaisissa järjestelyissä kustannukset on laskettu käyttäen ennakoituun etuus oikeusyksikköön perustuvaa menetelmää. Työsuhde-etuuksiin liittyvien kulujen ja velkojen laskennassa käytetään useita tilastollisia ja muita vakuutusmatemaattisia tekijöitä kuten diskonttokorko, palkkatason nousu ja vuotuinen inflaatio. Käytetyt tilastolliset tekijät voivat poiketa toteutuneesta kehityksestä. Vakuutusmatemaattisten tekijöiden muutosten vaikutus kirjataan muihin laajan tuloksen eriin sillä kaudella, jonka aikana ne syntyvät. Tällä voi olla pieni vaikutus konsernin tilikauden laajaan tulokseen.

Varaukset

Varauksen kirjaamisajankohta perustuu johdon arvioon siitä, milloin oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite on syntynyt ja on todennäköistä, että veloitteen täyttäminen edellyttää taloudellista suoritusta tai aiheuttaa taloudellisen menetyksen ja veloitteen määrä on luotettavasti arvioitavissa.

Hyperinflaatio

Konsernilla voi olla toimintoja maissa, joissa vaikuttaa hyperinflaatio. Hyperinflaatiomaaksi luokiteltuun maahan rekisteröityjen tytäryhtiöiden tilinpäätökset oikaistaan IAS 29:n (Taloudellinen raportointi hyperinflaatiomaissa) mukaisesti, mikäli oikaisu vaikutus on konsernitiilinpäätöksen kannalta olennainen.

LUKUJEN ESITTÄMINEN JA PYÖRISTYS

Tilinpäätöstiedot esitetään miljoonina euroina. Kaikki tilinpäätöstaulukoiden luvut on pyöristetty, minkä vuoksi yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa saattaa poiketa esitetystä summaluovusta. Tunnusluvut on laskettu käyttäen tarkkoja lukuja.

Tilinpäätöksessä 0,0 milj. euroa tarkoittaa, että luku on itseisarvoltaan alle 50 000 euroa. Jos nimikkeen määrä on 0 euroa, se esitetään tyhjänä soluna.

2 SEGMENTTI-INFORMAATIO

Rapala-konsernia johdetaan yhtenä kokonaisuutena, kalastustarvikkeiden sekä metsästys-, ulkoilu- ja talviurheiluvälineiden valmistus-, hankinta- ja jakeluyksiköiden yhtenäisenä ketjuna. Johtamisen perusyksikkö on yksittäinen tytäryhtiö, joka toimii yhdellä tai useammalla toimintaketjun osa-alueella. Johtoryhmässä on jokaisen tytäryhtiön ja liiketoiminnan edustaja. Konsernia ei johdeta itsenäisinä divisioonina vaan yhtenä kokonaisuutena. Konsernin toimitusjohtaja yhdessä hallituksen kanssa on ylin päätöksentekijä.

Konsernin toimintojen integroituneesta luonteesta huolimatta konsernin johdon lähestymistapa eroaa yksiköiden käsittelemien tuotteiden luonteen ja alkuperän mukaan. Eri tuotteiden strateginen ja operatiivinen rooli eroaa riippuen siitä, ovatko myytävät tuotteet konsernin itsensä valmistamia, alihankintana omilla tuotemerkeillä valmistettuja vai kolmansien osapuolien valmistamia ja konsernin edustamia ja jakelemia, tai ovatko tuotteet osa konsernin kalastusliiketoimintaa vai kalastusta tukevia muita tuoteryhmiä. Erot tuotteiden luonteen ja alkuperän välillä muodostavat perustan konsernin toimintasegmenteille.

Konsernin toimintasegmentit ovat Konsernin kalastustuotteet, Konsernin muut tuotteet ja Kolmansien osapuolien tuotteet. Konsernin kalastustuotteet ja Konsernin muut tuotteet muodostavat yhdessä raportoitavan segmentin Konsernin tuotteet. Konsernin kalastustuotteet ovat konsernin itsensä valmistamia tai alihankijoiden tuottamia, konsernin omien tuotemerkkien alla myytäviä kalastustarvikkeita. Konsernin kalastustuotteet sisältävät uistimet ja syötit, koukut, siimat ja kalastajan tarvikkeet. Konsernin muut tuotteet sisältävät konsernin omat talviurheiluun ja muuhun liiketoimintaan liittyvät tuotteet. Kolmansien osapuolien tuotteet sisältävät konsernin ulkopuoliset kalastus-, metsästys-, ulkoilu- ja talviurheilutuotteet, joihin käytetään samaa jakeluverkostoa kuin Konsernin kalastustuotteisiin ja Konsernin muihin tuotteisiin.

Konserni on muuttanut segmenttien tuloksellisuuden arvioinnin perusteita oikaisemalla liikevoitosta vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät. Konsernissa segmenttien tuloksellisuuden arviointi perustuu segmenttien liikevaihtoon, vertailukelpoiseen liikevaihtoon ja varoihin. Vertailukelpoisesta liikevoitosta on oikaistu realisoitumattomien operatiivisia eriä suojaavien valuuttajohdannaisten markkina-arvostukset sekä muut vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät, jotka sisältävät olennaiset uudelleenjärjestelykustannukset, arvonalentumiset, liiketoimintahankinnoista ja -luovutuksista syntyvät tuotot ja kulut, vakuutuskorvaukset sekä muut ei-operatiiviset erät. Vaihtoehtoisten tunnuslukujen määrittely on esitetty tunnuslukujen laskentakaavoissa sivulla 46. Muut segmenteistä raportoidut luvut ovat yhdenmukaisia IFRS-laskentaperiaatteiden kanssa. Raportoitavat segmentit vastaavat tilinpäätöksessä 2015 esitettyjä segmenttejä.

Mahdolliset segmenttien väliset liiketapahtumat on hinnoiteltu markkinaehtoisesti.

RAPORTOITAVAT SEGMENTIT

2016

MILJ. EUR	KONSERNIN TUOTTEET	KOLMANSIEN OSAPUOLIIEN TUOTTEET	RAPORTOITAVAT SEGMENTIT YHTEENSÄ
Liikevaihto	172,1	88,5	260,6
Poistot ja arvonalentumiset	-6,0	-1,0	-6,9
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten voitosta (sisältyy liikevoittoon)	0,0	-0,1	-0,1
Vertailukelpoinen liikevoitto	17,4	1,4	18,8
Segmenttien varat			
Korottomat varat	226,3	55,1	281,4
Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	0,0	0,0	0,0
Segmenttien varat yhteensä	226,3	55,1	281,4
Investoinnit	7,7	0,7	8,4

2015

MILJ. EUR	KONSERNIN TUOTTEET	KOLMANSIEN OSAPUOLIIEN TUOTTEET	RAPORTOITAVAT SEGMENTIT YHTEENSÄ
Liikevaihto	184,7	93,5	278,2
Poistot ja arvonalentumiset	-6,0	-1,0	-7,1
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten voitosta (sisältyy liikevoittoon)	0,1	0,3	0,4
Vertailukelpoinen liikevoitto	22,2	3,2	25,3
Segmenttien varat			
Korottomat varat	236,5	60,2	296,7
Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	0,3	1,1	1,4
Segmenttien varat yhteensä	236,8	61,3	298,2
Investoinnit	7,9	1,2	9,1

TÄSMÄTYTSLASKELMAT

MILJ. EUR	2016	2015
Liikevaihto	260,6	278,2
Raportoitavien segmenttien liikevaihto yhteensä		
Segmenttien välisen liikevaihdon eliminointi		0,0
Konsernin liikevaihto	260,6	278,2
Vertailukelpoinen liikevoitto		
Raportoitavien segmenttien vertailukelpoinen liikevoitto yhteensä	18,8	25,3
Operatiivisten valuuttajohdannaisten markkina-arvostukset	-1,6	-2,1
Muut vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	-10,0	-2,3
Konsernin raportoitu liikevoitto yhteensä	7,2	21,0
Konsernin rahoitustuotot ja -kulut	-5,0	-6,8
Konsernin voitto ennen veroja	2,2	14,2
Muut vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät		
Uudelleenjärjestelyt		
Ranskan uudelleenjärjestely	-0,7	
Kaakkois-Aasian jakeluliiketoiminnan uudelleenjärjestely	-0,2	
Kiinan-uistintuotantoyksikön sulkeminen		-1,7
Norjan varaston sulkeminen		-0,5
Muut uudelleenjärjestelykustannukset	-0,2	
Arvonalentumiset		-0,1
Vakuutuskorvaukset	0,6	
Vaihto-omaisuuden nettorealisointivaruksen uudelleenmäärittely	-9,2	
Muut erät	-0,3	
Muut vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät yhteensä	-10,0	-2,3
Varat		
Raportoitavien segmenttien varat yhteensä	281,4	298,2
Kohdistamattomat korolliset varat	34,7	15,2
Konsernin varat yhteensä	316,1	313,4

MAANTIETEELLISET JA KOKO YHTEISÖÄ KOSKEVAT TIEDOT

Konserni toimii neljällä maantieteellisellä alueella, jotka ovat Pohjois-Amerikka, Pohjoismaat, muu Eurooppa ja muut maat. Ulkoinen liikevaihto ja pitkäaikaiset varat on esitetty eriteltynä maittain, joiden osuus kokonaisuudesta on merkittävä.

Pitkäaikaiset varat sisältävät konsernin pitkäaikaiset varat pois lukien rahoitusvarat ja laskennalliset verosaamiset.

Konsernin asiakaskunta koostuu laajasta määrästä asiakkaita useilla markkina-alueilla eikä yhdenkään asiakkaan liikevaihto edusta yksinään merkittävää osaa konsernin liikevaihdosta.

Ulkoinen liikevaihto myyjäyhtiön sijaintimaan mukaan

MILJ. EUR	2016	2015
Suomi	23,4	25,9
Muut Pohjoismaat	31,9	30,3
Pohjoismaat yhteensä	55,3	56,2
Venäjä	14,4	16,8
Ranska	36,1	39,0
Muut Euroopan maat	30,9	31,1
Muu Eurooppa yhteensä	81,3	86,9
USA	82,1	85,3
Muu Pohjois-Amerikka	9,2	13,9
Pohjois-Amerikka yhteensä	91,3	99,2
Muut maat yhteensä	32,7	35,9
YHTEENSÄ	260,6	278,2

Pitkäaikaiset varat sijaintimaan mukaan

MILJ. EUR	2016	2015
Suomi	18,1	18,2
Muut Pohjoismaat	3,6	3,7
Pohjoismaat yhteensä	21,7	21,8
Muu Eurooppa yhteensä	17,2	19,2
USA	33,1	32,4
Muu Pohjois-Amerikka	4,2	4,1
Pohjois-Amerikka yhteensä	37,3	36,5
Kiina (ml. Hongkong)	27,6	27,3
Muut maat	10,5	8,7
Muut maat yhteensä	38,1	36,0
YHTEENSÄ	114,4	113,5

3 YRITYSHANKINNAT JA -LUOVUTUKSET

YRITYSHANKINNAT VUONNA 2016

Vuonna 2016 ei tehty yrityshankintoja.

YRITYSHANKINNAT VUONNA 2015

Vuonna 2015 toteutui viimeinen 0,9 milj. euron maksu vuonna 2008 tehdystä Sufix-tuotemerkin hankinnasta.

YRITYSMYNNIT VUONNA 2016

Joulukuussa 2016 toteutui 1,0 milj. euroa vuonna 2011 toteutuneeseen lahjatavaraliiketoiminnan luovutukseen liittyviä vuosittaisia tuloja. Vuonna 2011 konserni myi 100 % Willtech Gift Ltd:n ("Willtech Gift") osakekannasta. Osa kauppahinnasta jäi korolliseksi, vakuudelliseksi saamiseksi, jonka viimeinen erä maksetaan tilikauden 2017 aikana.

Syyskuussa 2016 konserni myi 50%:n osuutensa Isossa-Britanniassa sijaitsevasta yhteisyrityksestä Shimano Normark UK Ltd:stä sen toiselle omistajalle Shimano Europe Fishing Holding B.V.:lle. Kauppaan liittyi sopimus uudesta Dynamite-syöttien pitkän ajan jakelustrategiasta Isossa-Britanniassa, jonka mukaan Dynamite-syöttien jakelu siirtyy Rapalalle ja Dynamite Baits Ltd:lle. Kauppahinta 1,0 miljoonaa puntaa maksettiin tilikauden 2016 aikana.

YRITYSMYNNIT VUONNA 2015

Joulukuussa 2015 toteutui 1,1 milj. euroa vuonna 2011 toteutuneeseen lahjatavaraliiketoiminnan luovutukseen liittyviä vuosittaisia tuloja.

4 LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

MILJ. EUR	2016	2015
Rojaltituotot	0,1	0,3
Vuokratuotot	0,1	0,1
Romumyynti	0,1	0,1
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden myyntivoitot	0,0	0,0
Vakuutuskorvaukset	0,7	0,0
Muut tuotot	0,3	0,5
YHTEENSÄ	1,3	1,0

5 LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT

MILJ. EUR	2016	2015
Myynti- ja markkinointikulut	-11,7	-12,5
Maksetut vuokrat	-7,6	-8,1
Myyntirahdit	-5,4	-5,9
Kunnossapito- ja yleiskustannukset	-5,4	-6,0
Matkakulut	-4,0	-4,3
Myyntikomissiot	-4,1	-3,9
Konsultointikulut	-2,2	-2,0
IT ja tietoliikenne	-2,3	-2,5
Tilintarkastajien palkkiot ja palvelut	-0,8	-0,8
Valuuttajohdannaiset	0,3	2,0
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden myyntitappiot	0,0	-0,1
Muut kulut	-7,7	-8,3
YHTEENSÄ	-51,1	-52,3

TILINTARKASTAJIEN PALKKIOT JA PALVELUT

MILJ. EUR	2016	2015
Tilintarkastuspalkkiot	-0,8	-0,8
Palkkiot veropalveluista	0,0	0,0
Muut palkkiot	0,0	0,0
YHTEENSÄ	-0,8	-0,8

6 MATERIAALIT JA PALVELUT

MILJ. EUR	2016	2015
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-110,7	-131,5
Varastojen muutos	-3,4	-0,3
Ulkopuoliset palvelut	-1,2	-1,5
YHTEENSÄ	-115,3	-133,2

7 TYÖSUHDE-ETUUKSISTA AIHEUTUVAT KULUT

MILJ. EUR	2016	2015
Palkat	-53,4	-54,3
Eläkekulut - maksupohjaiset järjestelyt	-5,0	-4,5
Eläkekulut - etuusperusteiset järjestelyt	-0,1	-0,1
Muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet	-0,2	-0,1
Muut henkilösivukulut	-9,0	-9,3
YHTEENSÄ	-67,6	-68,4

Vuonna 2016 työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut sisälsivät uudelleenjärjestelyistä johtuvia henkilöstökuluja 0,9 milj. euroa. Tarkemmat tiedot ylimmän johdon työsuhde-etuuksista ja mahdollisista osakeperusteisista kannustinjärjestelmistä on esitetty liitetiedoissa 28 ja 29.

HENKILÖSTÖN LUKUMÄÄRÄ KESKIMÄÄRIN

HENKILÖÄ	2016	2015
Pohjois-Amerikka	128	126
Pohjoismaat	363	377
Muu Eurooppa	790	853
Muut maat	1 548	1 722
YHTEENSÄ	2 829	3 078

8 TUTKIMUS- JA KEHITYSKULUT

Tilikauden voittoon sisältyy kuluksi kirjattuja tutkimus- ja kehityskuluja 2,5 milj. euroa vuonna 2016 (2015: 2,1 milj. euroa). Konserni ei ole aktivoinut kehityskuluja.

9 RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

MILJ. EUR	2016	2015
Kurssivoitot ja -tappiot		
Rahoitussaamisista	2,3	5,8
Jaksotettuun hankintamenoön kirjatusta rahoitusveloista	-1,7	-8,0
Korko- ja muut rahoitustuotot		
Korkotuotot lainoista ja saamisista	0,3	0,3
Muut rahoitustuotot	0,0	0,0
Korko- ja muut rahoituskulut		
Korkokulut jaksotettuun hankintamenoön kirjatusta rahoitusveloista	-3,0	-2,9
Suojauslaskennan alaisten korkojohdannaisten arvonmuutokset	0,0	-0,1
Korkojohdannaiset - ei suojauslaskennassa	-0,1	-0,2
Valuuttajohdannaiset - ei suojauslaskennassa	-1,8	-1,0
Muut rahoituskulut	-0,9	-0,6
YHTEENSÄ	-5,0	-6,8

KIRJATTU MUIHIN LAAJAN TULOSLASKELMAN ERIIN

MILJ. EUR	2016	2015
Suojauslaskennan alaisten korkojohdannaisten arvonmuutokset, verovaikutus huomioituna	0,5	0,4
Voitot ja tappiot nettosijoitusten suojauksista, verovaikutus huomioituna	0,8	-2,9
YHTEENSÄ	1,3	-2,4

LIKEVOITTOON KIRJATUT VALUUTTAKURSSIVOITOT JA -TAPPIOT

MILJ. EUR	2016	2015
Liikevaihtoon sisältyvät	0,4	2,2
Ostoihin sisältyvät	0,7	-1,7
Liiketoiminnan muihin kuluihin sisältyvät		
Valuuttajohdannaiset - ei suojauslaskennassa	0,3	2,0
YHTEENSÄ	1,3	2,5

Rahavirran suojaukseen määriteltyjen johdannaisinstrumenttien voitot ja tappiot esitetään yhdessä suojattavan instrumentin kanssa: korkokuluihin on kirjattu -0,7 milj. euroa (2015: -0,8 milj. euroa).

Käyvän arvon suojaukseen määriteltyjen johdannaisinstrumenttien voitot ja tappiot esitetään yhdessä suojattavan instrumentin kanssa: valuuttakurssivoittoihin ja -tappioihin on kirjattu -2,4 milj. euroa (2015: +1,3 milj. euroa).

Tilikaudella 2016 alunperin suojauslaskennan alaisista rahavirran suojauksiin määriteltyistä tehottomista korkojohdannaisista kirjattiin 0,0 milj. euroa (2015: -0,1 milj. euroa) tuloslaskelman rahoitustuottoihin ja -kuluihin.

10 TULOVEROT

TULOVEROT TULOSLASKELMASSA

MILJ. EUR	2016	2015
Tuloverot	-3,9	-6,5
Laskennalliset verot	-0,3	0,4
YHTEENSÄ	-4,2	-6,1

TULOVEROJEN TÄSMÄYTYS

MILJ. EUR	2016	2015
Verot laskettuna Suomen yhtiöverokannalla (20 %)	-0,4	-2,8
Ulkomaisten tytäryritysten poikkeavat verokannat	-2,0	-2,1
Verot aikaisemmilta tilikausilta	0,7	0,2
Ulkomaiset lähdeverot	-0,3	-0,8
Vähennyskelvottomat kulut ja verovapaat tuotot	-0,2	0,5
Verotukselliset tappiot, joista ei ole kirjattu laskennallista verosaamista	-1,7	-1,0
Edellisinä vuosina muodostettujen laskennallisten verosaamisten ja -velkojen muutokset	-0,7	-0,1
Verokantojen muutosten vaikutus laskennallisiin veroihin	0,2	0,0
Muut erät	0,1	0,1
TULOVEROT TULOSLASKELMASSA	-4,2	-6,1

MUIHIN LAAJAN TULOKSEN ERIIN LIITTYVÄT VEROT

2016

MILJ. EUR	ENNEN VEROJA	VERO-VAIKUTUS	VEROJEN JÄLKEEN
Muuntoerot	4,2		4,2
Etuuspohjaiset työsuhde-etuudet	0,1	0,0	0,1
Rahavirran suojaukset	0,6	-0,1	0,5
Nettosijoitusten suojaukset	0,9	-0,1	0,8
YHTEENSÄ	5,9	-0,3	5,6

2015

MILJ. EUR	ENNEN VEROJA	VERO-VAIKUTUS	VEROJEN JÄLKEEN
Muuntoerot	5,5		5,5
Etuuspohjaiset työsuhde-etuudet	0,1	0,0	0,1
Rahavirran suojaukset	0,6	-0,1	0,4
Nettosijoitusten suojaukset	-2,7	-0,2	-2,9
YHTEENSÄ	3,4	-0,3	3,2

LASKENNALLISTEN VEROJEN MUUTOS**2016**

MILJ. EUR	1.1.	TULOSLASKELMA	OMA PÄÄOMA	MUUNTOEROT	31.12.
Vahvistetut tappiot ja verohyvitykset	1,6	0,3		0,1	2,0
Varaukset	0,1	0,7		0,0	0,8
Etuuspohjaiset työsuhde-etuudet	0,7	0,1	0,0		0,7
Poistoerot	0,1	-0,1		0,0	0,1
Konsernin yhdistelytoimenpiteiden ja eliminointien vaikutus	5,5	-1,4		0,1	4,2
Muut tilapäiset erot	1,5	0,0	-0,1	0,1	1,5
LASKENNALLISET VEROSAAMISET YHTEENSÄ	9,6	-0,5	-0,2	0,3	9,2
Poistoerot ja muut verottamattomat varaukset	1,2	0,1		0,0	1,4
Varastot	2,7	-0,1		0,1	2,7
Hankittujen nettovarojen käyvän arvon kohdistukset	2,8	-0,1		-0,1	2,6
Muut tilapäiset erot	3,2	-0,1		0,1	3,2
LASKENNALLISET VEROVELAT YHTEENSÄ	10,0	-0,1		0,1	9,9
LASKENNALLINEN VEROVELKA, NETTO	-0,4	-0,3	-0,2	0,2	-0,6

2015

MILJ. EUR	1.1.	TULOSLASKELMA	OMA PÄÄOMA	MUUNTOEROT	31.12.
Vahvistetut tappiot ja verohyvitykset	1,3	0,4		-0,1	1,6
Varaukset	0,1	0,0		0,0	0,1
Etuuspohjaiset työsuhde-etuudet	0,6	0,1	0,0	0,0	0,7
Poistoerot	0,1	0,0		0,0	0,1
Konsernin yhdistelytoimenpiteiden ja eliminointien vaikutus	5,1	0,2		0,3	5,5
Muut tilapäiset erot	1,7	-0,2	-0,1	0,1	1,5
LASKENNALLISET VEROSAAMISET YHTEENSÄ	9,0	0,4	-0,1	0,3	9,6
Poistoerot ja muut verottamattomat varaukset	3,2	-2,2		0,3	1,2
Varastot	2,5	0,0		0,3	2,7
Hankittujen nettovarojen käyvän arvon kohdistukset	3,3	-0,6		0,1	2,8
Muut tilapäiset erot	0,3	2,8		0,1	3,2
LASKENNALLISET VEROVELAT YHTEENSÄ	9,3	0,0		0,7	10,0
LASKENNALLINEN VEROVELKA, NETTO	-0,3	0,4	-0,1	-0,3	-0,4

Laskennallinen vero on taseessa esitetty nettona IAS 12 mukaisesti. Konsernilla oli 31.12.2016 vahvistettuja tappiota 33,3 milj. euroa (2015: 30,9 milj. euroa), joista ei ole kirjattu laskennallista verosaamista, koska konsernille ei todennäköisesti kerry ennen kyseisten tappioiden vanhenemista verotettavaa tuloa, jota vastaan tappiot pystyttäisiin hyödyntämään. Näistä tappioista 5,0 milj. euroa vanhenee seuraavan viiden vuoden kuluessa (2015: 24,5 milj. euroa).

Konsernissa ei ole kirjattu laskennallista verovelkaa tytäryhtiöiden jakamattomista voittovaroista, koska voitonjako on konsernin päätäntävällässä, eikä se ole todennäköistä lähitulevaisuudessa.

Taseeseen sisältyy 1,9 milj. euroa (2015: 1,5 milj. euroa) laskennallisia verosaamia sellaisissa konserniyhtiöissä, joiden tilikauden 2016 tai 2015 tulos on ollut tappiollinen. Näiden laskennallisten verosaamisten kirjaaminen perustuu tulosennusteisiin, jotka osoittavat kyseisten laskennallisten verosaamisten realisoitumisen olevan todennäköistä.

11 AINEETOMAT HYÖDYKKEET

2016

MILJ. EUR	LIKEARVO	TAVARAMERKIT	ASIAKASSUHTEET	MUUT AINEETOMAT HYÖDYKKEET	YHTEENSÄ
Hankintameno 1.1.	50,1	26,5	4,2	6,2	87,0
Lisäykset				0,4	0,4
Vähennykset				-0,1	-0,1
Uudelleenryhmittelyt ¹⁾	-0,1			0,5	0,5
Kurssierot	0,8	-0,5	0,0	0,0	0,3
HANKINTAMENO 31.12.	50,8	26,1	4,2	7,0	88,0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.		-0,9	-3,1	-4,8	-8,9
Vähennykset				0,1	0,1
Uudelleenryhmittelyt ¹⁾				-0,2	-0,2
Tilikauden poistot			-0,2	-0,6	-0,8
Arvonalentumiset				-0,1	-0,1
Kurssierot		0,0	0,0	0,0	0,0
KERTYNEET POISTOT JA ARVONALENTUMISET 31.12.		-0,9	-3,3	-5,6	-9,8
KIRJANPITOARVO 1.1.	50,1	25,6	1,1	1,4	78,2
KIRJANPITOARVO 31.12.	50,8	25,1	0,9	1,4	78,2

2015

MILJ. EUR	LIKEARVO	TAVARAMERKIT	ASIAKASSUHTEET	MUUT AINEETOMAT HYÖDYKKEET	YHTEENSÄ
Hankintameno 1.1.	47,9	22,9	4,1	7,6	82,5
Lisäykset				0,4	0,4
Vähennykset				-0,3	-0,3
Uudelleenryhmittelyt ¹⁾		2,0		-1,7	0,4
Kurssierot	2,2	1,6	0,2	0,1	4,1
HANKINTAMENO 31.12.	50,1	26,5	4,2	6,2	87,0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.		-0,5	-2,6	-4,9	-8,1
Vähennykset				0,3	0,3
Uudelleenryhmittelyt ¹⁾		-0,3		0,3	0,0
Tilikauden poistot			-0,4	-0,5	-0,9
Arvonalentumiset		-0,1			-0,1
Kurssierot		0,0	-0,1	0,0	-0,1
KERTYNEET POISTOT JA ARVONALENTUMISET 31.12.		-0,9	-3,1	-4,8	-8,9
KIRJANPITOARVO 1.1.	47,9	22,4	1,4	2,7	74,4
KIRJANPITOARVO 31.12.	50,1	25,6	1,1	1,4	78,2

¹⁾ Sisältää siirtoja aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden välillä.

LIKEARVO JA TALOUDELLISELTA VAIKUTUSAJALTAAN RAJOITTAMATTOMAT TAVARAMERKIT LIIKETOIMINTASEGMENTEITTÄIN

MILJ. EUR	KONSERNIN KALASTUS- TUOTTEET	KONSERNIN MUUT TUOTTEET	KOLMANSIEN OSAPUOLIEN TUOTTEET	YHTEENSÄ
2016				
Liikearvo	48,9	0,0	1,8	50,8
Taloudelliselta vaikutus- ajaltaan rajoittamattomat tavaramerkit	24,6	0,0	0,5	25,1
Diskonttokorko, %	8,1	8,1	7,7	
2015				
Liikearvo	48,2	0,0	1,9	50,1
Taloudelliselta vaikutus- ajaltaan rajoittamattomat tavaramerkit	25,1		0,5	25,6
Diskonttokorko, %	8,9	8,9	9,6	

LIKEARVON JA TALOUDELLISELTA VAIKUTUSAJALTAAN RAJOITTAMATTOMIEN TAVARAMERKKIEN ARVONALENTUMISTESTAUS

Konsernia johdetaan yhtenä kokonaisuutena eikä sitä ole organisoitu tai johdettu itsenäisinä divisioonina. Suurin osa yksiköistä on toiminnassaan riippuvaisia toisistaan, eikä osalla yksiköistä ole omaa tuotanto- tai myyntitoimintoa, eivätkä ne ole siten kykeneviä toimimaan itsenäisesti. IFRS:n mukaan pienin erotettavissa oleva rahavirtaa tuottava yksikkö saa olla kuitenkin enintään niin laaja kuin yhteisön segmenttiraportointiin perustuva toiminnallinen segmentti. Tästä johtuen liikearvo ja taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomat tavaramerkit testataan liiketoimintasegmenttitasolla.

Liikearvojen ja tavaramerkkien tasearvojen mahdollinen arvonalentuminen testataan käyttöarvon mukaisesti diskontattujen tulevaisuuden rahavirtojen avulla. Rahavirtaennusteet pohjautuvat johdon tekemiin ja hallituksen hyväksymiin ennusteisiin, jotka kattavat viiden vuoden ajanjakson. Arvioidut myynti- ja tuotantomäärät on johdettu olemassa olevien tuotannon tekijöiden käytöstä. Tärkeimmät arviot ja oletukset, joihin johto perustaa rahavirtaennusteet, liittyvät tuotantomääriin ja kannattavuuteen. Diskonttokorkona käytetään painotettua pääoman kustannusta (WACC) ennen veroja, joka on

määritelty jokaiselle rahavirtaa tuottavalle yksikölle erikseen. WACC:n laskentakomponentit ovat riskitön tuotto prosentti, markkinariskipreemio, toimialakohtainen betakerroin, vieraan pääoman kustannus ja tavoitepääomarakenne. Sekä vuonna 2016 että 2015 toteutetuissa laskelmissa viiden vuoden ennustejakson jälkeiset rahavirrat on ekstrapoloitu käyttämällä 0 %:n kasvutekijää. Suoritettujen liikearvojen ja tavaramerkkien arvonalentumistestien perusteella vuosina 2016 ja 2015 ei ole ollut tarvetta liikearvon arvonalennuksiin.

Keskeiset muuttujat

Myynti – Konsernin ennustettu myynti perustuu nykyisiin ja tuleviin tuotesortimentteihin sekä jakelu- ja tuotantokapasiteetin hyödyntämiseen. Myyntiennusteen pohjana ovat lisäksi toimialan pitkän aikavälin kasvu ja konsernin strategian edelleen toteuttaminen.

Liikevoitto ennen poistoja ja arvonalentumisia suhteessa liikevaihtoon – Konsernin ennustettu liikevoitto ennen poistoja ja arvonalentumisia (EBITDA) suhteessa liikevaihtoon perustuu edellisten vuosien aikana toteutuneisiin katteisiin sekä johdon arvioihin myynnin ja myyntikatteen kehittymisestä. Käyttökate kehittämisessä on lisäksi huomioitu yleinen kustannustason nousu.

Diskonttokorko – Diskonttokorkona käytetään painotettua pääoman kustannusta (WACC) ennen veroja. Painotettu pääoman kustannus kuvaa konsernin oman ja vieraan pääoman kokonaiskustannusta ottaen huomioon omaisuuseriin liittyvät erityiset riskit.

Kasvutekijä – Käytetty kasvutekijä on johdon harkinnan mukaan konservatiivinen verrattuna konsernin pidemmän aikavälin toteutuneisiin myynnin kasvuprosentteihin.

Herkkyysanalyysi

Keskeisimmät liikearvon alentumistestaukseen vaikuttavat tekijät ovat ennustettu käyttökate ja diskonttokorko. Yhtiön johdon näkemyksen mukaan konsernin pääliiketoimintasegmenteissä (Konsernin Kalastustuotteet ja Kolmansien osapuolien tuotteet) minkään keskeisen tekijän todennäköinen muutos ei johtaisi tilanteeseen, jossa kirjanpitoarvo ylittäisi kerrytettävissä olevan rahamäärän. Vaikka ennustettu käyttökate olisi 35,9 prosenttia alhaisempi kuin johdon ennuste Konsernin Kalastustuotteissa ja 26,2 prosenttia Kolmansien osapuolien tuotteissa tai diskonttokorko 5,9 prosenttiyksikköä johdon laskelmissa käyttämää korkeampi Konsernin Kalastustuotteissa ja 2,6 prosenttiyksikköä Kolmansien osapuolien tuotteissa, se ei johtaisi arvonalentumistappion kirjaamiseen missään näissä pääasiallisissa rahavirtaa tuottavissa yksiköissä.

12 AINEELLISET HYÖDYKKEET

2016

MILJ. EUR	MAA-ALUEET	RAKENNUKSET JA RAKENNELMAT	KONEET JA KALUSTO	MUUT AINEELLISET HYÖDYKKEET	ENNAKKOMAKSUT JA KESKENERÄISET HANKINNAT	YHTEENSÄ
Hankintameno 1.1.	2,0	26,1	56,3	23,3	1,1	108,7
Lisäykset		1,6	1,5	2,7	2,3	8,0
Vähennykset		-0,6	-0,4	-1,6		-2,6
Uudelleenryhmittelyt ¹⁾		0,0	0,8	0,9	-2,2	-0,5
Kurssierot	0,1	0,5	0,4	0,7	0,0	1,7
HANKINTAMENO 31.12.	2,0	27,6	58,6	26,0	1,2	115,3
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.		-17,2	-41,9	-15,7		-74,9
Vähennykset		0,5	0,3	1,6		2,4
Uudelleenryhmittelyt ¹⁾			0,4	-0,2		0,2
Tilikauden poistot		-0,7	-3,1	-2,2		-6,1
Arvonalentumiset			0,0			0,0
Kurssierot		-0,2	-0,1	-0,4		-0,8
KERTYNEET POISTOT JA ARVONALENTUMISET 31.12.		-17,7	-44,5	-17,0		-79,2
KIRJANPITOARVO 1.1.	2,0	8,8	14,4	7,5	1,1	33,9
KIRJANPITOARVO 31.12.	2,0	10,0	14,0	9,0	1,2	36,2

2015

MILJ. EUR	MAA-ALUEET	RAKENNUKSET JA RAKENNELMAT	KONEET JA KALUSTO	MUUT AINEELLISET HYÖDYKKEET	ENNAKKOMAKSUT JA KESKENERÄISET HANKINNAT	YHTEENSÄ
Hankintameno 1.1.	1,8	23,8	58,6	15,0	1,5	100,8
Lisäykset	0,1	2,2	2,1	2,8	1,5	8,7
Vähennykset			-0,1	-1,1		-1,3
Uudelleenryhmittelyt ¹⁾		0,0	-4,9	6,1	-1,9	-0,7
Kurssierot	0,0	0,1	0,7	0,4	0,0	1,3
HANKINTAMENO 31.12.	2,0	26,1	56,3	23,3	1,1	108,7
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.		-16,5	-42,6	-9,7		-68,8
Vähennykset			0,1	0,8		1,0
Uudelleenryhmittelyt ¹⁾		0,0	4,5	-4,5		0,0
Tilikauden poistot		-0,7	-3,3	-2,0		-6,0
Kurssierot		-0,1	-0,5	-0,3		-1,0
KERTYNEET POISTOT JA ARVONALENTUMISET 31.12.		-17,2	-41,9	-15,7		-74,9
KIRJANPITOARVO 1.1.	1,8	7,3	16,0	5,4	1,5	32,0
KIRJANPITOARVO 31.12.	2,0	8,8	14,4	7,5	1,1	33,9

¹⁾ Sisältää siirtoja aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden ja vaihto-omaisuuden välillä.

13 OSUUDET OSAKKUUS- JA YHTEISYRITYKSISSÄ

Konserni myi 1.9.2016 50 %:n omistusosuutensa yhteisyrityksestään, listaamattomasta Shimano Normark UK Ltd:stä, jonka kotipaikka on Iso-Britannia. Yhtiö jakeli yksinoikeudella Rapala-konsernin ja Shimanon tuotteita Isossa-Britanniassa. Dynamite-syöttien jakelu siirtyy kaupan jälkeen Rapalalle ja Dynamite Baits Ltd:lle. Yhtiö käsiteltiin konsernissa pääomaosuusmenetelmällä myyntihetken saakka. Kirjanpitoarvoon ei sisällynyt liikearvoa tai arvonalentumisia.

Konsernilla on 33,3 %:n omistusosuus osakkuusyhtiössään, listaamattomassa Lanimo Oü:ssä, jonka kotipaikka on Viro. Yhtiö valmistaa nahkatuotteita. Kirjanpitoarvoon ei sisälly liikearvoa tai arvonalentumisia. Lanimo Oü:n tuloslaskelma- ja tasetiedot perustuvat 30.9. päättyneen raportointikauden tietoihin raportointiaikatauluerojen vuoksi. 31.12.2015 päättyneen tilikauden tiedot ovat seuraavat: varat 0,1 milj. euroa, velat 0,1 milj. euroa, liikevaihto 0,2 milj. euroa ja tilikauden tulos 0,0 milj. euroa.

MILJ. EUR	2016	2015
Kirjanpitoarvo 1.1.	1,5	1,0
Osuus tuloksesta	-0,1	0,4
Vähennykset	-1,2	
Kurssierot	-0,2	0,1
KIRJANPITOARVO 31.12.	0,0	1,5

Tiedot osakkuus- ja yhteisyrityksistä

MILJ. EUR	SHIMANO NORMARK UK LTD		LANIMO OÜ	
	2016 ¹⁾	2015	2016	2015
Liikevaihto	9,4	13,4	0,2	0,1
Ostot ja muut kulut	-9,5	-12,5	-0,1	-0,1
Poistot	0,0	-0,1	0,0	0,0
Korkotuotot ja -kulut	0,0	0,0	0,0	0,0
Tilikauden tulos	-0,2	0,8	0,0	0,0
Pitkäaikaiset varat		0,1	0,0	0,0
Lyhytaikaiset varat		3,9	0,1	0,1
Joista rahavaraja		2,8	0,0	0,0
Pitkäaikaiset velat			0,0	0,0
Joista rahoitusvelkoja			0,0	0,0
Lyhytaikaiset velat		1,0	0,0	0,0
Osakkuus-/yhteisyrityksen nettovarar		3,0	0,0	0,0
Konsernin osuus nettovaroista		1,5	0,0	0,0

¹⁾ Tuloslaskelmatiedot tammi-elokuun 2016 lukuja, yhteisyritys myyty 1.9.2016.

14 MÄÄRÄYSVALLATTOMIEN OMISTAJIEN OSUUDET

Rapala-konserniin kuuluu yksi yhtiö, jonka määräysvallattomien omistajien osuus on olennainen perustuen konsernin konsolidoituun tilikauden tulokseen. Konsernilla on 50 %:n omistusosuus AO Normark -yhtiöstä, jonka kotipaikka on Venäjä. Loput 50 % omistaa Shimano Inc. Yhtiön toimiala on Rapala-konsernin ja Shimano Inc:n tuotteiden jakeluliiketoiminta Venäjällä. Rapala-konsernilla on yhtiössä määräysvalta, joka perustuu operatiivisen johtamismallin lisäksi osakassopimukseen, jonka antaa Rapala-konsernille äänenemmistön AO Normark -yhtiön omistavan hallintayhteisön hallituksessa. Yhtiö käsitellään konsernissa tytäryhtiönä ja konsolidoidaan konsernin lukuihin täysimääräisesti.

Alla esitetyt lyhennetyt tuloslaskelma- ja tasetiedot perustuvat AO Normarkin raportoituihin lukuihin ennen sisäisten erien eliminointeja.

MILJ. EUR	MÄÄRÄYSVALLATTOMIEN OMISTAJIEN OSUUS TILIKAUDEN TULOKESTA		MÄÄRÄYSVALLATTOMIEN OMISTAJIEN OSUUS OMASTA PÄÄOMASTA	
	2016	2015	2016	2015
AO Normark	0,6	0,9	2,8	3,2
Muut määräysvallattomien omistajien osuudet	0,3	0,5	5,8	5,3
YHTEENSÄ	1,0	1,4	8,6	8,5

Lyhennetty tuloslaskelma, tase ja rahavirtalaskelma

AO Normark

MILJ. EUR	2016	2015
Liikevaihto	14,9	17,5
Ostot ja muut kulut	-13,4	-15,0
Poistot	-0,1	-0,1
Korkotuotot ja -kulut	-0,3	-0,6
Tilikauden tulos	1,2	1,8
Pitkäaikaiset varat	0,3	0,3
Lyhytaikaiset varat	10,2	9,0
Pitkäaikaiset velat	0,3	0,3
Lyhytaikaiset velat	4,5	2,6
Oma pääoma	5,7	6,4
Liiketoiminnan rahavirta	2,5	2,0
Investointien rahavirta	0,0	-0,1
Rahoituksen rahavirta	-1,8	-2,9

15 MYYTÄVISSÄ OLEVAT RAHOITUSVARAT

MILJ. EUR	2016	2015
Kirjanpitoarvo 1.1.	0,3	0,3
Vähennykset		0,0
Kurssierot	0,0	0,0
KIRJANPITOARVO 31.12.	0,3	0,3

Myytäviissä olevat rahoitusvarat koostuvat listaamattomista osakkeista, joista merkittävin on As Oy Tahkon Eagle.

16 SAAMISET

MILJ. EUR	2016	2015
Pitkäaikaiset saamiset		
Korolliset		
Lainasaamiset	0,0	0,9
Johdannaiset		1,9
Muut korolliset saamiset	0,0	0,0
Korottomat		
Myyntisaamiset	0,1	0,4
Johdannaiset		0,2
Muut saamiset	0,1	0,2
Lyhytaikaiset saamiset		
Korolliset		
Lainasaamiset	0,9	1,0
Korottomat		
Myyntisaamiset	46,3	46,7
Johdannaiset	0,8	1,7
Arvonlisäverosaamiset	1,6	2,3
Muut siirtosaamiset	2,6	2,5
Muut saamiset	2,0	2,3
YHTEENSÄ	54,4	60,0

Rahoitusvarojen käyvät arvot on esitetty liitetiedossa 23. Pitkäaikaisten lainasaamisten keskikorko oli 6,00 % (2015: 5,03 %). Lyhytaikaisten lainasaamisten keskikorko oli 4,00 % (2015: 3,90 %).

KIRJATUT ARVONALENTUMISVARAUKSET MYYNTISAAMISISTA

MILJ. EUR	2016	2015
Arvonalentumiset myyntisaamisista 1.1.	2,2	2,5
Lisäykset	0,9	0,6
Vähennykset	-0,2	-0,7
Saadut suoritukset	-0,3	-0,2
Kurssierot	0,0	0,0
ARVONALENTUMISET MYYNTISAAMISISTA 31.12.	2,7	2,2

Useimmissa tapauksissa arvonalentuminen tehdään yksilöidysti, kun on olemassa perusteltu näyttö (kuten myyntisaamisten merkittävä viivästyminen sekä epäonnistuneet perintätoimenpiteet tai asiakkaan tunnetuista talousvaikeuksista johtuva korkeampi todennäköisyys maksukyvyttömyydelle), ettei kaikkia saamia saada alkuperäisin ehdoin. Muista saamisista ei ole kirjattu arvonalentumisia.

17 VAIHTO-OMAISUUS

MILJ. EUR	2016	2015
Aineet ja tarvikkeet	13,4	15,0
Keskeneräiset tuotteet	11,8	11,3
Valmiit tuotteet	91,3	95,2
Nettorealisointivaraus	-14,2	-5,3
YHTEENSÄ	102,2	116,2

Nettorealisointivarausten muutoksesta 9,2 miljoonaa euroa liittyy uudelleenmääritettyyn varastonarvostukseen, joka on tehty konsernin strategiapäivityksen yhteydessä vuoden viimeisellä kvartaalilla.

18 RAHAVARAT

MILJ. EUR	2016	2015
Käteinen raha ja pankkitilit	33,8	11,2
Pankkitalletukset		0,2
YHTEENSÄ	33,8	11,4

19 OSAKEPÄÄOMA JA OMAN PÄÄOMAN RAHASTOT

MILJ. EUR	2016	2015
Osakepääoma 1.1.	3,6	3,6
OSAKEPÄÄOMA 31.12.	3,6	3,6
Ylikurssirahasto 1.1.	16,7	16,7
YLIKURSSIRAHASTO 31.12.	16,7	16,7
Suojausrahasto 1.1.	-0,7	-1,1
Rahavirran suojaukset, kirjattu suojausrahastoon	0,1	-0,3
Rahavirran suojaukset, luokittelun muutokset tuloslaskelmaan	0,4	0,7
SUOJAUSRAHASTO 31.12.	-0,2	-0,7
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.	4,9	4,9
SIJOITETUN VAPAAN OMAN PÄÄOMAN RAHASTO 31.12.	4,9	4,9

OSAKKEET JA OSAKEPÄÄOMA

KPL	2016	2015
Osakkeiden lukumäärä 1.1.	39 000 000	39 000 000
OSAKKEIDEN LUKUMÄÄRÄ 31.12.	39 000 000	39 000 000
Omat osakkeet 1.1.	639 671	606 807
Omien osakkeiden hankinta	37 537	32 864
OMAT OSAKKEET 31.12.	677 208	639 671

Yhtiön maksettu ja kaupparekisteriin merkitty osakepääoma 31.12.2016 oli 3,6 milj. euroa ja osakemäärä 39 000 000. Lisätietoa osakkeista ja osakepääomasta on esitetty osiossa Osakkeet ja osakkeenomistajat.

OMAN PÄÄOMAN RAHASTOT

Ylikurssirahasto sisältää vanhan osakeyhtiölain aikana tehtyjen osakemerkintöjen yhteydessä syntyneen preemion. Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto sisältää osakkeiden merkintähinnan siltä osin, kun sitä ei nimenomaisen päätöksen mukaan merkitä osakepääomaan, sekä muut oman pääoman luonteiset sijoitukset.

Muuntoerot sisältävät ulkomaisten yksikköjen tilinpäätösten muuntamisesta syntyneet kurssierot ja kurssierot sellaisista monetaarisista eristä, jotka ovat osa nettosijoitusta ulkomaiseen yksikköön. Suojausrahasto sisältää rahavirran suojaukseen käytettävien johdannaisinstrumenttien käypien arvojen muutokset.

OSINGOT

Vuodelta 2015 jaettu osinko oli 0,15 euroa osakkeelta, yhteensä 5,7 milj. euroa. Tulevassa yhtiökokouksessa 30.3.2017 esitetään maksettavaksi osinkoa 0,10 euroa osaketta kohden maksettavaksi kahdessa samansuuruisessa erässä, yhteensä 3,8 milj. euroa. Ehdotettua osinkoa ei ole kirjattu osinkovelaksi vuoden 2016 tilinpäätöksessä.

HALLITUKSEN VALTUUTUKSET

Tietoja hallituksen valtuutuksista ja omista osakkeista on esitetty osiossa Osakkeet ja osakkeenomistajat.

20 TYÖSUHDE-ETUUKSISTA JOHTUVAT VELVOITTEET

Konsernilla on pääosin maksupohjaisia eläkejärjestelyitä. Konsernissa on etuuspohjaisia eläkejärjestelyitä Ranskassa sekä eräissä muiden maiden ryhmään kuuluviissa maissa. Muiden maiden järjestelyt eivät ole kokonaisuuden kannalta olennaisia. Eläke-etuuden suuruus eläkkeellejäämishetkellä määritetään palkan ja työssäolovuosien perusteella. Kaikki vastuut ovat rahastoimattomia. Konsernilla ei ole vastuita muista työsuhteen päättymisen jälkeisistä etuuksista. Konsernin kotimaisten yhtiöiden henkilöstön eläketurva on järjestetty TYEL-vakuutuksella eläkevakuutusyhtiössä. Työsuhde-etuuksista johtuvat velvoitteet sisältävät myös Ranskan sekä eräiden muiden maiden ryhmään kuuluvien maiden työntekijöille maksettavan pitkäaikaisen voitto-osuuden.

KULUT TULOSLASKELMASSA

MILJ. EUR	2016	2015
Tilikauden työsuorituksen perustuvat menot	-0,3	-0,2
Korkomenot	0,0	0,0
YHTEENSÄ	-0,3	-0,3

VELVOITTEET TASEESSA

MILJ. EUR	2016	2015
Muu Eurooppa	2,1	2,1
Muut maat	0,1	0,2
RAHASTOIMATTOMIEN VELVOITTEIDEN NYKYARVO	2,2	2,3

TASEEN TÄSMÄYTY

MILJ. EUR	2016	2015
Velvoitteet 1.1.	2,3	2,3
Tilikauden työsuorituksen perustuvat menot	0,3	0,2
Korkomenot	0,0	0,0
Vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot		
Väestötilastollisten oletusten muutoksista	0,0	
Taloudellisten oletusten muutoksista	0,1	-0,1
Kokemuserusteisten oletusten muutoksista	-0,3	0,0
Järjestelyn supistamisen tai velvoitteen täyttämisen vaikutukset	-0,2	-0,2
Kurssierot	0,0	0,0
VELVOITTEET 31.12.	2,2	2,3

Seuraava taulukko sisältää eläkevelvoitteesta tulevana vuosina suoritettavien maksujen odotetun ikäjakauman.

MILJ. EUR	2016	2015
Vuoden sisällä	0,1	0,1
1–5 vuotta	0,2	0,2
5–10 vuotta	0,5	0,5
Yli 10 vuotta	1,5	1,5
YHTEENSÄ	2,2	2,3

OLETTAMUKSET

Muu Eurooppa	2016	2015
%		
Diskonttokorko	1,5	2,0
Palkkatason nousu	2,6	2,6
Vuotuinen inflaatio	1,5	2,0
Muut maat		
%		
Diskonttokorko	4,0	4,0
Palkkatason nousu	7,0	7,0

Merkittävimmät vakuutusmatemaattiset oletukset ovat diskonttokorko ja palkkatason nousu. Olettamuksissa tapahtuvilla muutoksilla ei ole kokonaisuuden kannalta olennaista vaikutusta velvoitteiden nykyarvoon.

Konserni ennakoii, että se tulee maksamaan 0,1 milj. euroa etuuspohjaisiin eläkejärjestelyihin liittyen vuonna 2017.

21 VARAUKSET

MILJ. EUR	2016	2015
Uudelleenjärjestelyvaraukset		
Varaukset 1.1.		0,5
Lisäykset		
Käytetyt varaukset		-0,5
VARAUKSET 31.12.		
Muut varaukset		
Varaukset 1.1.	0,0	0,1
Lisäykset	0,1	0,0
Käytetyt varaukset	0,0	-0,2
Kurssierot		0,0
VARAUKSET 31.12.	0,1	0,0
Pitkäaikaiset	0,0	
Lyhytaikaiset	0,0	0,0
VARAUKSET YHTEENSÄ	0,1	0,0

22 RAHOITUSRISKIEN HALLINTA JA JOHDANNAISSOPIMUKSET

Konsernin rahoitusriskien hallinnan ensisijainen tavoite on vähentää rahoitusmarkkinoiden hintavaihteluiden ja muiden epävarmuustekijöiden vaikutusta konsernin tulokseen, kassavirtaan ja taseeseen sekä ylläpitää riittävää maksuvalmiutta. Konsernin hallitus on hyväksynyt konsernin riskienhallinnan periaatteet ja konsernin toimitusjohtaja vastaa yhdessä konsernin talousjohdon kanssa rahoitusriskien hallinnan kehittämisestä ja toteuttamisesta.

Konserni jatkoi vuoden 2016 aikana riskienhallintaprosessinsa kehittämistä. Konsernin riskienhallintaorganisaatio seuraa rahoitusriskejä säännöllisesti ja tekee tarvittavat päätökset rahoitusriskien hallinnoimiseksi. Konsernin riskienhallintaorganisaatio jatkoi valuuttakurssi-, korko-, likviditeetti- ja vastapuolen maksukyvyttömyysriskien säännöllistä seuranta ja hallinnoimista.

Rahoitusriskit jaetaan markkina-, luotto- ja maksukyvyttömyys- sekä likviditeettiriskeihin. Tässä liitetiedossa käsitellään myös konsernin pääomarakenteen hallintaa.

MARKKINARISKIT

Konsernin markkinariskit aiheutuvat pääsääntöisesti valuuttakursseissa ja markkinakorkotasossa tapahtuvista muutoksista. Näillä muutoksilla voi olla huomattava vaikutus konsernin tuottoihin, kassavirtoihin ja taseeseen. Konserni altistuu myös tiettyjen hyödykemarkkinoilla hinnoiteltujen raaka-aineiden, lähinnä metallien ja muovien, markkinahintojen vaihtelulle.

1. Valuuttariski

Valuuttariskillä tarkoitetaan valuuttamääräisen erän käyvän arvon tai siitä johtuvien tulevien kassavirtojen vaihtelua, joka aiheutuu valuuttakursseissa tapahtuvista muutoksista. Konserni altistuu valuuttariskille lähinnä operatiivisen toimintansa kautta, kun tuotto tai kulu määräytyy ulkomaan rahan määräisenä, rahoituksen kautta, kun velka on ulkomaan rahan määräistä, sekä konsernin ulkomaisiin yksikköihin tekemien nettosijoitusten kautta.

Konsernin valuuttariskin hallinnoimisesta vastaa liiketoimintayksiköt sekä konsernin riskienhallintaorganisaatio konsernin hallituksen hyväksymän valuuttariskin hallintapolitiikan mukaisesti.

Transaktioriski

Transaktioriski syntyy, kun liiketoimintayksiköllä on muissa kuin sen toimintavaltuutuksessa tapahtuvia joko kaupallisia tai rahoitukseen liittyviä transaktioita ja kun niistä aiheutuvat tulevat ja lähtevät kassavirrat eivät tapahdu samanaikaisesti tai saman määräisinä.

Johtuen ulkomaanrahan määräisistä myynneistä ja ostoista sekä liiketoiminnasta useilla eri lainsäädäntöalueilla konsernilla on ulkomaanrahan määräisiä saatavia ja velkoja, jotka altistuvat valuuttakurssien muutoksille. Eri valuutoissa syntyvät tuotot ja kulut nettottavat osittain toisensa muodostaen tällä tavoin tehokkaan, luonnollisen suojauksen. Jäljelle jäävä arvioitu tulevien 12-15 kuukauden nettopositio suojataan systemaattisesti käyttämällä johdannaisinstrumentteja. Valuuttakurssivoitot ja -tappiot kirjataan tuloslaskelmaan joko liikevoiton ylä- tai alapuolelle riippuen siitä, aiheutuvatko ne ostoista ja myynneistä vai rahoituseristä.

Konsernilla on myös sellaisia ulkomaanrahan määräisiä sisäisiä lainoja, jotka altistavat konsernin valuuttariskille, joka ei täysin eliminoitu konsolidoitaessa. Konsernin sisäisistä lainoista

aiheutuvan valuuttariskin suojaamiseksi osa konsernin ulkoisesta rahoituksesta on ulkomaanrahan määräistä. Riippuen siitä, onko lainat luokiteltu ulkomaisiin yksikköihin tehdyiksi nettosijoituksiksi vai lainasaataviksi, niistä aiheutuvat valuuttakurssivoitot ja -tappiot kirjataan joko laajaan tulokseen tai tuloslaskelmaan.

Liiketoimintayksiköt vastaavat ulkomaanrahan määräisten kassavirtojen ennustamisesta ja tekevät valuuttasuojauksia koskevat transaktionsa pääsääntöisesti konsernin emoyhtiön kanssa. Konsernin riskienhallintaorganisaatio vastaa konsernin konsolidoidun valuuttariskiposition hallinnasta ja tekee tarvittaessa johdannaistransaktioita konsernin ulkopuolisten vastapuolten kanssa.

Suojaamistarkoituksessa tehtyjen johdannaisoppimusten juoksuajaksi on pääsääntöisesti lyhyt ja ne käsittävät termiinisopimuksia, optioita ja strukturoituja instrumentteja. Koska konserni ei sovelle valuuttajohdannaisiin suojauslaskentaa, johdannaisoppimusten käypien arvojen muutoksista aiheutuva tulosvaikutus kohdistuu joko osittain tai kokonaan eri tilikaudelle, kuin suojaetuista kassavirroista aiheutuvat voitot ja tappiot.

Tilikaudella 2016 operatiivisesti suojaavista valuuttajohdannaisista aiheutui 0,3 milj. euron tulosvaikutus (2015: 2,0 milj. euroa). Valuuttajohdannaisien käyvät arvot ja nimellisarvot on esitetty osiossa 4. Johdannaisoppimukset.

Alla on esitetty tilikausien 2016 ja 2015 lopussa rahoitusinstrumenteista aiheutuva valuuttapositio keskeisten valuuttojen osalta:

Transaktioriskipositio

2016

MILJ. EUR	USD	JPY	RUB	SEK
Transaktioriski ja valuuttasuojat				
Transaktiopositio	-15,3	-6,6	2,5	-0,5
Valuuttajohdannaiset ¹⁾	8,8	1,8	-5,2	-2,1

2015

MILJ. EUR	USD	JPY	RUB	SEK
Transaktioriski ja valuuttasuojat				
Transaktiopositio	-27,8	-4,7	0,3	1,0
Valuuttajohdannaiset ¹⁾	10,5	1,7	-3,7	-2,8

¹⁾ Valuuttajohdannaisilla suojataan transaktioriskien lisäksi myös translaatoriskejä, jolloin johdannaisia ja transaktioriskejä ei voi netottaa nettopositiksi.

Translaatoriski

Konserni altistuu translaatoriskille sellaisten ulkomaisiin yksikköihin tekemiensä sijoitusten, sekä yhteisyritys- ja osakkuusyhtiösijoitusten kautta, joissa oma pääoma on ulkomaanrahan määräinen. Merkittävimmät ulkomaanrahan määräiset nettosijoitukset ovat USD, HKD, IDR, CAD ja RUB -määräisiä ja ne muodostavat noin 84 % translaatoriskistä. Valuuttakurssien muutoksista aiheutuva vaikutus esitetään konsernitilinpäätöksessä osassa pääomassa muuntoerona.

Konsernin riskienhallintaorganisaatio seuraa säännöllisesti ulkomaanrahan määräisten nettosijoitusten määriä ja tekee tarvittaessa suojaavia transaktioita konsernin omaan pääomaan kohdistuvan volatiliiteetin pienentämiseksi. Tilikaudella 2016 konserni ei suojannut omaan pääomaan kohdistuvaa translaatoriskiä.

Konsernin tytäryhtiöiden ja osakkuusyhtiöiden ulkomaanrahan määräinen oma pääoma ilman tilikauden tulosta oli 194,0 milj. euroa 31.12.2016 (2015: 142,4 milj. euroa). Alla olevassa taulukossa on esitetty yhteenveto translaatiopositioista:

Konsernin translaatiopositio	2016		2015	
	MILJ. EUR	NETTO- INVESTOINNIT	MILJ. EUR	NETTO- INVESTOINNIT
USD		99,0		48,5
HKD		33,4		34,1
IDR		17,8		15,7
CAD		7,2		7,2
RUB		5,6		5,4
YHTEENSÄ		162,9		110,9

Herkkyyshanalyysi

Herkkyyshanalyysi perustuu seuraaviin oletuksiin ja tekijöihin:

- Herkkyyshanalyysi perustuu yksittäisen analysoitavan valuutan arvonmuutoksen vaikutukseen olettaen muiden tekijöiden (ml. muiden valuuttojen arvot) pysyvän muuttumattomina. Valuuttojen välillä mahdollisesti vallitsevia kytköksiä ei ole huomioitu.
- Muutos lasketaan suhteessa tilinpäätöspäivänä vallinneisiin tuloslaskelma- ja tasekursseihin.
- Analyysi sisältää analysoitavassa valuutassa 1.1.-31.12. tehtyjen tuloslaskelmatransaktioiden vaikutuksen yhtiöissä, joiden toiminnallinen valuutta poikkeaa analysoitavasta valuutasta (ns. transaktiovaikutus), sekä yhtiöissä joiden toiminnallinen valuutta vastaa analysoitavaa valuuttaa (ns. translaatiovaikutus). Analyysissä on huomioitu 31.12. voimassa olleet valuuttasuojaukset. Tuloslaskelmatransaktioiden analyysissä konsernin sisäiset analysoitavassa valuutassa tapahtuvat transaktiot netottuvat pois.
- Herkkyyshanalyysi pitää sisällään analysoitavassa valuutassa raportoitavien tytäryhtiöiden 31.12. oman pääoman translaation vaikutuksen.

Konsernin transaktioriskien herkkyyshanalyysi

Merkittävimpien vierasvaluuttojen 10 % heikentymisen (suhteessa euroon) vaikutus euroissa:

2016

MILJ. EUR	USD	RUB	IDR	SEK	CAD
Liikevoitto	0,9	-0,6	0,9	-0,5	0,0
Oma pääoma ²⁾	-9,9	-0,6	-1,8	-0,4	-0,7

2015

MILJ. EUR	USD	RUB	IDR	SEK	CAD
Liikevoitto	0,4	-1,1	0,8	-1,1	-0,6
Oma pääoma ²⁾	-4,8	-0,5	-1,6	-0,1	-0,7

²⁾ Ei sisällä tilikauden voiton vaikutusta.

2. Korkoriski

Korkoriskillä tarkoitetaan tulevien kassavirtojen ja käypien arvojen vaihtelua, joka aiheutuu markkinakorkotasossa tapahtuvista muutoksista. Konserni altistuu markkinakorkotasosta aiheutuvalle riskille lähinnä pitkäaikaisten vaihtuvakorkoisten velkasitoumustensa kautta. Konsernin korollisten rahoitusvelkojen korkokauden pituus on pääsääntöisesti alle vuosi.

Konsernin rahoitus, ja tämän seurauksena myös korkoriskin hallinta, on järjestetty keskitetysti konsernin emoyhtiön toimesta. Konsernin riskienhallintaorganisaatio analysoi keskitetysti korkoriskiä, kattaen sekä rahavirran että käyvän arvon riskin, ja vastaa myös tarvittavista toimenpiteistä konsernin riskiposition muuttamiseksi. Tällaisia toimenpiteitä ovat ulkoisen lainasalkun valuuttajakauman muuttaminen, valinta eri rahoituslähteiden välillä, korkojen duraation muuttaminen sekä johdannaisinstrumenttien tekeminen.

Suojaamistarkoituksessa käytettävät johdannaisinstrumentit käsittävät koronvaihtosopimukset, joissa konserni maksaa kiinteää korkoa ja saa vaihtuvaa korkoa. 31.12.2016 osa konsernin koronvaihtosopimuksista oli määritetty suojausinstrumenteiksi IAS 39:n mukaisesti rahavirran suojaussuhteisiin. Koronvaihtosopimusten käyvät arvot ja nimellispääomat on esitetty osiossa 4. Johdannaisinstrumentit.

Korkoriskien herkkyyshanalyysi

Seuraavassa taulukossa on esitetty vaihtuvakorkoisten velkojen ja koronvaihtosopimusten vaikutus tilikauden voittoon ja omaan pääomaan jos korko nousee yhden prosenttiyksikön. Herkkyyshanalyysi perustuu seuraaviin oletuksiin ja tekijöihin:

- Muiden muuttujien, erityisesti valuuttakurssien, oletetaan pysyvän muuttumattomina.
- Herkkyyshanalyysi tehdään suhteessa 31.12. sovellettuihin korkoihin.
- Herkkyyshanalyysi pitää sisällään 31.12. voimassa olleet vaihtuvakorkoiset velat sekä koronvaihtosopimukset.

MILJ. EUR	2016		2015	
	TILIKAUDEN VOITTO	OMA PÄÄOMA ³⁾	TILIKAUDEN VOITTO	OMA PÄÄOMA ³⁾
Vaihtuvakorkoiset lainat	-0,4	0,4	-1,1	1,1

³⁾ Ei sisällä tilikauden voiton vaikutusta.

3. Muut markkinariskit

Konserni ostaa tiettyjä raaka-aineita, joiden hinta määräytyy globaaleilla rahoitusmarkkinoilla. Näihin kuuluvat hyödykemetallit kuten kupari, sinkki ja lyijy sekä tietyt muovit. Koska näiden ostojen arvo on vähäinen, hintariskin hallintaa koskevasta päätöksestä ja toimenpiteistä vastaa kukin tuotantoyksikkö paikallisesti. Konserni ei tällä hetkellä suojaa hyödykkeiden hintariskiä.

Konsernilla on vähäinen määrä sijoituksia myytävissä oleviin rahoitusvaroihin ja ne muodostuvat sijoituksista kiinteistöosakkeisiin ja muihin noteeraamattomiin osakkeisiin, joille ei ole saatavilla luotettavaa markkina-arvoa.

4. Johdannaiset

Konserni käyttää johdannaisinstrumentteja, kuten termiinisopimuksia, optioita, koronvaihtosopimuksia ja strukturoituja instrumentteja, hallinoidakseen korko- ja valuuttariskiä konsernin riskienhallintapolitiikan edellyttämällä tavalla.

Valuuttajohdannaisia, käsittäen termiinisopimukset, optiot ja strukturoidut instrumentit, käytetään vähentämään tuleviin kassavirtoihin liittyvää valuuttakurssimuutosten aiheuttamaa epävarmuutta. Sellaisten johdannaisinstrumenttien käyvät arvot, jotka eivät täytä IAS 39:n mukaisia suojausinstrumenttien kriteereitä, kirjataan sopimuksen luonteesta riippuen joko liiketoimin-

nan muihin kuluihin, jos suojauskohteena on operatiivinen liike-tapahtuma, tai rahoitustuottoihin ja kuluihin, jos suojauskohteena on monetaarinen liiketapahtuma. Koska suojauslaskentaa ei sovelleta, johdannaissopimusten käypien arvojen muutoksista aiheutuva tulosvaikutus kohdistuu joko osittain tai kokonaan eri tilikaudelle, kuin suojaetuista kassavirroista aiheutuvat voitot ja tappiot.

Korkojohdannaisia, käsittäen koronvaihtosopimukset, käytetään vähentämään tuloslaskelmaan kirjattavien korkokulujen vaihtelua ja muokkaamaan velkasalkun duraatiota. Osa korkojohdannaisista on määritetty suojausinstrumenteiksi sekä rahavirran että käyvän arvon suojauksiin ja niiden kirjanpitokäsittely vastaa edellä mainittua luokittelua, riippuen siitä sovelletaanko suojauslaskentaa.

Rahavirran suojaukset

Rahavirran suojaukseen määritettyjen ehdot täyttävien johdannaissopimusten käypien arvojen muutosten tehokas osuus merkitään laajaan tuloslaskelmaan. Mahdollinen tehottomuus kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan rahoitustuottoihin ja -kuluihin. Laajaan tulokseen kertynyt määrä siirretään luokittelun muutoksena tilikauden tulokseen vastaavilla kausilla kuin suojauskohteesta aiheutuu tulosvaikutuksia. Vaihtuvakorkoisten velkojen korkoriskiä suojaavien johdannaisten korot kirjataan tuloslaskelman rahoitustuottoihin ja -kuluihin.

Tilikaudella 2016 tuloslaskelman rahoitustuottoihin ja -kuluihin on kirjattu koronvaihtosopimusten tehottomista johdannaissopimuksesta 0,0 milj. euroa (2015: -0,1 milj. euroa). Suojaussuhteiden tehokkuutta arvioidaan kuukausitasolla.

Seuraavissa taulukoissa on esitetty konsernin johdannaissopimusten nimellisarvot ja käyvät arvot per 31.12.2016.

MILJ. EUR	2016		2015	
	NIMELLIS-ARVO	KÄYPÄ ARVO	NIMELLIS-ARVO	KÄYPÄ ARVO
Rahavirran suojaukseen määritellyt johdannaissopimukset				
Koronvaihtosopimukset, alle 12kk	27,5	-0,1		
Koronvaihtosopimukset, 1–5 vuotta	16,7	-0,1	58,9	-0,4
YHTEENSÄ	44,1	-0,2	58,9	-0,4
Rahavirran ja käyvän arvon suojaukseen määritellyt johdannaissopimukset				
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset, alle 12kk	15,0	-0,7		
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset, 1–5 vuotta			15,0	1,3
YHTEENSÄ	15,0	-0,7	15,0	1,3
Ilman suojauslaskentaa olevat johdannaissopimukset				
Koronvaihtosopimukset, alle 12kk	20,0	-0,2		
Koronvaihtosopimukset, 1–5 vuotta	16,0	0,0	20,0	-0,4
Valuuttajohdannaiset, alle 12kk	52,2	0,1	70,9	1,6
YHTEENSÄ	88,2	-0,1	90,9	1,2

LIKVIDITEETTIRISKI

Likviditeettiriski on määritetty riskiksi siitä että tilanteessa, jossa olemassa oleva velka joudutaan uudelleen rahoittamaan tai liiketoiminnan kannattavuuden heiketessä odottamattomasti liiketoimintaa joudutaan rahoittamaan, konserni ajautuu likvidien varojen puutteessa rahoitusvaikeuksiin tai joutuu maksamaan rahoituksesta poikkeuksellisen korkean kustannuksen. Transaktioperusteisella likviditeettiriskillä tarkoitetaan tilannetta, jossa konserni joutuu toteuttamaan rahoitusta koskevan transaktion alle käyvän markkina-arvon tai tilannetta, jossa haluttua transaktiota ei pystytä toteuttamaan lainkaan tietyllä ajanjaksolla.

Likviditeettiriskin hallinnan tavoitteena on ylläpitää riittävä likvidien varojen määrä ja saatavuus riittävällä nopeudella arvoa vaarantamatta ja että rahoitusvaikeudet pystytään välttämään kaikissa tilanteissa.

Konsernin kassavirran kausiluonteisuus on yleensä melko ennustettavissa ja konsernin rahoitusorganisaatio seuraa konsernin maksuvalmiutta konsernitiijärjestelmän ja säännöllisen rahavirta- ja likviditeettiraportoinnin avulla.

Konsernin korollinen rahoitus on järjestetty pääsääntöisesti keskitetysti konsernin rahoitusorganisaation toimesta. Konserni pyrkii vähentämään likviditeetti- ja jälleenrahoitusriskiä tasapainottamalla lainojen maturiteettijakaumaa sekä ylläpitämällä riittävän määrän luottolimiittejä. Konsernilla on käytössä 80 milj. euron kotimainen yritystodistusohjelma, jota käytetään yhdessä konsernin luottolimiittien kanssa tasapainottamaan konsernin kassavirran kausiluonteisuutta. Liikkeeseenlaskettavien yritystodistusten määrästä ja juoksuajasta päättää konsernin rahoitusorganisaatio perustuen ennustettuihin kassavirtoihin, yritystodistusmarkkinan tilanteeseen ja vallitsevaan korkotasoon. Yritystodistusten uusiminen niiden erääntyessä muodostaa likviditeettiriskin, jota hallitaan ylläpitämällä eräpäivinä riittävä määrä muita likviditeettireservejä. Tilikaudella 2016 konserni käytti yritystodistusohjelmaa aktiivisesti osana konsernin rahoitusta ja sai tältä markkinalta kilpailukykyisesti hinnoiteltua velkarahoitusta.

Konsernin pankkilainasopimukset sisältävät tavanomaiset kovenantit koskien velkaantumisasetetta ja korollisten nettovelkojen suhdetta EBITDA:n (liikevoitto ennen poistoja ja arvonalentumisia). Hallitus ja konsernin johto seuraavat kovenanttiehtojen täyttymistä kuukausitasolla. Konserni on neuvotellut rahoittajiensa kanssa tilapäisesti korkeammasta kovenanttintunnuksluvusta nettovelan ja käyttökattteen suhteesta vuoden 2016 lopussa. Konserni olettaa täyttävänsä kovenanttiehdot myös vuoden 2017 ensimmäisellä kvartaalilla.

Alla on esitetty konsernin käyttämättömät luottolimiitit. Lisäksi kotimaisen yritystodistusohjelman käyttämätön osa 31.12.2016 oli 20,0 milj. euroa (2015: 33,0 milj. euroa).

Käyttämättömät sitovat luottolimiittisopimukset

MILJ. EUR	2016	2015
Tililuottolimiitit, erääntyvät vuoden sisällä	20,4	24,1
Valmiusluottojärjestelyt, erääntyvät yli vuoden päästä	59,9	79,9
YHTEENSÄ	80,3	104,0

Konsernin rahoitusvelkojen erääntymisajat

Alla on esitetty konsernin rahoitusvelkojen sopimukseen perustuvat rahavirrat, sisältäen mahdolliset korkomaksut.

2016

MILJ. EUR	KIRJANPITO- ARVO	RAHOITUS- VELKOJA ⁴⁾	SOPIMUKSEEN PERUSTUVAT RAHAVIRRAT	2017	2018	2019	2020	2021 ETEENPÄIN	YHTEENSÄ
Korolliset velat									
Lainat rahoituslaitoksilta	70,3	70,3	73,8	30,2	6,7	26,7	5,2	5,1	73,8
Yritystodistusohjelma	60,0	60,0	60,0	60,0					60,0
Rahoitusleasing	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		0,0
Korottomat velat									
Ostovelat ja muut korottomat velat	35,4	15,0	15,0	15,0					15,0
Johdannaisvelat ja -saamiset									
Korko- ja valuuttajohdannaiset - suojauslaskennassa	0,9	0,9	1,0	0,9	0,0	0,0			1,0
Korkojohdannaiset - ei suojauslaskennassa	0,2	0,2	0,3	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3
Valuuttajohdannaiset - ei suojauslaskennassa	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1					-0,1
YHTEENSÄ	166,7	146,3	150,1	106,3	6,8	26,7	5,2	5,1	150,1

2015

MILJ. EUR	KIRJANPITO- ARVO	RAHOITUS- VELKOJA ⁴⁾	SOPIMUKSEEN PERUSTUVAT RAHAVIRRAT	2016	2017	2018	2019	2020 ETEENPÄIN	YHTEENSÄ
Korolliset velat									
Lainat rahoituslaitoksilta	76,3	76,3	79,8	19,2	27,1	17,4	16,2		79,8
Yritystodistusohjelma	47,0	47,0	47,0	47,0					47,0
Rahoitusleasing	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Korottomat velat									
Ostovelat ja muut korottomat velat	34,7	16,6	16,6	16,6					16,6
Johdannaisvelat ja -saamiset									
Korko- ja valuuttajohdannaiset - suojauslaskennassa	-0,9	-0,9	-0,7	0,6	-1,2	0,0	0,0		-0,7
Korkojohdannaiset - ei suojauslaskennassa	0,4	0,4	0,4	0,2	0,2				0,4
Valuuttajohdannaiset - ei suojauslaskennassa	-1,6	-1,6	-1,6	-1,6					-1,6
YHTEENSÄ	156,0	137,8	141,6	82,0	26,1	17,4	16,2	0,0	141,6

⁴⁾ Määrä kirjanpitoarvoista, jotka luokitellaan IAS 39:n mukaisiksi rahoitusveloiksi.

LUOTTO- JA MAKSUKYVYTTÖMYYSRISKI

Luottoriski on riski siitä, että vastapuoli ei suoriudu rahoitusinstrumentista tai asiakassopimuksesta johtuvista velvoitteistaan ja aiheuttaa tällä tavoin rahoituseristä johtuvan tappion. Konserni altistuu luottoriskille sekä liiketoiminnasta johtuvien tapahtumien (pääsääntöisesti myyntisaamiset) että rahoitustoiminnoista johtuvien tapahtumien kautta. Rahoitustoiminnoista johtuvat tapahtumat sisältävät talletukset pankeissa ja muissa rahoituslaitoksissa, valuuttamääräiset liiketapahtumat ja muut rahoitusinstrumentteja koskevat sopimukset. Luottoriskin enimmäismäärä rajoittuu konsernitaseessa esitettyyn rahoitusvarojen kirjanpitoarvoon. Rahoitusvarojen kirjanpitoarvot on esitetty liitetiedossa 23.

Konserni seuraa aktiivisesti asiakkaista ja muista vastapuolista aiheutuvaa luotto- ja maksukyvyttömyysriskiä. Konsernin

luotto- ja maksukyvyttömyysriskissä ei tapahtunut olennaisia muutoksia kuluneella tilikaudella. Konsernin erääntyneiden myyntisaamisten osuus pysyi lähes samana kuin tilikaudella 2015. Myyntisaamisista kirjaton luottotappiovarauksen määrä kasvoi 0,5 milj. euroa tilikaudesta 2015.

Liiketoiminnasta aiheutuva luottoriski

Konsernin myyntisaamiset koostuvat saatavista suurelta määrältä asiakkaita maailmanlaajuisesti, eivätkä ne sisällä olennaisia asiakaskohtaisia tai maantieteellisiä riskikeskittymiä.

Luottoriskin hallinta on kunkin operatiivisen liiketoimintayksikön vastuulla. Ennen luotonantoa uudelle asiakkaalle asiakkaan tausta tarkistetaan. Käteiskauppaa, ennakkomaksuja ja rembursseja käytetään sekä uusien että olemassa olevien

asiakkaiden kanssa. Kukin liiketoimintayksikkö vastaa luotto-rajojen määrittämisestä ja luotollisten asiakkaiden taloudellisen tilanteen seuraamisesta. Asiakkaiden maksukäyttäytymistä seurataan säännöllisesti ja maksuviiveistä voi seurata maksumuutoksia, toimitusten keskeyttäminen, vaatimus ennakkomaksusta koskien tulevia toimituksia ja lopulta saamisten perintä oikeusteitse. Merkittävässä tapauksissa liiketoimintayksiköt neuvottelevat konsernin talousjohdon kanssa ennen lopullista päätöksentekoa. Poikkeustilanteissa maksuehtoihin voidaan neuvotella muutoksia.

Konserni kirjaa myyntisaamiin arvonalentumisen kun sillä on olemassa objektiivista näyttöä siitä, että konserni ei tule saamaan kaikkia alkuperäisen sopimuksen ehtojen mukaisia saataviaan. Velallisen merkittävät taloudelliset vaikeudet, todennäköisyys velallisen konkurssista tai taloudellisesta uudelleenjärjestelystä sekä kyvyttömyys suorittaa maksuja antavat viitteitä siitä, että myyntisaaminen on arvoltaan alentunut. Eräpäivän ylittäneisiin myyntisaamiin ei kirjata arvonalentumista silloin kun asiakasta voidaan pitää vakavaraisena. Arvonalentumistarkastelu ja arvonalentumisten kirjaaminen tehdään tapauskohtaisesti paikallisesti kussakin liiketoimintayksikössä.

Myyntisaamiin kohdistuvasta luottotappiovarauksesta on esitetty lisätietoja liitetiedossa 16.

Alla olevassa taulukossa on esitetty ikäanalyysi erääntyneistä myyntisaamisista, joiden arvo ei ole alentunut.

Ikäanalyysi erääntyneistä myyntisaamisista, joista on tehty arvonalentumisvaraukset

MILJ. EUR	2016	2015
Erääntymättömät	37,5	36,7
Erääntyneet		
Alle 1 kuukautta	3,3	4,3
1-3 kuukautta	3,2	3,1
3-6 kuukautta	1,4	1,4
Yli 6 kuukautta	1,1	1,5
YHTEENSÄ	46,4	47,0

Rahoitusinstrumenteista aiheutuva luottoriski

Rahoitusinstrumentit sisältävät riskielementin, joka syntyy vastapuolten luottokelpoisuuden muutoksesta johtuvasta vaikutuksesta instrumentin käypään arvoon tai luottotappiosta, joka syntyy kun vastapuoli ei suoriudu sopimusperusteisista velvoitteistaan. Tätä riskiä mitataan ja seurataan keskitetysti konsernin riskienhallintaorganisaation toimesta.

Rahoitustoiminnoista johtuvaa luottoriskiä hallinnoidaan aktiivisesti rajoittamalla vastapuolten määrä riittävään määrään merkittäviä pankkeja ja rahoituslaitoksia, tarkkailemalla luottokelpoisuutta ja position suuruutta säännönmukaisesti sekä solmimalla tiettyjen vastapuolten kanssa vakuussopimuksia. Konserni pienentää luottoriskiä tekemällä rahoitusinstrumentteja koskevia transaktioita vain hyväksytyjen vastapuolten kanssa. Kaikilla merkittäville vastapuolilla on luottoluokitus, jonka minimitaso on BBB (S&P). Ulkomaisilla tytäryrityksillä saattaa olla pankkitilejä myös rahoituslaitoksissa, joilla ei ole luottoluokitusta. Paikallisiin rahoituslaitoksiin liittyvän luottoriskin pienentämiseksi ulkomaisten tytäryritysten on säännönmukaisesti

talletettava ylimääräiset rahavaransa konsernitileille.

Konsernin likviditeetin hallintaan liittyvät sijoitukset on tehty likvideihin instrumentteihin joiden luottoriski on pieni. Konsernilla ei esimerkiksi ole yritystodistussijoituksia.

PÄÄOMARAKENTEEN HALLINTA

Konsernin tavoitteena pääomarakenteen hallinnassa on varmistaa tehokas pääomarakenne, joka tukee konsernin liiketoimintaa ja maksimoi osakkeenomistajien sijoituksen arvoa.

Konserni hallinnoi pääomarakennetta ja muokkaa sitä ottaen huomioon taloudelliset olosuhteet ja strategian toteuttamisen asettamat vaatimukset. Ylläpitääkseen tai kehittääkseen pääomarakennettaan konserni voi muuttaa osingonjakokäytäntöä, palauttaa pääomaa osakkeenomistajille ostamalla takaisin osakkeitaan, laskea liikkeelle uusia osakkeita sekä/tai lisätä/lyhentää lainojaan.

Pääomarakenteen hallintaa varten konsernin tavoitteena on pitää:

1. Velkaantumisaste (netto) alle 150 %:ssa ja
2. korollisen nettovelan suhde EBITDA:an (rullaava 12 kuukautta) alle 3,8.

Hallitus arvioi konsernin pääomarakennetta säännöllisesti. Konsernilla ei ole muita ulkopuolisia pääomavaatimuksia kuin pankin asettamat kovenantit, jotka perustuvat samoihin tunnuslukuihin. Tarkempaa tietoa pankin asettamista kovenanteista ja niiden täyttymisestä on esitetty osiossa likviditeettiriski. Konserni on tilapäisesti ylittänyt korollisen nettovelan suhteen EBITDA:an, mutta konsernin tavoite on saavuttaa tämä tavoite vuoden 2017 aikana.

Konsernin pääoman hallintaa koskevat tavoitteet ja niiden saavuttaminen on esitetty alla olevassa taulukossa.

Tunnuslukujen laskentakaavat on esitetty sivulla 46.

	TAVOITETASO	2016	2015
Velkaantumisaste (netto) %	alle 150 %	70,6	77,3
Korollisen nettovelan suhde EBITDA:an*	alle 3,8	6,8	3,9

*EBITDA:an sisältyy 10,0 milj. euroa muita vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä. Nettovelan suhde EBITDA:an ilman muita vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä oli 4,0. Vaihtoehtoisten tunnuslukujen määritelmät on esitetty sivulla 46.

23 RAHOITUSVARAT JA -VELAT LUOKITTAIN SEKÄ KÄYVÄT ARVOT

MILJ. EUR	LIITE	2016			2015		
		KIRJAN- PITOARVO	RAHOITUSVAROJA JA -VELKOJA ¹⁾	RAHOITUSVAROJEN JA -VELKOJEN KÄYPÄ ARVO ¹⁾	KIRJAN- PITOARVO	RAHOITUSVAROJA JA -VELKOJA ¹⁾	RAHOITUSVAROJEN JA -VELKOJEN KÄYPÄ ARVO ¹⁾
RAHOITUSVARAT							
Lainat ja saamiset ²⁾							
Pitkäaikaiset rahoitusvarat							
	Lainasaamiset	16	0,0	0,0	0,9	0,9	0,9
	Muut korolliset saamiset	16	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Myyntisaamiset ja muut korottomat saamiset	16	0,3	0,1	0,5	0,4	0,4
Lyhytaikaiset rahoitusvarat							
	Rahavarat	18	33,8	33,8	11,4	11,4	11,4
	Lainasaamiset	16	0,9	0,9	1,0	1,0	1,0
	Myyntisaamiset ja muut korottomat saamiset	16	52,4	46,3	53,8	46,7	46,7
Myytävissä olevat rahoitusvarat							
	Myytävissä olevat sijoitukset	15	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat - kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät							
	Valuuttajohdannaiset - ei suojauslaskennassa	16, 22	0,8	0,8	1,8	1,8	1,8
Suojauslaskennan alaiset johdannaiset							
	Valuuttajohdannaiset - käyvän arvon suojauslaskennassa	16, 22			1,9	1,9	1,9
RAHOITUSVELAT							
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat - kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät							
	Korko- ja valuuttajohdannaiset - ei suojauslaskennassa	22, 25	0,9	0,9	0,6	0,6	0,6
Suojauslaskennan alaiset johdannaiset							
	Korkojohdannaiset - rahavirran suojauslaskennassa	22, 25	0,3	0,3	1,0	1,0	1,0
	Valuuttajohdannaiset - käyvän arvon suojauslaskennassa	22, 24	0,5	0,5			
Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat rahoitusvelat ²⁾							
Pitkäaikaiset rahoitusvelat							
	Lainat rahoituslaitoksilta	24	41,5	41,5	58,5	58,5	58,7
	Rahoitusleasing	24	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Muut korottomat velat	25	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Lyhytaikaiset rahoitusvelat							
	Lainat rahoituslaitoksilta	24	28,8	28,8	17,8	17,8	17,8
	Yritystodistusohjelma	24	60,0	60,0	47,0	47,0	47,0
	Rahoitusleasing	24	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Ostovelat ja muut korottomat velat	25	35,4	15,0	34,6	16,6	16,6

¹⁾ Määrä kirjanpitoarvoista, jotka luokitellaan IAS 39:n mukaisiksi rahoitusvaroiksi ja -veloiksi.

²⁾ Käyvän arvon hierarkian taso 2.

KÄYVÄN ARVON HIERARKIA KÄYPÄÄN ARVOON ARVOSTETUISTA RAHOITUSVAROISTA JA -VELOISTA

MILJ. EUR	YHTEENSÄ	TASO 1	TASO 2	2016		2015		
				TASO 3	YHTEENSÄ	TASO 1	TASO 2	TASO 3
KÄYPÄÄN ARVOON ARVOSTETUT VARAT								
Myytävissä olevat rahoitusvarat								
Myytävissä olevat sijoitukset	0,3			0,3	0,3			0,3
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat - kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät								
Valuuttajohdannaiset - ei suojauslaskennassa	0,8		0,8		1,8		1,8	
Suojauslaskennan alaiset johdannaiset								
Valuuttajohdannaiset - käyvän arvon suojauslaskennassa					1,9		1,9	
YHTEENSÄ	1,0		0,8	0,3	4,0		3,7	0,3
KÄYPÄÄN ARVOON ARVOSTETUT VELAT								
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat - kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät								
Korko- ja valuuttajohdannaiset - ei suojauslaskennassa	0,9		0,9		0,6		0,6	
Suojauslaskennan alaiset johdannaiset								
Korkojohdannaiset - rahavirran suojauslaskennassa	0,3		0,3		1,0		1,0	
Valuuttajohdannaiset - käyvän arvon suojauslaskennassa	0,5		0,5					
YHTEENSÄ	1,7		1,7		1,6		1,6	

KÄYVÄT ARVOT

Käyvän arvon hierarkian tasot

Hierarkian tason 1 rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot perustuvat samanlaisten instrumenttien noteerattuihin hintoihin toimivilla markkinoilla. Tällä hetkellä tason 1 rahoitusvaroja tai -velkoja ei ole.

Tason 2 rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot perustuvat merkittävilä osin muihin kuin noteerattuihin hintatietoihin. Nämä arvostuksessa käytetyt syöttötiedot pohjautuvat merkittävilä osin joko suoraan (ts. hintana) tai epäsuorasti (ts. hinnoista johdettuina) todennettaviin markkinatietoihin.

Tason 3 rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot perustuvat kyseistä omaisuus- tai velkaerää koskeviin muihin kuin todettavissa oleviin markkinaperusteisiin tietoihin, esimerkiksi johdon arvioihin ja niiden käyttöön yleisesti hyväksytyissä arvostusmalleissa.

Se käypien arvojen hierarkian taso, jolle tietty käypään arvoon arvostettu erä on kokonaisuudessaan luokiteltu, on määritetty koko kyseisen erän kannalta merkittävän, alimmalla tasolla olevan arvostustiedon perusteella. Tiedon merkittävyys on arvioitu kyseisen käypään arvoon arvostetun erän suhteen kokonaisuudessaan.

Päättäneen tilikauden aikana ei tapahtunut merkittäviä siirtoja käypien arvojen hierarkian tasojen välillä.

Myytävissä olevat sijoitukset

Myytävissä olevat sijoitukset koostuvat listaamattomista osakkeista ja osuuksista, jotka on kirjattu käypään arvoon. Ne listamattomat osakkeet, joiden käypää arvoa ei voida luotettavasti määrittää, on kirjattu hankintamenoa vähennettyinä mahdollisilla arvonalentumisilla.

Johdannaiset

Kaikki johdannaiset kirjataan käypään arvoon kaupantekopäivänä ja myöhemmin ne arvostetaan käypään arvoon jokaisena tilinpäätöspäivänä. Käyvän arvon määrittely perustuu noteerattuihin markkinahintoihin ja -kursseihin, kassavirtojen diskonttaukseen ja optoiden arvonmäärittäsmalleihin.

Rahoitusleasingsopimukset

Rahoitusleasingsopimusten käyvät arvot vastaavat niiden kirjanpitoarvoja. Rahoitusleasingsvelkojen käyvät arvot perustuvat diskontattuihin tuleviin rahavirtoihin. Diskonttokorkona on käytetty samanlaisten rahoitusleasingsopimusten vastaavaa korkoa.

Lyhytaikaiset rahoitusvarat ja -velat

Lyhyestä maturiteetista johtuen lyhytaikaisten rahoitusvarojen ja -velkojen käyvän arvon katsotaan vastaavan niiden kirjanpitoarvoa.

Pitkäaikaiset rahoitusvarat

Pitkäaikaisten rahoitusvarojen käyvät arvot perustuvat diskontattuihin tuleviin rahavirtoihin. Diskonttauskorkona on käytetty tilinpäätöspäivän markkinakorkoa.

Pitkäaikaiset korolliset velat

31.12.2016 pitkäaikaisista vaihtuvakorkoisista lainoista 23,3 % (2015: 27,8 %) oli sidottu yhden kuukauden euriboriin, liboriin tai vastaavaan ja loput maksimissaan kuuden kuukauden euriboriin, liboriin tai vastaavaan. Näin ollen pitkäaikaisten vaihtuvakorkoisten lainojen käyvän arvon katsotaan vastaavan niiden kirjanpitoarvoa. Osa pitkäaikaisista vaihtuvakorkoisista lainoista on suojattu erillisillä korkojohdannaissopimuksilla, joista on kerrottu liitetiedossa 22. Kiinteäkorkoisten lainojen käyvät arvot perustuvat diskontattuihin tuleviin rahavirtoihin. Diskonttauskorkona on käytetty tilinpäätöspäivän markkinakorkoa.

Pitkäaikaiset korottomat velat

Yrityshankintojen ja muiden hankintojen tulevaisuuden tapahtumiin perustuvat lisävastikkeet kirjataan käypään arvoon kaupantekopäivänä. Käyvän arvon määrittely perustuu diskontattuihin tuleviin rahavirtoihin.

24 KOROLLISET VELAT

MILJ. EUR	KESKIKORKO, 2016, % ¹⁾	2016	2015
Pitkäaikaiset korolliset velat			
Lainat rahoituslaitoksilta	2,56	41,5	58,5
Rahoitusleasing	6,33	0,0	0,0
Lyhytaikaiset korolliset velat			
Lainat rahoituslaitoksilta	3,55	3,4	2,4
Pikäaikaisten lainojen lyhytaikaiset osuudet	2,06	25,4	15,5
Yritystodistusohjelma	0,63	60,0	47,0
Rahoitusleasing	6,33	0,0	0,0
Johdannaiset		0,5	
YHTEENSÄ		130,8	123,4

¹⁾ Osa lainoista on koronvaihtosopimusten kohteena. Keskikorot on laskettu ilman koronvaihtosopimusten vaikutusta. Lisätietoa liitetiedossa 22.

Rahoitusvelkojen käyvät arvot on esitetty liitetiedossa 23.

KOROLLISET VELAT VALUUTOITTAIN

MILJ. EUR	2016		2015	
	PITKÄ-AIKAISET	LYHYT-AIKAISET	PITKÄ-AIKAISET	LYHYT-AIKAISET
Lainat rahoituslaitoksilta				
EUR	15,0	18,5	22,3	14,1
USD	16,8	4,5	19,3	3,4
GBP	9,6	4,8	16,9	
AUD	0,0	0,0	0,1	0,0
ZAR		0,9		0,3
Yritystodistusohjelma				
EUR		60,0		47,0
Rahoitusleasing				
Muut	0,0	0,0	0,0	0,0
YHTEENSÄ	41,5	88,8	58,6	64,8

25 KOROTTOMAT VELAT

MILJ. EUR	2016	2015
Pitkäaikaiset korottomat velat		
Johdannaiset	0,2	1,3
Muut pitkäaikaiset velat	0,1	0,1
Lyhytaikaiset korottomat velat		
Ostovelat	15,0	16,6
Palkka- ja henkilöstösivukulujaksotukset	10,4	9,7
Muut siirtovelat	5,2	5,9
Johdannaiset	1,0	0,2
Saadut ennakot	0,6	0,5
Arvonlisäverovelka	1,6	1,0
Muut lyhytaikaiset velat	2,5	1,0
YHTEENSÄ	36,6	36,3

Muut pitkäaikaiset korottomat velat sisältävät yrityshankintojen ja muiden hankintojen tulevaisuuden tapahtumiin perustuvia lisävastikkeita. Velkojen käyvät arvot on esitetty liitetiedossa 23.

26 VASTUUSITOUMUKSET JA EHDOLLISET VELAT

Koska emoyhtiön 100 %:sti omistama tytäryhtiö Normark Logistics Europe Oy toimii Shimanon kanssa perustetun jakeluyhteisyrityksen juridisena osakkaana, on emoyhtiö sitoutunut vastaamaan tytäryhtiönsä yhteisyritykseen liittyvien velvoitteiden täyttämisestä suhteessa Shimanoon.

Konsernin vuokravastuut on esitetty liitetiedossa 27.

RIITA-ASIAT JA OIKEUSPROSESSIT

Yhtiön johdolla ei ole tiedossa avoimia riita-asioita tai oikeusprosesseja, joilla olisi merkittävä vaikutus yhtiön taloudelliseen asemaan.

27 VUOKRASOPIMUKSET

KONSERNI VUOKRALLE OTTAJANA

Ei-purettavissa olevien vuokravastuiden erääntymisaikataulu

MILJ. EUR	2016	2015
Vuoden sisällä	5,2	4,7
1–3 vuotta	6,1	5,7
3–5 vuotta	2,2	2,8
Yli 5 vuotta	0,6	1,2
YHTEENSÄ	14,2	14,4

Konsernilla on useita ei-purettavissa olevia ja ehdoiltaan sekä pituuksiltaan vaihtelevia vuokrasopimuksia toimistotiloista sekä varasto- ja tehdastiloista. Joihinkin vuokrasopimukseen sisältyy uudistamisoptio.

KONSERNI VUOKRALLE ANTAJANA

Ei-purettavissa olevien vuokrasopimusten perusteella saatavat vähimmäisvuokrat

MILJ. EUR	2016	2015
Vuoden sisällä	0,3	0,0
1-3 vuotta	0,2	
YHTEENSÄ	0,4	0,0

Osa tällä hetkellä käyttämättömistä varasto- ja toimistotiloista on annettu vuokralle. Sopimukset ovat ehdoiltaan ja pituuksiltaan vaihtelevia. Joihinkin vuokrasopimukseen sisältyy uudistamisoptio.

28 LÄHIPIIRITAPAHTUMAT

Konsernin lähipiiriin kuuluvat tytäryhtiöt ja osakkuusyhtiöt, johto sekä huomattavan vaikutusvallan omaavat yhteisöt. Emoyhtiön suoraan tai välillisesti omistamat tytäryhtiöt, osakkuusyhtiöt sekä ulkomaiset sivuliikkeet on lueteltu liitetiedossa 32. Lähipiiritapahtumat konserniyhtiöiden välillä on eliminoitu. Huomattavan vaikutusvallan omaavat yhteisöt on eritelty osiossa 'Osakkeet ja osakkeenomistajat'.

LIIKETOIMET JA AVOIMET SALDOT LÄHIPIIRIN KANSSA

MILJ. EUR	MYYNIT JA MUUT TUOTOT	OSTOT	MAKSETUT VUOKRAT	MUUT KULUT	SAAMISET	VELAT
2016						
Yhteisyritys Shimano Normark UK Ltd. ¹⁾	2,8					
Osakkuusyhtiö Lanimo Oü		-0,1			0,0	
Yhteisö, joka käyttää konsernissa huomattavaa vaikutusvaltaa ²⁾			-0,2	-0,1	0,0	
Johto			-0,2	0,0		0,0
2015						
Yhteisyritys Shimano Normark UK Ltd.	3,6			0,0	0,1	
Osakkuusyhtiö Lanimo Oü	0,0	-0,1			0,0	
Yhteisö, joka käyttää konsernissa huomattavaa vaikutusvaltaa ²⁾			-0,2	-0,1	0,0	
Johto			-0,2	0,0		0,0

¹⁾ Konsernin osuus yhteisyrityksessä myyty 1.9.2016.

²⁾ Ranskan Morvillarsissa sijaitsevan jakelukeskuksiinteistön vuokrasopimus sekä palvelumaksu. Määräysvaltaa käyttävä taho on Viellard Migeon & Cie, jonka omistus- ja ääniosuus yksin ja yhdessä tytäryhtiön kanssa on esitetty osiossa 'Osakkeet ja osakkeenomistajat'.

YLIMMÄN JOHDON TYÖSUHDE-ETUUEDET

MILJ. EUR	2016	2015
Palkat ja muut lyhytaikaiset työsuhte-etuudet	-3,8	-3,6
YHTEENSÄ	-3,8	-3,6

Ylin johto koostuu hallituksesta, toimitusjohtajasta sekä muusta johtoryhmästä. Jussi Ristimäki nimitettiin konsernin toimitusjohtajaksi 1.9.2016 Jorma Kasslinin siirtyessä hallituksen puheenjohtajaksi ja jättäessä johtoryhmän. Jan-Henrik Schauman jätti tehtävänsä hallituksessa vuonna 2016. Vuonna 2015 Aku Valta ja Cyrille Viellard nimitettiin uusiksi jäseniksi konsernin johtoryhmään ja vuonna 2016 Arto Nygren nimitettiin johtoryhmän jäseneksi 1.1.2017 alkaen. Juhani Pehkonen jäi pois johtoryhmästä 31.12.2016.

Hallituksen ja johtoryhmän jäsenten hallussa (jäsenten ja heidän määräysvalta-yhteisöjensä osakkeet ja osakeperusteiset oikeudet) oli 31.12.2016 suorassa omistuksessa 19 113 yhtiön osaketta (31.12.2015: 3 000). Ylin johto omisti 31.12.2016 0,0 % (0,0) yhtiön osakepääomasta ja osakkeiden tuottamista äänistä. Vuosina 2016 ja 2015 johdolle ei myönnetty osakeperusteisia kannustinjärjestelmiä. Lisätietoja johdon osakeomistuksesta on esitetty osiossa 'Hallitus ja johto'.

Konsernin lähipiiritapahtumat ylimmän johdon tai heidän läheisten perheenjäseniensä kanssa on esitetty edellä olevassa taulukossa 'Liiketoimet ja avoimet saldot lähipiirin kanssa'.

TOIMITUSJOHTAJAN TYÖSUHDE-ETUUEDET

MILJ. EUR	2016	2015
Palkat ja muut lyhytaikaiset työsuhte-etuudet		
Jussi Ristimäki, toimitusjohtaja 1.9.2016 alkaen	-0,2	
Jorma Kasslin, toimitusjohtaja 31.8.2016 asti ³⁾	-0,3	-0,5
YHTEENSÄ	-0,5	-0,5

³⁾ Pois lukien toimitusjohtajalle maksettu palkkio hallitusjäsenyydestä, joka on esitetty kohdassa hallituksen työsuhte-etuudet.

Vuonna 2016 toimiessaan toimitusjohtajana ajalla 1.9.–31.12.2016 Jussi Ristimäen palkka luontoisetuineen oli 84 000 euroa, joka suoritettiin rahapalkkana. Toimitusjohtaja on oikeutettu myös bonuksiin konsernin johdon bonusjärjestelmän periaatteiden mukaisesti. Ajalla 1.9.–31.12.2016 hänelle ei suoritettu maksuperusteisesti bonusta vuodelta 2015. Suoriteperusteisesti koko vuodelta 2016 kertyi bonusta 58 421 euroa. Toimitusjohtaja on Suomen lakisääteisen eläketurvan piirissä. Toimitusjohtajalla ei ole erillistä lisäeläkejärjestelmää.

Toimitusjohtajan irtisanomisaika on molemmin puolin 6 kuukautta. Toimitusjohtajalle maksetaan 12 kuukauden palkkaa (pois lukien bonukset) vastaava korvaus, mikäli yhtiö irtisanoo hänet ilman sopimuksen mukaista syytä.

Vuonna 2016 toimiessaan toimitusjohtajana ajalla 1.1.–31.8.2016 Jorma Kasslinin palkka luontoisetuineen oli 240 867 euroa, josta suoritettiin 40 867 euroa rahapalkkana ja 200 000

euroa lisäeläkkeenä. Lisäeläke oli toimitusjohtajan henkilökohtainen järjestely. Hän oli toimitusjohtajana oikeutettu myös bonuksiin konsernin johdon bonusjärjestelmän periaatteiden mukaisesti. Vuonna 2016 hänelle suoritettiin maksuperusteisesti bonusta 74 384 euroa vuodelta 2015. Vuosipalkan lisäksi toimitusjohtajalle maksettiin vuonna 2016 sopimusperusteisesti 36 141 euroa Suomen lakisääteistä eläketurvaa vastaavan eläketurvan järjestämiseen. Tämän lisäksi toimitusjohtajalla oli oikeus 8 400 euron vapaaehtoiseen eläkevakuutukseen vuodessa tai muuhun vastaavaan järjestelyyn. Eläikeikä vastasi Suomen lakisääteistä eläketurvaa. Jorma Kasslinille maksettiin sama palkkio hallitusjäsenyydestään kuin muillekin hallituksen jäsenille.

MUUN JOHTORYHMÄN TYÖSUHDE-ETUUKSET

MILJ. EUR	2016	2015
Palkat ja muut lyhytaikaiset työsuhte-etuudet	-2,9	-2,7
YHTEENSÄ	-2,9	-2,7

Kuukausipalkan lisäksi konsernin johtoryhmän jäsenet kuuluvat konsernin johdon bonusjärjestelmään. Allokoidavan bonuksen määrä perustuu hallituksen kyseisen vuoden tulokselle ja kassavirralla asetettiin tavoitteisiin. Jos tavoitetasoa ei saavuteta, bonuksen maksaminen perustuu täysin hallituksen harkintaan. Bonukset maksetaan kahdessa erässä: ensimmäinen erä, kun tilintarkastettu tulos kyseiselle vuodelle on tiedossa ja toinen erä muutaman kuukauden määräajan kuluttua, johdon työsuhteiden pysyvyyden kannustamiseksi. Lähtökohtaisesti tulospalkkion enimmäismäärä on 100 prosenttia vuosipalkasta.

HALLITUKSEN TYÖSUHDE-ETUUKSET

MILJ. EUR	2016	2015
Palkat ja muut lyhytaikaiset työsuhte-etuudet		
Jorma Kasslin, hallituksen puheenjohtaja 1.9.2016 alkaen	-0,2	0,0
Emmanuel Viellard, hallituksen puheenjohtaja 31.8.2016 asti	-0,1	-0,1
Muut hallituksen jäsenet	-0,2	-0,2
YHTEENSÄ	-0,5	-0,4

Vuonna 2016 hallituksen puheenjohtajan palkkio oli 80 000 euroa ja muiden jäsenten 30 000 euroa. Lisäksi hallituksen ja sen valiokunnan kokouksista yhtiökokouksen jälkeen maksettiin palkkiona 1 000 euroa kokoukselta. Hallituksen jäsenet ovat oikeutettuja yhtiön matkustussäännön mukaiseen kulukorvaukseen matkustuskuluista. Päätoiminen hallituksen puheenjohtaja Jorma Kasslin sopi 1.9.2016 Rapala-konsernin kanssa palvelusopimuksen, joka määrittelee hänen tehtävikseen vastata strategiaprozessista ja konserniin laajemmin vaikuttavista asioista yhdessä toimitusjohtajan kanssa. 1.9.2016 alkaen palvelusopimuksen perusteella hänelle maksettava palkkio oli 116 668 euroa, josta suoritettiin 16 668 euroa rahapalkkana ja 100 000 euroa lisäeläkkeenä. Hän on oikeutettu myös bonuksiin konsernin johdon bonusjärjestelmän periaatteiden mukaisesti. Ajalla 1.9.–31.12.2016 hänelle ei suoritettu maksuperusteisesti bonusta vuodelta 2015. Suoriteperusteisesti koko vuodelta 2016 kertyi bonusta 57 409 euroa.

29 OSAKEPERUSTEISET MAKSUT

Tilikauden aikana konsernilla ei ollut voimassa olevia osakepalkkiojärjestelmiä.

30 OSAKEKOHTAINEN TULOS

	2016	2015
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden tulos, milj. euroa	-3,0	6,7
Osakkeiden painotettu keskimääräinen lukumäärä, 1 000 kpl	38 329	38 366
Laimennettu osakkeiden painotettu keskimääräinen lukumäärä, 1 000 kpl	38 329	38 366
Osakekohtainen tulos, EUR	-0,08	0,17
Laimennettu osakekohtainen tulos, EUR	-0,08	0,17

Tarkeimmat tiedot osakekohtaisen tuloksen laskemisesta on esitetty konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteissa.

31 TILIKAUDEN PÄÄTTYMISPÄIVÄN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

Rapala VMC Oyj:n hallituksen 15.2.2017 tekemien päätösten mukaisesti Rapala-konserni on käynnistänyt yhteistoimintaneuvottelut. Neuvottelujen tavoitteena on löytää ratkaisut, joilla Rapala VMC Oyj:n ja Marttiini Oy:n henkilöstön määrä vastaisi nykyistä liiketoiminnan laajuutta ja kannattavuutta. Rapala VMC Oyj:n uistintehtaalla Vääkssyssä aloitetaan YT-neuvottelut uistintehtaan tuotannon joidenkin osien siirtämisestä konsernin Sortavalan sekä Pärnun tehtaille. Tuotannon mahdollinen siirto ja konsernin laskenut kannattavuus aiheuttavat sekä Vääkssyn tehtaalla että Helsingin pääkonttorilla toimihenkilöiden töiden uudelleenjärjestelyjä. Marttiini Oy:n puukotehtaalla Rovaniemellä on aloitettu YT-neuvottelut koskien päällekkäisiä tuotannon toimintoja Rovaniemen ja Pärnun tehtaissa mm. kokoonpanon, lähettämön ja pakkaamisen osalta. Tavoitteena ovat noin 1,5 milj. euron vuosittaiset säästöt, jotka toteutuisivat vuoden 2018 aikana.

Konsernilla ei ole tiedossa muita sellaisia tilinpäätöspäivän jälkeisiä tapahtumia, jotka olisivat vaikuttaneet olennaisesti vuoden 2016 tilinpäätökseen. Muut merkittävät tilikauden päättymispäivän jälkeiset tapahtumat on käsitelty hallituksen toimintakertomuksessa.

32 KONSERNIYRITYKSET

TYTÄRYHTIÖT ALUEITTAIN		MAA	KONSERNIN OMISTUSOSUUS (%)	TOIMINNAN LUONNE
Pohjoismaat				
Rapala VMC Iceland ehf	*	Islanti	100	Jakelu
Normark Norway AS	*	Norja	100	Jakelu
Remen Slukfabrikk AS		Norja	100	Hallinto
Vangen AS		Norja	100	Hallinto
Normark Scandinavia AB	*	Ruotsi	100	Jakelu
KL-Teho Oy	*	Suomi	100	Tuotanto
Marttiini Oy	*	Suomi	100	Tuotanto
Normark Logistics Europe Oy	*	Suomi	100	Hankinta
Normark Suomi Oy		Suomi	100	Jakelu
Peltonen Ski Oy		Suomi	100	Tuotanto
Rapala Shimano East Europe Oy	¹⁾	Suomi	50	Hallinto
Normark Denmark A/S	*	Tanska	100	Jakelu
Muu Eurooppa				
Rapala Europe Finance N.V.	*	Belgia	100	Hallinto
Rapala Finance N.V.	*	Belgia	100	Hallinto
Normark Spain SA	*	Espanja	100	Jakelu
Rapala B.V.	*	Hollanti	100	Hallinto
ACE Ltd.		Iso-Britannia	100	Hallinto
Dynamite Baits Ltd.	*	Iso-Britannia	100	Tuotanto
Normark Sport Ltd.		Iso-Britannia	100	Hallinto
Normark Kazakhstan LLP	¹⁾	Kazakstan	50	Jakelu
SIA Normark Latvia		Latvia	100	Jakelu
Normark UAB		Liettua	100	Jakelu
Normark Portugal SA		Portugali	100	Jakelu
Normark Polska Sp.z.o.o.	*	Puola	100	Jakelu
Mystic s.a.r.l.		Ranska	100	Tuotanto
Rapala France SAS	*	Ranska	100	Jakelu
VMC Péche SA	*	Ranska	100	Tuotanto
SC Normark Sport Romania S.r.l.		Romania	66,6	Jakelu
Rapala-Fishco AG	*	Sveitsi	100	Jakelu
Normark S.r.o.	¹⁾	Tsekin tasavalta	50	Jakelu
Normark Hungary Ltd	*	Unkari	66,6	Jakelu
VMC-Water Queen Ukraine	¹⁾	Ukraina	50	Jakelu
FLLC Normark	¹⁾	Valko-Venäjä	50	Jakelu
OOO Raptech	*	Venäjä	100	Tuotanto
AO Normark	¹⁾	Venäjä	50	Jakelu
Marttiini Oü		Viro	100	Tuotanto
Normark Eesti Oü		Viro	100	Jakelu
Rapala Eesti AS	*	Viro	100	Tuotanto
Pohjois-Amerikka				
Normark Inc.		Kanada	100	Jakelu
NC Holdings Inc.	*	USA	100	Hallinto
Normark Corporation		USA	100	Jakelu
Normark Innovations, Inc.		USA	100	Hankinta
VMC Inc.		USA	100	Jakelu

TYTÄRYHTIÖT ALUEITTAIN	MAA	KONSERNIN OMISTUSOSUUS (%)	TOIMINNAN LUONNE	
Muut maat				
Rapala MENA FZE	²⁾ Arabiemiirikunnat	70	Jakelu	
Rapala VMC Australia Pty Ltd	*	Australia	100	Jakelu
Rapala V.M.C. Do Brazil	*	Brasilia	100	Jakelu
Normark Chile Ltd		Chile	100	Jakelu
Rapala VMC South-Africa Distributors Pty Ltd.	*	Etelä-Afrikka	70	Jakelu
Rapala VMC Korea Co., Ltd	*	Etelä-Korea	100	Jakelu
Willtech (PRC) Ltd.		Hongkong	100	Hankinta
PT Rapala Indonesia	*	Indonesia	100	Jakelu
PT Rapala VMC Batam		Indonesia	100	Tuotanto
PT VMC Fishing Tackle Indonesia		Indonesia	100	Tuotanto
Rapala Japan K.K.	*	Japani	100	Jakelu
Rapala VMC China Co.	*	Kiina	100	Jakelu
Rapala VMC (ShenZhen) Ltd		Kiina	100	Hankinta
Rapala VMC (Asia Pacific) Sdn Bhd.	*	Malesia	100	Jakelu
Rapala VMC Mexico S. de R.L. de C.V		Meksiko	100	Jakelu
Rapala VMC Singapore Pte. Ltd.		Singapore	100	Hallinto
Rapala VMC (Thailand) Co., Ltd.	*	Thaimaa	100	Jakelu

OSAKKUUS- JA YHTEISYRITYKSET	MAA	KONSERNIN OMISTUSOSUUS (%)	TOIMINNAN LUONNE
Lanimo Oü	Viro	33,3	Tuotanto

ULKOMAISET SIVULIIKKEET

Rapala VMC (Hong Kong) Ltd, sivuliike Taiwanilla
 Normark S.r.o., sivuliike Slovakian tasavallassa

¹⁾ Määräysvalta Rapala-konsernilla.

²⁾ Perustettu 2016.

* Emoyhtiön omistamat osakkeet.

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

Liikevoitto ennen poistoja ja arvonalentumisia (EBITDA)	=	Liikevoitto + poistot ja arvonalentumiset
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	=	Realisoitumattomien operatiivisia eriä suojaavien valuuttajohdannaisten markkina-arvostukset +/- muut vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät
Muut vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	=	Uudelleenjärjestelykustannukset + arvonalentumiset +/- liiketoimintahankinnoista ja -luovutuksista syntyvät tuotot ja kulut - vakuutuskorvaukset +/- muut ei-operatiiviset erät
Vertailukelpoinen liikevoitto	=	Liikevoitto +/- realisoitumattomien operatiivisia eriä suojaavien valuuttajohdannaisten markkina-arvostukset +/- muut vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät
Korollinen nettovelka	=	Korolliset velat - korolliset saamiset - rahavarat
Sijoitettu pääoma (keskimäärin kauden aikana)	=	Oma pääoma yhteensä (keskimäärin kauden aikana) + korollinen nettovelka (keskimäärin kauden aikana)
Käyttöpääoma	=	Vaihto-omaisuus + korottomat saamiset - korottomat velat
Korottomat saamiset	=	Varat yhteensä - korolliset saamiset - aineettomat ja aineelliset hyödykkeet - myytävänä olevat omaisuuserät
Korottomat velat	=	Velat yhteensä - korolliset velat
Korollinen nettovelka/EBITDA -suhde	=	$\frac{\text{Korollinen nettovelka}}{\text{Liikevoitto ennen poistoja ja arvonalentumisia}}$
Sijoitetun pääoman tuotto (ROCE), %	=	$\frac{\text{Liikevoitto} \times 100}{\text{Sijoitettu pääoma (keskimäärin kauden aikana)}}$
Oman pääoman tuotto (ROE), %	=	$\frac{\text{Tilikauden tulos} \times 100}{\text{Oma pääoma yhteensä (keskimäärin kauden aikana)}}$
Velkaantumisaste (netto), %	=	$\frac{\text{Korollinen nettovelka} \times 100}{\text{Oma pääoma yhteensä}}$
Omavaraisuusaste, %	=	$\frac{\text{Oma pääoma yhteensä} \times 100}{\text{Oma pääoma ja velat yhteensä} - \text{saadut ennakot}}$
Osakekohtainen tulos, EUR	=	$\frac{\text{Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden tulos}}{\text{Osakkeiden painotettu keskimääräinen oikaistu lukumäärä}}$
Osakekohtainen osinko, EUR	=	$\frac{\text{Tilikaudella jaettu osinko}}{\text{Osakkeiden oikaistu lukumäärä kauden lopussa}}$
Osinko/tulos, %	=	$\frac{\text{Tilikaudella jaettu osinko} \times 100}{\text{Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden tulos}}$
Oma pääoma/osake, EUR	=	$\frac{\text{Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma}}{\text{Osakkeiden oikaistu lukumäärä kauden lopussa}}$
Efektiivinen osinkotuotto, %	=	$\frac{\text{Osakekohtainen osinko} \times 100}{\text{Osakkeen oikaistu viimeinen kaupantekokurssi kauden lopussa}}$
Hinta/voittosuhte (P/E)	=	$\frac{\text{Osakkeen oikaistu viimeinen kaupantekokurssi kauden lopussa}}{\text{Osakekohtainen tulos}}$
Osakkeen keskiarvo, EUR	=	$\frac{\text{Osakkeen euromääräinen kokonaisvaihto}}{\text{Tilikaudella vaihdettujen osakkeiden oikaistu lukumäärä}}$
Osakekannan markkina-arvo, EUR	=	Osakkeiden lukumäärä kauden lopussa (ilman omia osakkeita) x viimeinen kaupantekokurssi kauden lopussa
Henkilöstön lukumäärä keskimäärin	=	Keskiarvo laskettu kuukausien loppujen keskiarvona

EMOYHTIÖN TILINPÄÄTÖS, FAS

EMOYHTIÖN TULOSLASKELMA

EUR	LIITETIETO	2016	2015
Liikevaihto	2	27 592 687	31 694 302
Liiketoiminnan muut tuotot	3	73 048	114 096
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos		-501 057	461 538
Valmistus omaan käyttöön		93 417	157 516
Materiaalit ja palvelut	5	-11 712 658	-11 978 615
Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	6	-8 201 613	-8 646 927
Liiketoiminnan muut kulut	4	-6 285 140	-1 867 196
Liikevoitto ennen poistoja ja arvonalentumisia		1 058 684	9 934 715
Poistot ja arvonalentumiset	7	-1 286 814	-1 244 087
Liikevoitto		-228 130	8 690 627
Rahoitustuotot ja -kulut	8	978 608	11 845 902
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		750 479	20 536 529
Tilinpäätössiirrot	9	449 401	-158 110
Tuloverot	10	-9 446	-66 463
TILIKAUDEN VOITTO		1 190 434	20 311 956

EMOYHTIÖN TASE

VARAT

EUR	LIITETIETO	2016	2015
Pitkäaikaiset varat			
Aineettomat hyödykkeet	11	659 174	854 868
Aineelliset hyödykkeet	12	6 302 315	6 289 099
Sijoitukset	13	173 365 170	174 976 608
Korolliset saamiset	15	16 792 899	15 477 948
Korottomat saamiset	15	174 289	186 328
Pitkäaikaiset varat yhteensä		197 293 848	197 784 851
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	14	5 648 439	6 815 290
Sijoitukset ja saamiset			
Korolliset	15	24 276 013	25 620 798
Korottomat	15	5 662 885	8 769 015
Rahat ja pankkisaamiset		20 532 626	63 400
Lyhytaikaiset varat yhteensä		56 119 964	41 268 502
VARAT YHTEENSÄ		253 413 811	239 053 353

OMA PÄÄOMA JA VELAT

EUR	LIITETIETO	2016	2015
Oma pääoma			
Osakepääoma		3 552 160	3 552 160
Ylikurssirahasto		16 680 961	16 680 961
Käyvän arvon rahasto		-245 144	-874 141
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		4 914 371	4 914 371
Omat osakkeet		-5 553 393	-5 392 359
Edellisten tilikausien voitto		24 762 072	10 198 535
Tilikauden voitto		1 190 434	20 311 956
Oma pääoma yhteensä	16	45 301 462	49 391 483
Tilinpäätössiirtojen kertymä		1 745 635	1 495 036
Pitkäaikaiset velat			
Korolliset		49 278 611	66 432 052
Korottomat		198 027	1 430 308
Pitkäaikaiset velat yhteensä	17	49 476 639	67 862 360
Lyhytaikaiset velat			
Korolliset		150 606 762	115 981 641
Korottomat		6 283 314	4 322 832
Lyhytaikaiset velat yhteensä	17	156 890 076	120 304 473
OMA PÄÄOMA JA VELAT YHTEENSÄ		253 413 811	239 053 353

EMOYHTIÖN RAHAVIRTALASKELMA

TUHAAT EUR	LIITETIETO	2016	2015
Tilikauden voitto		1 190	20 312
Oikaisuerät			
Tuloverot	10	9	66
Rahoitustuotot ja -kulut	8	-979	-11 846
Ei-rahamääräisten erien oikaisu			
Poistot ja arvonalentumiset	7	1 287	1 244
Muut oikaisut		2 075	2 400
Oikaisuerät yhteensä		2 393	-8 136
Rahoituserät			
Maksetut korot		-3 976	-3 699
Saadut korot		1 811	585
Maksetut verot		235	-568
Muut rahoituserät, netto		84	127
Rahoituserät yhteensä		-1 846	-3 555
Käyttöpääoman muutos			
Saamisten muutos		1 442	2 242
Vaihto-omaisuuden muutos		545	-283
Velkojen muutos		1 179	-22 722
Käyttöpääoman muutos yhteensä		3 166	-20 763
Liiketoiminnan nettorahavirta		4 903	-12 143
Investointien rahavirta			
Aineettomien hyödykkeiden ostot	11	-32	-127
Aineellisten hyödykkeiden myynnit	12	65	53
Aineellisten hyödykkeiden ostot	12	-1 138	-1 101
Sijoitukset tytäryhtiöihin ja tytäryhtiöiden hankinnat	13		-545
Tytäryhtiöosakkeiden luovutukset	13		4
Yhteisyritysten luovutukset	13	1 214	
Pääomanpalautukset	13		563
Korollisten saamisten muutos		360	-8 099
Saadut osingot	8	5 000	27 001
Investointien rahavirta yhteensä		5 470	17 750
Rahoituksen rahavirta			
Maksetut osingot		-5 478	-7 672
Omien osakkeiden hankinta		-161	-172
Lainojen nostot		136 917	121 889
Lainojen takaisinmaksut		-122 210	-120 888
Saadut konserniavustukset			900
Rahoituksen rahavirta yhteensä		8 798	-5 943
Rahavarojen muutos		19 171	-336
Rahavarat tilikauden alussa		63	256
Valuuttakurssien muutosten vaikutus		1 299	143
RAHAVARAT TILIKAUDEN LOPUSSA		20 533	63

EMOYHTIÖN LIITETIEDOT

1 LAADINTAPERIAATTEET

Rapala VMC Oyj:n tilinpäätös on laadittu Suomen tilinpäätös-käytännön (FAS) mukaan.

Ulkomaanrahanmääräiset tapahtumat

Valuuttamääräiset saamiset ja velat muunnetaan euroiksi tilinpäätöspäivän kurssilla ja muuntamisessa syntyvät kurssierot kirjataan tuloslaskelmaan.

Tuottojen kirjaaminen

Tuotteiden ja palvelujen myynti kirjataan suoriteperiaatteen mukaisesti, kun myytäviin tuotteisiin ja palveluihin liittyvät olennaiset riskit siirtyvät ostajalle eikä ole todennäköistä, että asiakas palauttaisi tavaran. Liikevaihto koostuu laskutuksesta vähennettynä kassa-alennuksilla ja valmisteveroilla.

Tutkimus- ja tuotekehityskulut

Tutkimus- ja tuotekehitystoiminnasta syntyneet kulut kirjataan vuosikuluiksi, lukuun ottamatta kuluja, jotka kohdistuvat selvästi uusien liiketoiminta-alueiden kehittämiseen. Tällaiset kehittämisskulut on aktivoitu, jos ne ovat selvästi erotettavissa ja jos yhtiö hyväksyy kehitetyt tuotteet teknisesti toteutuskelpoisiksi ja kaupallisesti kannattaviksi, olettaen että tuotot kattavat jaksotetut ja tulevat kehitys- ja tuotantokulut, myynti- ja hallintokulut sekä mahdolliset muut projektiin liittyvät kulut.

Kehityskulut jaksotetaan enintään viidelle vuodelle ja poistetaan tasapoistoina.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus arvostetaan FIFO-periaatetta noudattaen hankintameno- tai alempana todennäköiseen luovutushintaan. Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden hankintameno on laskettu välittömät aineet, palkat sosiaalikuluneen sekä muut välittömät kustannukset. Vaihto-omaisuus esitetään epäkuranttiskirjauksilla vähennettynä.

Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet

Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet on esitetty alkuperäisen hankintameno mukaisina vähennettynä suunnitelman mukaisilla kertyneillä poistoilla. Suunnitelman mukaiset tasapoistot perustuvat hankintameno- ja arvioituun taloudelliseen käyttöikään.

Maa-alueista ei tehdä poistoja. Arvioitujen taloudellisten käyttöajajat ovat seuraavat:

Aineettomat oikeudet	3–15 vuotta
Rakennukset	10–20 vuotta
Koneet ja kalusto	5–10 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	3–10 vuotta

Eläkejärjestelyt

Kaikki yhtiön eläkejärjestelyt ovat luonteeltaan sellaisia, joissa vain työnantajan maksama osuus on määrätty. Näistä suurin osa on lakisääteistä eläketurvaa ja viranomaisten määrääksiin perustuvia maksuja. Eläkemenot kirjataan kuluksi työntekijöiden työssäoloaikana suoriteperusteisesti.

Rahoitusjohdannaisten arvostaminen

Kaikki johdannaiset kirjataan käypään arvoon kaupantekopäivänä ja myöhemmin ne arvostetaan käypään arvoon jokaisena tilinpäätöspäivänä. Käyvän arvon määrittely perustuu noteeratuihin markkinahintoihin ja -kursseihin, rahavirtojen diskonttaukseen ja optioiden arvonmäärittelymalleihin. Tavallisten valuuttatermiinien käyvät arvot määritellään diskonttaamalla tulevaisuuden nimellismääräiset kassavirrat vastaavilla koroilla ja muuntamalla näin saadut diskonttatut kassavirrat spot-kursseilla. Muiden johdannaisinstrumenttien käyvät arvot lasketaan Bloombergin markkinatietotyökalun avulla tai saadaan vasta puolelta pankilta.

Rahavirran suojauslaskennan soveltamiskriteerit täyttävien johdannaisten käypien arvojen muutokset kirjataan suoraan omaan pääomaan siltä osin kuin suojaus on tehokas. Suojauslaskennan ulkopuolisten johdannaisten sekä suojauksen tehotto- maan osaan liittyvät käyvän arvon muutokset kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan.

Omat osakkeet

Yhtiön hankkimat omat osakkeet niihin suoraan liittyvine meno- neen kirjataan oman pääoman vähennykseksi kaupankäyntipäivänä. Omien osakkeiden hankinta ja luovutus sekä niihin liittyvät kuluerät esitetään oman pääoman muutoksena.

2 LIIKEVAIHTO

TUHAT EUR	2016	2015
Kohdemaan mukaan		
Pohjois-Amerikka	16 249	18 942
Pohjoismaat	1 839	2 811
Muu Eurooppa	5 077	5 906
Muut maat	4 428	4 035
YHTEENSÄ	27 593	31 694

Emoyhtiön liikevaihto muodostuu uistinliiketoiminnasta, joka kuuluu Konsernin tuotteet -segmenttiin konsernin liiketoiminta-segmenttiraportoinnissa.

3 LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

TUHAT EUR	2016	2015
Vuokratuotot	21	21
Tuotot korvauksista riita-asioissa		66
Ehdollisen kauppahintavelan tulot	41	
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden myyntivoitot	9	20
Muut tuotot	1	8
YHTEENSÄ	73	114

4 LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT

TUHAT EUR	2016	2015
Kunnossapito	-1 318	-1 441
Myynti- ja markkinointikulut	-715	-788
Matkakulut	-497	-525
IT ja tietoliikenne	-407	-486
Maksetut vuokrat	-402	-402
Tilintarkastajien palkkiot ja palvelut	-164	-120
Rahdit	-71	-76
Myyntikomissiot	-76	-54
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden myyntitappiot	-10	-3
Yhteisyrityksen myyntitappio	-398	
Valuuttajohdannaiset	460	4 600
Muut kulut	-2 687	-2 573
YHTEENSÄ	-6 285	-1 867

TILINTARKASTAJIEN PALKKIOT JA PALVELUT

TUHAT EUR	2016	2015
Tilintarkastuspalkkiot	-164	-120
YHTEENSÄ	-164	-120

5 MATERIAALIT JA PALVELUT

TUHAT EUR	2016	2015
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-11 025	-11 774
Varaston muutos	-666	-179
Ulkopuoliset palvelut	-22	-25
YHTEENSÄ	-11 713	-11 979

6 TYÖSUHDE-ETUUKSISTA AIHEUTUVAT KULUT

TUHAT EUR	2016	2015
Palkat ja palkkiot	-6 569	-6 953
Eläkekulut	-1 205	-1 231
Muut henkilöstösivukulut	-428	-462
YHTEENSÄ	-8 202	-8 647

Henkilöstö keskimäärin 147 156

Hallituksen palkkiot olivat yhteensä 278 tuhatta euroa (2015: 370 tuhatta euroa).

7 POISTOT JA ARVONALENTUMISET

TUHAT EUR	2016	2015
Poistot aineettomista hyödykkeistä		
Tavaramerkit	-93	-92
Muut aineettomat hyödykkeet	-134	-94
Poistot aineellisista hyödykkeistä		
Rakennukset ja rakennelmat	-64	-103
Koneet ja kalusto	-881	-841
Muut aineelliset hyödykkeet	-115	-114
YHTEENSÄ	-1 287	-1 244

8 RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

TUHAT EUR	2016	2015
Osinkotuotot	5 000	27 001
Kurssivoitot	6 738	6 338
Kurssitappiot	-3 826	-12 565
Arvonalentumiset		
Tytäryhtiöosakkeet		-5 233
Pitkäaikaiset lainasaatavat		-1 675
Korko- ja muut rahoitustuotot		
Korkotuotot	1 061	1 376
Muut rahoitustuotot	370	1 550
Korko- ja muut rahoituskulut		
Korkokulut	-3 498	-3 378
Muut rahoituskulut	-4 867	-1 567
YHTEENSÄ	979	11 846

RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT TYTÄRYHTIÖILLE/ TYTÄRYHTIÖILTÄ

TUHAT EUR	2016	2015
Osinkotuotot tytäryhtiöiltä	5 000	27 000
Arvonalentumiset		
Tytäryhtiöosakkeet		-5 233
Pitkäaikaiset lainasaatavat		-1 675
Korko- ja muut rahoitustuotot		
Korkotuotot	982	1 356
Muut rahoitustuotot	210	212
Korkokulut ja muut rahoituskulut		
Korkokulut	-321	-274
YHTEENSÄ	5 870	21 385

TULOSLASKELMAAN KIRJATUT KURSSIEROT

TUHAT EUR	2016	2015
Liikevaihtoon sisältyvät kurssierot	445	1 023
Ostoihin ja muihin kuluihin sisältyvät kurssierot	56	40
Valuuttakurssierot rahoitustuotoissa ja -kuluissa	2 912	-6 227
YHTEENSÄ	3 413	-5 164

9 TILINPÄÄTÖSSIIRROT

TUHAT EUR	2016	2015
Poistoeron muutos	-251	-158
Konserniavustus	700	
YHTEENSÄ	449	-158

POISTOERON MUUTOS

TUHAT EUR	2016	2015
Aineettomat hyödykkeet	0	-36
Rakennukset ja rakennelmat	-19	12
Koneet ja kalusto	-231	-134
YHTEENSÄ	-251	-158

10 TULOVEROT

TULOVEROT TULOSLASKELMASSA

TUHAT EUR	2016	2015
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta		-63
Aikaisempien tilikausien tuloverot	-9	-4
YHTEENSÄ	-9	-66

Emoyhtiön laskennallisia verovelkoja ja -saamisia ei ole merkitty taseeseen.

11 AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

2016

TUHAT EUR	TAVARAMERKIT	MUUT AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	YHTEENSÄ
Hankintameno 1.1.	924	2 282	3 206
Lisäykset	6	26	32
HANKINTAMENO 31.12.	930	2 307	3 238
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-563	-1 789	-2 352
Tilikauden poistot	-93	-134	-227
KERTYNEET POISTOT JA ARVONALENTUMISET 31.12.	-656	-1 923	-2 579
Kirjanpitoarvo 1.1.	361	493	854
Kirjanpitoarvo 31.12.	274	384	659

2015

TUHAT EUR	TAVARAMERKIT	MUUT AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	YHTEENSÄ
Hankintameno 1.1.	924	1 780	2 704
Lisäykset		127	127
Uudelleenryhmittelyt		374	374
HANKINTAMENO 31.12.	924	2 282	3 206
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-470	-1 695	-2 165
Tilikauden poistot	-92	-94	-186
KERTYNEET POISTOT JA ARVONALENTUMISET 31.12.	-563	-1 789	-2 352
Kirjanpitoarvo 1.1.	454	85	539
Kirjanpitoarvo 31.12.	361	493	854

12 AINEELLISET HYÖDYKKEET

2016

TUHAT EUR	MAA-ALUEET	RAKENNUKSET JA RAKENNELMAT	KONEET JA KALUSTO	MUUT AINEELLISET HYÖDYKKEET	ENNAKKOMAKSUT JA KESKENERÄISET HANKINNAT	YHTEENSÄ
Hankintameno 1.1.	106	4 679	18 132	1 536	389	24 842
Lisäykset		13	110	6	1 009	1 138
Vähennykset			-47	-39		-86
Uudelleenryhmittelyt			882	14	-896	
HANKINTAMENO 31.12.	106	4 691	19 077	1 517	502	24 894
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.		-3 944	-13 690	-919		-18 553
Vähennykset			8	13		21
Tilikauden poistot		-64	-881	-115		-1 060
KERTYNEET POISTOT JA ARVONALENTUMISET 31.12.		-4 008	-14 563	-1 021		-19 592
Kirjanpitoarvo 1.1.	106	735	4 442	617	389	6 289
Kirjanpitoarvo 31.12.	106	684	4 514	496	502	6 302

2015

TUHAT EUR	MAA-ALUEET	RAKENNUKSET JA RAKENNELMAT	KONEET JA KALUSTO	MUUT AINEELLISET HYÖDYKKEET	ENNAKKOMAKSUT JA KESKENERÄISET HANKINNAT	YHTEENSÄ
Hankintameno 1.1.	106	4 646	17 123	1 504	849	24 227
Lisäykset		16	145	121	836	1 118
Vähennykset			-12	-118		-130
Uudelleenryhmittelyt		17	877	28	-1 296	-374
HANKINTAMENO 31.12.	106	4 679	18 132	1 536	389	24 842
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.		-3 841	-12 849	-873		-17 563
Vähennykset				68		68
Tilikauden poistot		-103	-841	-114		-1 058
KERTYNEET POISTOT JA ARVONALENTUMISET 31.12.		-3 944	-13 690	-919		-18 553
Kirjanpitoarvo 1.1.	106	805	4 273	630	849	6 664
Kirjanpitoarvo 31.12.	106	735	4 442	617	389	6 289

13 SIJOITUKSET

2016

TUHAT EUR	TYTÄRYHTIÖ- OSAKKEET	OSUUDET YHTEISYRITYKSISSÄ	MYYTÄVISSÄ OLEVAT SIJOITUKSET	YHTEENSÄ
Kirjanpitoarvo 1.1.	173 136	1 612	228	174 976
Vähennykset		-1 612		-1 612
KIRJANPITOARVO 31.12.	173 136		228	173 365

2015

TUHAT EUR	TYTÄRYHTIÖ- OSAKKEET	OSUUDET YHTEISYRITYKSISSÄ	MYYTÄVISSÄ OLEVAT SIJOITUKSET	YHTEENSÄ
Kirjanpitoarvo 1.1.	178 388	1 612	234	180 234
Lisäykset	545			545
Vähennykset	0		-6	-6
Pääoman palautukset	-563			-563
Arvon alentumiset	-5 233			-5 233
KIRJANPITOARVO 31.12.	173 136	1 612	228	174 976

14 VAIHTO- OMAISSUUS

TUHAT EUR	2016	2015
Aineet ja tarvikkeet	1 407	2 073
Keskeneräiset tuotteet	2 856	3 101
Valmiit tuotteet	1 385	1 641
YHTEENSÄ	5 648	6 815

15 SAAMISET

TUHAT EUR	2016	2015
Pitkäaikaiset saamiset		
Korolliset		
Lainasaamiset	16 793	13 611
Johdannaiset		1 867
Korottomat		
Johdannaiset		186
Muut saamiset	174	
Lyhytaikaiset saamiset		
Korolliset		
Lainasaamiset	24 276	25 621
Korottomat		
Myyntisaamiset	2 239	3 300
Siirtosaamiset	879	1 172
Muut saamiset	1 776	2 642
Johdannaiset	768	1 656
YHTEENSÄ	46 906	50 054

SAAMISET TYTÄRYHTIÖILTÄ

TUHAT EUR	2016	2015
Pitkäaikaiset saamiset		
Korolliset		
Lainasaamiset	16 793	13 611
Lyhytaikaiset saamiset		
Korolliset		
Lainasaamiset	24 276	25 621
Korottomat		
Myyntisaamiset	2 204	3 289
Siirtosaamiset		13
Muut saamiset	1 776	2 642
Johdannaiset	7	
YHTEENSÄ	45 057	45 175

16 OMA PÄÄOMA

TUHAT EUR	2016	2015
Osakepääoma 1.1.	3 552	3 552
OSAKEPÄÄOMA 31.12.	3 552	3 552
Ylikurssirahasto 1.1.	16 681	16 681
YLIKURSSIRAHASTO 31.12.	16 681	16 681
Käyvän arvon rahasto 1.1.	-874	-1 433
Voitot ja tappiot rahavirran suojauksista	629	559
KÄYVÄN ARVON RAHASTO 31.12.	-245	-874
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.	4 914	4 914
SIJOITETUN VAPAAN OMAN PÄÄOMAN RAHASTO 31.12.	4 914	4 914
Omat osakkeet 1.1.	-5 392	-5 221
Omien osakkeiden hankinta	-161	-172
OMAT OSAKKEET 31.12.	-5 553	-5 392
Edellisten tilikausien voitto 1.1.	30 510	17 871
Maksetut osingot	-5 748	-7 672
EDELLISTEN TILIKAUSIEN VOITTO 31.12.	24 762	10 199
Tilikauden voitto	1 190	20 312
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	45 301	49 391

JAKOKELPOISET VARAT

EUR	2016	2015
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	4 914 371	4 914 371
Edellisten tilikausien voitto	24 762 072	10 198 535
Omat osakkeet	-5 553 393	-5 392 359
Käyvän arvon rahasto	-245 144	-874 141
Tilikauden voitto	1 190 434	20 311 956
JAKOKELPOISET VARAT YHTEENSÄ	25 068 341	29 158 362

EMOYHTIÖN OSAKEPÄÄOMA

	2016	2015
Osaketta	39 000 000	39 000 000
EUR	3 510 000	3 510 000

Jokainen osake oikeuttaa yhteen ääneen. Tarkempaa tietoa hallituksen valtuutuksista ja omien osakkeiden ostoista sekä osingosta on esitetty osiossa Osakkeet ja osakkeenomistajat.

17 VELAT

TUHAT EUR	2016	2015
Pitkäaikaiset velat		
Korolliset		
Lainat rahoituslaitoksilta	41 479	58 632
Muut pitkäaikaiset velat	7 800	7 800
Korottomat		
Muut velat	47	103
Johdannaiset	151	1 327
Lyhytaikaiset velat		
Korolliset		
Lainat rahoituslaitoksilta	27 340	16 681
Yritystodistusohjelma	60 000	47 000
Johdannaiset	541	
Muut lyhytaikaiset velat	62 726	52 300
Korottomat		
Johdannaiset	1 043	308
Ostovelat	2 786	1 672
Siirtovelat	2 454	2 343
YHTEENSÄ	206 367	188 167

VELAT TYTÄRYHTIÖILLE

TUHAT EUR	2016	2015
Pitkäaikaiset velat		
Korolliset		
Muut pitkäaikaiset velat	7 800	7 800
Lyhytaikaiset velat		
Korolliset		
Muut lyhytaikaiset velat	62 726	52 300
Korottomat		
Johdannaiset		64
Ostovelat	1 739	788
Siirtovelat		12
YHTEENSÄ	72 265	60 964

Kaikki pitkäaikaisen vieraan pääoman velat erääntyvät alle viiden vuoden kuluessa.

18 VUOKRASOPIMUKSET**EMOYHTIÖ VUOKRALLE OTTAJANA****Ei-purettavissa olevien vuokravastuiden erääntymisaikataulu**

TUHAT EUR	2016	2015
Vuoden sisällä	376	374
1-3 vuotta	631	844
3-5 vuotta		3
YHTEENSÄ	1 007	1 221

19 VASTUUSITOUMUKSET JA EHDOLLISET VELAT**ANNETUT VAKUUKSET JA VASTUUSITOUMUKSET**

TUHAT EUR	2016	2015
Omasta ja tytäryhtiöiden puolesta annetut vakuudet		
Takaukset	5 441	4 661
YHTEENSÄ	5 441	4 661

Takaukset koostuvat tytäryhtiöiden vuokrasopimusten nimitakauksista sekä muista tytäryhtiöiden puolesta annetuista takauksista. Yhtiön lainasopimukset ovat vakuudettomia, ja niihin sisältyy tavanomaiset taloudelliset kovenantit.

Koska emoyhtiön 100 %:sti omistama tytäryhtiö Normark Logistics Europe Oy toimii jakeluyhteisyrityksen juridisena osakkaana, on emoyhtiö sitoutunut vastaamaan tytäryhtiönsä yhteisyritykseen liittyvien veloitteiden täyttämistä suhteessa Shimano Inc:iin.

20 JOHDANNAISET

TUHAT EUR	2016	2015
Valuuttajohdannaiset pankin kanssa		
Käypä arvo	105	1 598
Nimellisarvo	52 236	70 940
Valuuttajohdannaiset tytäryhtiöiden kanssa		
Käypä arvo	7	-64
Nimellisarvo	1 395	2 777
Korkojohdannaiset		
Käypä arvo	-1 079	540
Nimellisarvo	95 131	93 905

Vuonna 2016 valuuttajohdannaisien arvonmuutoksesta on kirjattu -1 422 tuhatta euroa tuloslaskelmaan (2015: -1 412 tuhatta euroa) ja korkojohdannaisista -2 248 tuhatta euroa (2015: 692 tuhatta euroa). Osaan korkojohdannaisista sovelletaan suojauslaskentaa, ja niiden osalta arvonmuutos on kirjattu suoraan oman pääoman käyvän arvon rahastoon.

RISKIENHALLINTA

Rapala-konsernin riskienhallinnan tavoitteena on tukea konsernin strategian toteuttamista ja liiketoiminnallisten tavoitteiden saavuttamista. Riskienhallintaa toteutetaan seuraamalla ja hallitsemalla konsernin toimintaan liittyviä riskejä ja uhkia sekä samanaikaisesti tunnistamalla ja hyödyntämällä mahdollisuuksia.

RISKIENHALLINNAN LÄHESTYMISTAPA

Hallitus seuraa ja arvioi säännöllisesti konsernin taloudellista, toiminnallista ja strategista riskipositiota ja asettaa tähän liittyviä toimintaperiaatteita ja ohjeita konsernijohdon toteutettavaksi ja koordinoitavaksi. Päivittäinen riskienhallintatyö on ensisijaisesti delegoitu kunkin liiketoimintayksikön johdon vastuulle.

Riskienhallinnan merkitys on kasvanut konsernin liiketoiminnan laajentuessa. Riskienhallinta oli vuonna 2016 konsernijohdon huomio ja kehityshankkeiden kohteena. Vuonna 2016 konsernitason riskienhallintatyön painopiste oli valuuttakurssiriskien hallinnassa sekä likviditeetti-, korko- ja vahinkoriskien hallinnassa. Konsernin laajuiset vakuutusohjelmat sekä strategisen toimitusketjun kehittäminen olivat myös muita painopistealueita vuoden aikana.

Seuraavassa on yhteenveto konsernin keskeisistä strategisista, toiminnallisista ja taloudellisista riskeistä sekä riskienhallinta-toimenpiteistä.

STRATEGISET RISKIT

Urheilukalastus on yksi vapaa-ajan harrastuksen muoto ja konsernin tuotteiden kanssa kilpailee suuri joukko eri harrastusmuotoja. Konserni edistää urheilukalastuksen houkuttelevuutta aktiivisilla myynti- ja markkinointitoimilla sekä konsernin tuotemerkkien määrätietoisella kehittämisellä ja vahvistamisella. Ainutlaatuisia tutkimus- ja tuotekehitysprosessejaan ja -resurssejaan hyödyntäen konserni kehittää jatkuvasti uusia tuotteita tyydyttämään kysyntää sekä luo uutta kulutuskysyntää.

Brändiportfolio ja yritysmaine ovat konsernin arvokkaimpien aineettomien omaisuuserien joukossa. Konserni pyrkii aktiivisesti rakentamaan brändejään ja niiden identiteettiä sekä turvaamaan brändien ja yritysmaineen arvon säilymistä. Konsernin tuotemerkit on suojattu myös juridisin keinoin.

Kuluttajat yhdistävät konsernin brändit korkeaan laatuun, ainutlaatuiseseen kalastuskokemukseen ja toiminnallisuuksiin sekä luotettavaan jakelukanavaan. Kuluttajat kykenevät erottamaan konsernin tuotteet laittomista kopiotuotteista, eikä kopiointi muodosta konsernille strategista riskiä. Konserni puolustaa aineettomia oikeuksiaan voimakkaasti ja ryhtyy toimenpiteisiin oikeuksien loukkaajia vastaan.

Urheilukalastus on riippuvainen puhtaista kalastusvesistä. Ympäristön likaantuminen sekä mahdolliset ympäristökatastrofit ovat konsernille huolenaihe. Konserni edistää aktiivisesti ympäristönsuojeluun liittyviä aloitteita ja lisää valmiuksiaan noudattaa jatkuvasti tiukentuvia ympäristömääräyksiä pyrkimällä asteittain pienentämään toimintojensa ja tuotteidensa ympäristövaikutuksia. Konserni on myös eturintamassa kehittämässä tuotteitaan kalaystävällisemmiksi, esimerkkinä ”pyydystä ja päästä” (”catch and release”) -tuotteet. Lisätietoja ympäristöasioista on esitetty ”Yritysvastuu ja kestävä kehitys” -raportissa, joka on saatavilla konsernin internetsivuilta (www.rapalavmc.com).

Konserni kohtaa kilpailua kaikilla markkinoilla, joilla sen tuotteita myydään. Ainutlaatuisen laajan jakeluverkoston ansiosta konsernin maantieteellinen riski on jakautunut maailmanlaajuisesti, mikä tasoittaa kausittaista ja paikallista markkina- vaihtelua.

Konsernilla on rajallinen määrä maailmanlaajuisia kilpailijoita. Suurimmat kilpailijat ovat kotimarkkinoillaan hyvinkin voimakkaita, mutta maailmanlaajuisesti toiminta on suppeampaa. Rapala-konsernin maailmanlaajuinen jakeluverkosto on tällä teollisuuden alalla ainutlaatuinen ja vaikeasti jäljiteltävissä. Kullakin markkinalla konsernin kilpailijat ovat usein paikallisia kalastustarvikealan yrityksiä, jotka toimivat kapealla maantieteellisellä alueella ja rajatulla tuotevalikoimalla.

Eräissä maissa kilpailua luovat omia kalastustuotemerkkejään myyvät jälleenmyyjät. Rajat ylittävä internetmyynti on kasvava trendi, joka saattaa aiheuttaa hintaeroosioita. Lisäksi vakiintuneiden kalastustarvikebrändien laajentuminen uusiin tuotekategorioidiin on luonut kilpailua joihinkin tuotesegmentteihin. Konsernin vahva tuotekehitys ja brändiportfolio sekä joustavuus palveluilla eri markkinoilla paikallisilla tuotevalikoimilla ovat keskeisessä asemassa tässä kilpailussa menestymisessä.

Konsernin tuotantotoiminta on maantieteellisesti hajautunut usean valtion ja maanosan alueelle. Osassa näistä alueista poliittiset riskit ovat korkeammat, mutta samanaikaisesti työvoimakustannukset ovat alhaisemmat. Konserni seuraa maariskien ja kustannusten kehitystä ja pyrkii aktiivisesti löytämään keinoja tuotanto- ja jakelukustannusten hallintaan. Maailman suurimman uistintehtaan perustaminen Batamille, Indonesiaan, turvaa konsernin maltilliset tuotantokustannukset.

Urheilukalastustuotteiden valmistus ei ole riippuvaista mistään suojatusta valmistusteknologiasta tai patenteista. Konsernin tuotantoyksiköt seuraavat aktiivisesti yleisten valmistusteknologioiden kehitystä ja arvioivat näiden soveltuvuutta omaan tuotantoonsa.

Kolmansien osapuolien kalastus- ja ulkoilutuotteiden jakelu muodostaa merkittävän osan konsernin myynnistä. Konserni ei ole kriittisesti riippuvainen yhdestäkään yksittäisestä raaka-aine- tai lopputuotetoimittajasta, sillä olemassa olevia ja potentiaalisia toimittajia on runsaasti ja lisäksi ne ovat maantieteellisesti hajautuneet. Konsernin strateginen yhteistyö Shimanon (lähinnä vavat ja kelat) sekä Yao I:n (konsernin Suffix-kalastussiimojen valmistaja) kanssa on osoittautunut menestyksekkääksi.

Konsernin asiakaskunta on maantieteellisesti ja määrällisesti hyvin hajautunut. Asiakkaat ovat lähtökohtaisesti maakohtaisia eivätkä toimi maailmanlaajuisesti. Konserni ei ole kriittisellä tavalla riippuvainen yhdestäkään yksittäisestä asiakkaasta: suurimman yksittäisen asiakkaan osuus on noin viisi prosenttia konsernin liikevaihdosta. Konserni ei harjoita merkittävästi suoraa kuluttajamyyntiä. Tämän ei katsota muodostavan riskiä, sillä kuluttajakysyntä on pitkälti sidoksissa brändiuskollisuuteen ja vaihtoehtojen myyntikanavien avaaminen on tarvittaessa mahdollista.

Hallitus arvioi konsernin strategisia riskejä vuosittain osana strategiaproessia. Konsernijohto seuraa jatkuvasti liiketoimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia. Paikallinen strateginen riskienhallinta on kussakin toimintavaltiossa delegoitu paikallisen liiketoimintayksikön johdon vastuulle.

TOIMINNALLISET RISKIT JA VAHINKORISKIT

Kalastusarvikeliikeyrityksien toiminta on perinteisesti ollut kohtalaisen vastustuskykyinen yleisessä taloudellisessa ilmapiirissä lisääntyneille epävarmuuksille ja laskusuhdanteille. Konsernin myynnin ja toimintojen jakautuminen aidosti ympäri maailmaa hajauttaa maailmantalouden epävarmuuteen liittyvää markkinariskiä.

Vuoden aikana konsernin tuotteiden kulutuskysyntä on perusluonteeltaan kausittaista ja siihen vaikuttavat myös ennalta arvaamattomat tekijät kuten säätilat. Kysynnän kausivaihteluita tasoittaakseen ja tasapainottaakseen konserni valmistaa ja jakelee myös talviurheilu- ja talvikalastusvälineitä. Kausivaihteluita vähentää konserni on laajentanut omaa jakeluyhtiöverkostoaan eteläiselle pallonpuoliskolle sekä kehittää tuotannonsuunniteluaan vastatakseen paremmin markkinakysynnän muutoksiin.

Kysynnän kausiluonteisuudesta johtuen toimitushuiput keskittyvät vuosittain verraten lyhyelle ajanjaksolle, jolloin toimitusvaikeudet voivat vaarantaa kauden myyntiä. Vastaavasti ennakoitua alhaisemmat myyntivolyymit saattavat johtaa ylisuurien varastojen muodostumiseen, sillä tehtyjen tilausten peruuttaminen on lyhyellä aikavälillä vaikeaa.

Konsernin valmistus- ja jakeluyhtiöt ovat suuresti riippuvaisia toisistaan. Häiriö tuotantoketjun aikaisemmassa vaiheessa saattaa aiheuttaa ketjureaktion läpi koko konsernin. Tilausten ennustamisen ja tuotannonsuunnittelun merkitys on myös kasvanut. Näihin liittyviä riskejä hallitaan valmistus- ja jakeluyhtiöiden tiiviillä yhteistyöllä, varmuusvarastoilla sekä kattavalla vakuutusturvalla. Konsernin toimitusketjua ja logistiikkaa kehittävä projektia jatkettiin vuonna 2016 ja näillä toimenpiteillä pienennettiin toiminnalliseen tehokkuuteen liittyviä riskejä.

Tuotteiden myyntihinnat määritellään lähtökohtaisesti kerran tai kahdesti vuodessa, tavallisesti ennen kutakin myyntikautta. Nopeat muutokset raaka-aineiden hinnoissa tai valuuttakursseissa saattavat merkittävästi vaikuttaa joidenkin tuotteiden kustannuksiin. Konserni pyrkii siirtämään kustannuksissa tapahtuneet nousut myyntihintoihin joko välittömästi tai pidemmän ajan

kuluessa. Konsernin markkinariskejä ja niiden hallitsemiseksi tehtyjä toimenpiteitä käsitellään tarkemmin osiassa "Taloudelliset riskit" ja konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 22.

Valmistustoimintojen osalta konserni ei ole kriittisesti riippuvainen yhdestäkään yksittäisestä tuotannon tekijästä toimittavasta tahosta. Osaava tuotantohenkilöstö on konsernille tärkeää ja tämän turvaamiseksi konserni pyrkii ylläpitämään hyvää työntantajainetta ja hyviä henkilöstösuhteita.

Konsernin tuotantoyksiköiden välillä on merkittäviä riippuvuussuhteita, jotka saattavat johtaa toimitusongelmiin esimerkiksi tulipalon tai muun vastaavan vahingon sattuessa. Vahinko voi kohdistua suoraan aineelliseen omaisuuteen, mutta samalla johtaa liiketoiminnan keskeytyksestä aiheutuviin tappioihin läpi koko toimitusketjun. Tästä johtuen konserni on panostanut vahinkoriskien hallintaan. Konserni on yhdessä vahinkovakuutusyhtiönsä kanssa jatkanut konsernin keskeisiä tuotanto- ja jakeluyksiköitä kattavan vuosittaisen riskienkartoitusohjelman toteuttamista. Konsernijohto on myös jatkanut konserniyksiköiden riskitietoisuuden lisäämistä.

Konserni on jatkanut globaalien vakuutusohjelmien kehittämistä, joiden piiriin kuuluvat miltei kaikki konserniyhtiöt. Ohjelmat ottavat huomioon konserniyhtiöiden väliset riippuvuudet ja ne kattavat omaisuus- ja keskeytysvahingot, kuljetusvahingot sekä vastuuvahingot. Konserni on lisännyt huomiota myös petosriskien hallintaan.

Hallitus arvioi konsernin toiminnallisia riskejä vähintään kerran vuodessa osana liiketoimintasuunnitelmien ja budjettien käsittelyä. Konsernijohto seuraa ja koordinoi päivittäistä operatiivista riskienhallintatyötä, joka on kunkin liiketoimintayksikön johdon vastuulla.

TALOUDELLISET RISKIT

Konsernin taloudelliset riskit muodostuvat markkina-, luotto- ja maksukyvyttömyys- sekä likviditeettiriskeistä. Hallitus arvioi konsernin taloudellisia riskejä useasti vuoden aikana ja konsernijohto seuraa ja hallinnoi niitä jatkuvasti. Taloudellisia riskejä käsitellään tarkemmin IFRS 7:n edellyttämällä tavalla konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 22.

OSAKKEET JA OSAKKEENOMISTAJAT

Rapalan VMC Oyj:n osakkeella on käyty kauppaa Nasdaq Helsingissä vuodesta 1998. Vuonna 2016 osakkeen kurssi vaihteli 4,90 euron ja 3,90 euron välillä keskikurssin ollessa 4,30 euroa.

Osakkeet ja äänioikeudet

Yhtiön maksettu ja kaupparekisteriin merkitty osakepääoma 31.12.2016 oli 3 552 160,41 euroa ja osakemäärä 39 000 000. Keskimääräinen osakemäärä vuoden aikana oli 39 000 000. Jokainen osake oikeuttaa yhteen ääneen.

Osakepääomassa ei tapahtunut muutoksia vuonna 2016.

Hallituksen valtuutukset

Uusien osakkeiden antaminen osakeannilla, yhtiön hallussa olevien omien osakkeiden luovuttaminen sekä optio- ja muiden erityisten oikeuksien antaminen

Varsinainen yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään uusien osakkeiden antamisesta osakeannilla ja yhtiön hallussa olevien omien osakkeiden luovuttamisesta sekä osakeyhtiölain 10 luvun 1 §:ssä tarkoitettujen optio- ja muiden erityisten oikeuksien antamisesta.

Hallitus on valtuutuksen nojalla oikeutettu päättämään enintään 10 000 000 uuden osakkeen antamisesta ja yhtiön hallussa olevien yhtiön omien osakkeiden luovuttamisesta yhdellä tai useammalla päätöksellä. Uudet osakkeet voidaan antaa ja yhtiön hallussa olevat omat osakkeet luovuttaa joko maksua vastaan tai maksutta. Lisäksi hallitus on oikeutettu antamaan osakeyhtiölain 10 luvun 1 §:ssä tarkoitettuja optio- ja muita erityisiä oikeuksia, jotka oikeuttavat saamaan maksua vastaan yhtiön uusia osakkeita tai yhtiön hallussa olevia omia osakkeita. Optioiden ja erityisten oikeuksien perusteella annettavat osakkeet sisältyvät edellä mainittuun osakkeiden enimmäismäärään.

Uudet osakkeet, osakeyhtiölain 10 luvun 1 §:ssä tarkoitettut optio- ja muut erityiset oikeudet ja yhtiöllä olevat omat osakkeet voidaan antaa yhtiön osakkeenomistajille siinä suhteessa kuin he ennestään omistavat yhtiön osakkeita tai osakkeenomistajan etuoikeudesta poiketen suunnatulla osakeannilla, jos siihen on yhtiön kannalta painava taloudellinen syy. Tällainen syy voi olla esimerkiksi yhtiön pääomarakenteen kehittäminen, yrityskauppojen, investointien tai muiden yhtiön liiketoimintaan kuuluvien järjestelyjen rahoittaminen tai toteuttaminen taikka osakkeiden käyttäminen osana kannustinjärjestelmää. Suunnattu osakeanti voi olla maksuton vain, jos siihen on yhtiön kannalta ja sen kaikkien osakkeenomistajien etu huomioon ottaen erityisen painava taloudellinen syy.

Hallitus päättää muista osakeanteihin ja osakeyhtiölain 10 luvun 1 §:ssä tarkoitettujen erityisten oikeuksien antamiseen liittyvistä seikoista. Valtuutus on voimassa 31.3.2017 saakka.

Omien osakkeiden ostot

Varsinainen yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään enintään 2 000 000 oman osakkeen hankkimisesta yhtiön vapaaseen pääomaan kuuluvilla varoilla. Ehdotettu osakemäärä on alle 10 prosenttia yhtiön kaikista osakkeista. Osakkeet voidaan hankkia

yhtiön pääomarakenteen kehittämiseksi. Lisäksi osakkeita voidaan hankkia yrityskauppojen tai muiden järjestelyiden rahoittamiseen tai toteuttamiseen, yhtiön osakepohjaisten kannustinohjelmien toteuttamiseen, tai muutoin edelleen luovutettaviksi tai mitätöitäviksi. Osakkeet voidaan hankkia muuten kuin osakkeenomistajien omistamien osakkeiden suhteessa. Osakkeet hankitaan Nasdaq Helsinki Oy:n järjestämässä julkisessa kaupankäynnissä hankintahetken markkinahintaan. Osakkeet hankitaan ja maksetaan Nasdaq Helsinki Oy:n sääntöjen ja kulloinkin soveltuvien osakekaupan maksuaikaa ja muita maksuehtoja koskevien sääntöjen mukaisesti. Valtuutus on voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen saakka, kuitenkin enintään 30.6.2017 saakka.

Omat osakkeet

Yhtiökokouksen valtuutuksen mukaisesti vuoden 2016 aikana ostettiin takaisin 37 537 omaa osaketta. Vuoden aikana takaisin ostettujen osakkeiden keskihinta oli 4,29 euroa. Joulukuun lopussa yhtiön hallussa oli 677 208 omaa osaketta, joiden osuus yhtiön koko osake- ja äänimäärästä oli 1,7 %. Kaikkien takaisin ostettujen ja yhtiön hallussa olevien osakkeiden keskihinta oli 5,08 euroa.

Osakerekisteri

Yhtiön osakkeet kuuluvat arvo-osuusjärjestelmään. Osakkeenomistajien tulee ilmoittaa omalle arvo-osuusrekisterilleen osoitteen tai pankkitilin muutoksista osinkojen maksamiseksi ja mahdollisten muiden osakeomistukseen liittyvien asioiden hoitamiseksi.

Osakeperusteiset kannustinjärjestelmät

Vuonna 2016 ei päätetty uusista osakeperusteisista kannustinjärjestelmistä eikä konsernilla ole voimassa olevia osakepalkkiojärjestelmiä.

Johdon osakkeenomistus

Hallituksen ja johtoryhmän jäsenten hallussa oli 31.12.2016 suorassa omistuksessa 19 113 yhtiön osaketta, mikä vastaa yhteensä 0,0 % kaikista osakkeista ja äänimäärästä. Lisätietoja johdon osakeomistuksesta on esitetty sivulla 61.

Osakkeen noteeraus ja kaupankäynti

Yhtiön osake (RAP1V) on noteerattu Nasdaq Helsingissä. Vuoden 2016 viimeinen noteeraus oli 4,13 euroa. Ylin kurssinoteeraus vuonna 2016 oli 4,90 euroa ja alin 3,90 euroa, keskikurssin ollessa 4,30 euroa. Kaikkiaan 2 782 154 yhtiön osaketta vaihdettiin vuonna 2016, mikä edustaa 7,1% osakkeiden kokonaismäärästä 31.12.2016.

Koko osakekannan markkina-arvo 31.12.2016 ilman omia osakkeita oli 158,3 milj. euroa. Osakekohtainen tulos (laimentamaton) oli -0,08 euroa (0,17 euroa vuonna 2015). Lisää osakekohtaisia tunnuslukuja on esitetty sivulla 7.

Osinko

Hallitus esittää yhtiökokoukselle, että vuodelta 2016 osinkoa jaetaan 0,10 euroa osakkeelle ja se maksetaan kahdessa samanlaisuudessa erässä.

SUURIMMAT OSAKKEENOMISTAJAT 31.12.2016

OSAKKEENOMISTAJAT	OSAKKEITA, KPL	%
Viellard Migeon & Cie	14 972 892	38,4
Sofina S.A.	7 500 000	19,2
Nordea rahastot	4 114 496	10,5
Odin rahastot	1 345 200	3,4
Valtion eläkerahasto	1 290 000	3,3
Shimano Singapore Private Limited	889 680	2,3
Taalritehdas rahastot	650 000	1,7
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	408 899	1,0
LähiTapiola rahastot	375 200	1,0
Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Elo	155 000	0,4
Rapala VMC Oyj (omat osakkeet)	677 208	1,7
Muut osakkeenomistajat yhteensä	6 621 425	17,0
YHTEENSÄ	39 000 000	100,0

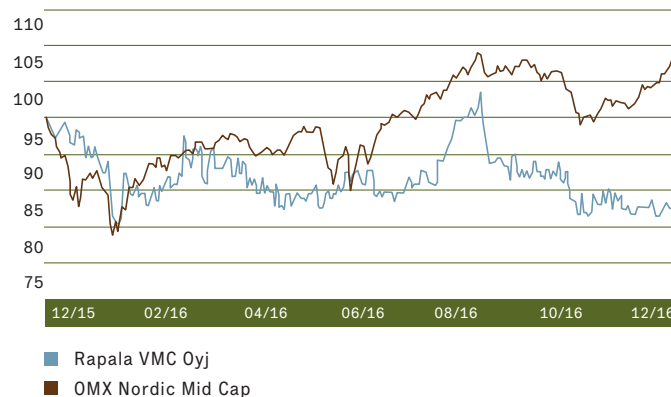
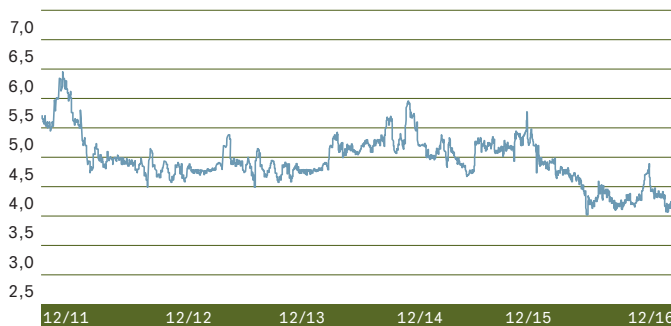
* Viellard Migeon & Cie'n omistaa tytäryhtiönsä De Pruines Industriesin kanssa yhteensä 15 078 202 osaketta, joiden osuus yhtiön koko osake- ja äänimäärästä on 38,7 %.

OSAKKEENOMISTAJAT OMISTAJARYHMITÄIN 31.12.2016

OMISTAJARYHMÄ	OSAKKEITA, KPL	%
Yritykset	1 720 360	4,4
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	4 690 254	12,0
Julkisyhteisöt	1 854 199	4,8
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	41 561	0,1
Kotitaloudet	2 025 243	5,2
Ulkomaat	24 820 802	63,6
Hallintarekisteröidyt	3 847 581	9,9
YHTEENSÄ	39 000 000	100,0

OMISTUSJAKAUMA OSAKKEIDEN LUKUMÄÄRÄN MUKAAN 31.12.2016

OSAKKEIDEN LUKUMÄÄRÄ	OSAKKEEN- OMISTAJIA KPL	%	OSAKEMÄÄRÄ, KPL	%
1 - 100	1 109	33,4	69 375	0,2
101 - 500	1 378	41,5	384 533	1,0
501 - 1 000	444	13,4	362 707	0,9
1 001 - 10 000	334	10,1	930 623	2,4
10 001 - 1 000 000	47	1,4	4 906 048	12,6
1 000 001 -	8	0,2	32 346 714	82,9
YHTEENSÄ	3 320	100,0	39 000 000	100,0

OSAKKEEN HINTA VUONNA 2016, %**OSAKKEEN HINNAN KEHITYS 2012–2016, EUR**

HALLITUS JA JOHTO

HALLITUKSEN JÄSENET

JORMA KASSLIN

Hallituksen puheenjohtaja

Hallituksen puheenjohtaja 1.9.2016 lähtien
Hallituksen jäsen vuodesta 1998 lähtien
Diplomi-insinööri
Syntymävuosi: 1953
Osakeomistus*: 16 113

EMMANUEL VIELLARD

Hallituksen jäsen vuodesta 2005 lähtien
Hallituksen puheenjohtaja 2005–2016
Viellard Migeon & Cie, toimitusjohtaja
Lisi Industries, toimitusjohtaja ja hallituksen varapuheenjohtaja
B.A. ja CPA
Syntymävuosi: 1963
Osakeomistus*: -

EERO MAKKONEN

Hallituksen jäsen vuodesta 1998 lähtien
Hallituksen puheenjohtaja 1999–2005
Eläkeläinen
Insinööri
Syntymävuosi: 1946
Osakeomistus*: -

CHRISTOPHE VIELLARD

Hallituksen jäsen vuodesta 2000 lähtien
Viellard Migeon & Cie, hallituksen puheenjohtaja
Diplomiekonomi (ESCP)
Syntymävuosi: 1942
Osakeomistus*: -

MARC SPEECKAERT

Hallituksen jäsen vuodesta 2005 lähtien
Eläkeläinen
MBA
Syntymävuosi: 1951
Osakeomistus*: -

JULIA AUBERTIN

Hallituksen jäsen vuodesta 2014 lähtien
Varatoimitusjohtaja, Good Goût Babyfood
KTM (EDHEC)
Syntymävuosi: 1979
Osakeomistus*:-

KONSERNIN JOHTORYHMÄ

JUSSI RISTIMÄKI

Toimitusjohtaja, johtoryhmän puheenjohtaja

Toimitusjohtaja 1.9.2016 alkaen
Johtoryhmän jäsen vuodesta 2010 lähtien
Osakeomistus*: -

OLLI AHO

Executive Vice President, lakimies,
sijoittajasuhteet, hallituksen sihteeri
Johtoryhmän jäsen vuodesta 1998 lähtien
Osakeomistus*: -

JUHANI PEHKONEN (31.12.2016 asti)

Executive Vice President, uistinvalmistus
ja tuotekehitys
Johtoryhmän jäsen vuodesta 1998 lähtien
Osakeomistus*: -

STANISLAS DE CASTELNAU

Executive Vice President, koukku- ja
karppliiketoiminta, konsernin valmistustoiminta
ja maailmanlaajuinen toimitusketjun kehittäminen
Johtoryhmän jäsen vuodesta 2002 lähtien
Osakeomistus*: -

TOM MACKIN

Executive Vice President, Pohjois-Amerikan-
jakelutoiminta ja brändit
Johtoryhmän jäsen vuodesta 2007 lähtien
Osakeomistus*: 3 000

LARS OLLBERG

Executive Vice President, tarvike- ja ulkoilu-
liiketoiminta, Aasian, Lähi-Idän ja Etelä-Afrikan
jakelutoiminta sekä maailmanlaajuinen konsernin
innovaatioiden koordinointi
Johtoryhmän jäsen vuodesta 2008 lähtien
Osakeomistus*: -

VICTOR SKVORTSOV

Executive Vice President, Venäjän-,
Valko-Venäjän- ja Kazakstanin-jakelu-
toiminnan johtaja
Johtoryhmän jäsen vuodesta 2013 lähtien
Osakeomistus*: -

CYRILLE VIELLARD

Executive Vice President, Euroopan sekä
Latinalaisen Amerikan jakelutoiminta ja
Shimano-jakeluyhteistyön koordinointi
Johtoryhmän jäsen vuodesta 2015 lähtien
Osakeomistus*: -

AKU VALTA

Executive Vice President, konsernin uistinten
myynti, markkinointi, brändit sekä viestintä
Pohjois-Amerikan ulkopuolisilla alueilla
Johtoryhmän jäsen vuodesta 2015 lähtien
Osakeomistus*:-

ARTO NYGREN (1.1.2017 lähtien)

Executive Vice President, uistinvalmistus
Johtoryhmän jäsen vuodesta 2017 lähtien
Osakeomistus*: -

*Osakeomistus 31.12.2016.

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUKSEN SEKÄ TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET

Helsingissä 15.2.2017

Jorma Kasslin
Hallituksen puheenjohtaja

Emmanuel Viellard

Christophe Viellard

Marc Speeckaert

Eero Makkonen

Julia Aubertin

Jussi Ristimäki
Toimitusjohtaja

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.
Helsingissä 2.3.2017

Ernst & Young Oy
KHT-YHTEISÖ

Mikko Rytilahti
KHT

TILINTARKASTUSKERTOMUS

RAPALA VMC OYJ:N YHTIÖKOKOUKSELLE

TILINPÄÄTÖKSEN TILINTARKASTUS

LAUSUNTO

Olemme tilintarkastaneet Rapala VMC Oyj:n (y-tunnus 1016238-8) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1. – 31.12.2016. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot, mukaan lukien yhteenveto merkittävimmistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista, sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että

- konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti.
- tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

LAUSUNNON PERUSTELUT

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa.

Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastus-evidenssiä.

TILINTARKASTUKSEN KANNALTA KESKEISET SEIKAT

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat ovat seikkoja, jotka ammatillisen harkintamme mukaan ovat olleet merkittävimpiä tarkastuksen kohteena olevan tilikauden tilintarkastuksessa. Nämä seikat on otettu huomioon tilinpäätöksen kokonaisuutena kohdittuneessa tilintarkastuksessa sekä laatiessamme siitä annettavaa lausuntoa, emmekä anna näistä seikoista erillistä lausuntoa.

Olemme täyttäneet kohdassa Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa kuvatut velvollisuutemme tilinpäätöksen tilintarkastuksessa mukaan lukien näihin seikkoihin liittyvät velvoitteemme. Tämän mukaisesti suoritimme suunnittelemaamme tilintarkastustoimenpiteet, jotka kohdistuivat arviomme

mukaisesti riskeihin, jotka voivat johtaa tilinpäätöksen olennaiseen virheellisyysriskiin. Suorittamamme tilintarkastustoimenpiteet, jotka kohdistuivat myös alla mainittuihin seikkoihin, ovat olleet perustana oheista tilinpäätöstä koskevalle lausunnillemme.

Olemme ottaneet tilintarkastuksessa huomioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontrolleja. Tähän on sisällytetty arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautumisesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisyysriskin.

1) Myynnin tuloutus

Viittaus konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteisiin ja liitetietoon 2 (Segmentti-informaatio).

Liikevaihto on yksi konsernin avaintunnusluvusta, mikä voi luoda kannustimen myynnin tulouttamiseen ennen kuin riskit ja hyödyt ovat siirtyneet. Koska paikalliset yksiköt ovat suhteellisen itsenäisiä, johdolla voi myös olla mahdollisuus ennenaikaiseen tulouttamiseen.

Tilintarkastustoimenpiteet, jotka vastasivat myynnin tulouttamiseen liittyvään olennaisen virheellisyysriskiin, joka tilintarkastuksessa on määritelty merkittäväksi riskiksi, sisälsivät muun muassa seuraavia toimenpiteitä:

- Suoritimme konsernin liikevaihdon tuloutuksen oikea-aikaiseen ajoitukseen sekä alennusten ja kannustimien laskemiseen liittyvien kontrollien testausta. Nämä kontrollit sisältävät yhdistelmän liiketapahtumatason ennaltaehkäiseviä sekä jälkikäteistarkastelun kontrolleja.
- Testasimme myynnin oikea-aikaista tuloutusta analyytisillä menetelmillä, joita täydensimme tapahtumatason testauksella molemmiin puoliin tilinpäätöspäivää sekä hyvityslaskujen kirjaamisen testauksella tilinpäätöspäivän jälkeen.
- Arvioimme konsernin liikevaihdosta esittämien liitetietojen asianmukaisuutta.
- Arvioimme konsernin laadintaperiaatteita liittyen myynnin tuloutukseen sekä alennuksiin, kannustimiin ja vähennyksiin sovellettaviin laskentastandardeihin nähden.

2) Liikearvo ja aineettomat hyödykkeet

Viittaus konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteisiin ja liitetietoon 11 (Aineettomat hyödykkeet).

Tilinpäätöspäivänä liikearvon ja aineettomien hyödykkeiden arvo oli 78,2 M€ (78,2 M€), mikä edustaa 24,7 % (24,9 %) taseen varoista.

Tilintarkastustoimenpiteet liittyen johdon vuosittaiseen arvonalentumistestaukseen olivat merkittävät tilintarkastuksen kannalta sillä testauksessa käytetään arvioita. Konsernin johto käyttää oletuksia markkinoiden ja talouden tulevaisuuden olosuhteista, kuten liikevaihdon ja katteen kehityksestä.

Tilintarkastustoimenpiteet, jotka vastasivat liikearvoon ja aineettomiin hyödykkeisiin liittyvään olennaisen virheellisuuden riskiin sisälsivät muun muassa seuraavia toimenpiteitä:

- Arvioimme konsernin käyttämiä oletuksia ja metodologiaa liittyen liikevaihdon kasvuun, kannattavuuteen ja pääomakustannusten painotetun keskiarvon ennusteisiin. Keskityimme siihen kuinka paljon rahavirtaa tuottavien yksiköiden kerrytettävissä olevat rahamäärät ylittivät kirjanpitoarvot ja voisiko jokin mahdollinen muutos oletuksissa johtaa siihen, että kirjanpitoarvo ylittäisi kerrytettävissä olevan rahamäärän.
- Arvioimme sitä, miten tarkkoja johdon arviot ovat olleet historiatietoon perustuen.
- Arvioimme myös johdon tilinpäätöksen liitetiedossa 11 (Aineettomat hyödykkeet) esittämien tietojen riittävyttä arvon alentumistestauksessa käytetyistä oletuksista, jotka ovat herkkiä muutoksille.

3) Varastoarvon vähennykset

Viittaus konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteisiin ja liitetietoon 17 (Varasto).

Varaston tasearvo sekä siihen liittyvä nettorealisointiarvo-vähennys olivat per 31.12.2016 102,2 M€ (116,2 M€) sekä 14,2 M€ (5,3 M€). Varasto on olennainen erä tilinpäätöksessä, koska se edustaa 32,3 % (37,1 %) taseen loppusaldosta. Varaston nettorealisointiarvovähennyksen laskenta sisältää johdon arvioita ja siihen liittyä siten epävarmuutta.

Tilintarkastustoimenpiteet, joilla vastasimme nettorealisointiarvovähennykseen liittyvään olennaisen virheellisuuden riskiin, joka tilintarkastuksessa oli määritetty merkittäväksi riskiksi, sisälsivät muun muassa seuraavia toimenpiteitä:

- Arvioimme konsernin laadintaperiaatteita varaston nettorealisointiarvovähennykseen liittyen sovellettaviin laskentastandardeihin nähden.
- Arvioimme muun muassa johdon laatimia analyysejä ja arvioita liittyen vanhentuneisiin ja hitaasti liikkuviin tuotteisiin sekä näiden arvioituun kysyntään ja markkina-arvoon.
- Arvioimme konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 17 (Varasto) esitettyjen tietojen riittävyttä.

TILINPÄÄTÖSTÄ KOSKEVAT HALLITUKSEN JA TOIMITUSJOHTAJAN VELVOLLISUUDET

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja siten, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviissa tapauksissa esittämään seikat, jotka

liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

TILINTARKASTAJAN VELVOLLISUUDET TILINPÄÄTÖKSEN TILINTARKASTUKSESSA

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voitaisiin kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisuuden riskit, suunnitteleme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esittäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään

mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.

- arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitilinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnittelusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Lisäksi annamme hallintoelimille vahvistuksen siitä, että olemme noudattaneet riippumattomuutta koskevia relevantteja eettisiä vaatimuksia, ja kommunikoimme niiden kanssa kaikista suhteista ja muista seikoista, joiden voi kohtuudella ajatella vaikuttavan riippumattomuuteemme, ja soveltuvissa tapauksissa niihin liittyvistä varotoimista.

Päättämme, mitkä hallintoelinten kanssa kommunikoiduista seikoista olivat merkittävimpiä tarkasteltavana olevan tilikauden tilintarkastuksessa ja näin ollen ovat tilintarkastuksen kannalta keskeisiä. Kuvaamme kyseiset seikat tilintarkastuskertomuksessa, paitsi jos säädös tai määräys estää kyseisen seikan julkistamisen tai kun äärimmäisen harvinaisissa tapauksissa toteamme, ettei kyseisestä seikasta viestitä tilintarkastuskertomuksessa, koska siitä aiheutuvien epäedullisten vaikutusten voitaisiin kohtuudella odottaa olevan suuremmat kuin tällaisesta viestinnästä koituva yleinen etu.

MUUT RAPORTOINTIVELVOITTEET

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomukseen sisältyvän informaation. Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea toimintakertomukseen sisältyvä informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko toimintakertomukseen sisältyvä informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme suorittamamme työn perusteella johtopäätöksen, että toimintakertomukseen sisältyvässä informaatiossa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Helsingissä 2.3.2017

Ernst & Young Oy
tilintarkastusyhteisö

Mikko Rytilahti
KHT

YHTEYSTIEDOT

RAPALA VMC OYJ

Mäkelänkatu 91
00610 HELSINKI

JUSSI RISTIMÄKI

Toimitusjohtaja

Puh: +358 9 7562 5435
E-mail: jussi.ristimaki@rapala.fi

OLLI AHO

Lakiasiat ja sijoittajasuhteet

Puh: +358 9 7562 540
E-mail: olli.aho@rapala.fi

www.rapalavmc.com